

PEARL BUCK

Ảnh hưởng người đàn bà
trong gia đình
KENNEDY

NHÀ XUẤT BẢN VĂN NGHỆ

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU

Chương 1

Chương 2

Chương 3

Chương 4

Chương 5

Chương 6

Chương 7

Chương 8

Chương 9

Chương 10

Chương 11

Chương 12

Chương 13

Chương 14

Nguyên tác: THE KENNEDY WOMEN

Người dịch: Nguyễn Á Châu

Nhà xuất bản: VĂN NGHỆ

LỜI NÓI ĐẦU

Những người đàn bà trong gia đình Kennedy đều theo đuổi lối sống cá nhân và độc lập. Phần lớn sự ngưỡng mộ hướng về họ nằm trên phương diện này. Mỗi người mỗi vẻ, dù họ vẫn duy trì sự đồng nhất, đặc thù của dòng họ. Chủ tâm của tôi là ghi nhận từng người một, từng thời gian một. Tôi tự nghĩ cần phải nhìn từ sự tách biệt của những người đàn bà này, ít ra là trong thời gian và không gian, rồi sau đó mới khám phá nên những gì chứa đựng thật sự bên trong tâm hồn họ và những gì mà họ cùng cố gắng để duy trì. Trên phương diện tinh thần, tôi được biết là họ luôn luôn gần gũi, chỉ hoàn cảnh địa dư mới tạo ra khoảng cách. Chỉ đôi khi mà thôi. Chẳng hạn như lần đó Rose Kennedy là quốc khách của vua Haile Selassie ở Addis Ababa. Bà được mời đến tham dự buổi lễ khánh thành thư viện kỷ niệm John F.Kennedy, con trai bà, ở đại học đường Haile Selassie. Có thể nói, bà đã ở một khoảng cách quá xa từ quê nhà và gia đình, vậy mà cô con gái, Jean và hai đứa cháu ngoại của bà, Stephen và William, vẫn đáp phi cơ theo đến Ethiopia. Chẳng là Jean muốn tổ chức sinh nhật với sự hiện diện của mẹ.

*

Trở về xứ, sau năm ngày bận rộn ở Ethiopia, bà Rose Kennedy bắt tay ngay vào công cuộc vận động tranh cử của Ted, con trai út của bà. Bà nêu gương can đảm, duy trì truyền thống tương trợ của gia đình, cùng với đứa cháu nội là Joe, không ngừng nghỉ vận động để Ted (tức Edward M.Kennedy) vào Thượng Viện, ngày này qua ngày khác, cho đến khi đạt đến kết quả thực sự.

Trong gia đình, Rose Kennedy vẫn liên tục năm giữ đời sống một cách kiên quyết. Bà thích chơi gôn và dân chúng ở Hyannisport cho biết bà vẫn còn đi dạo bộ thật xa mỗi ngày. Ở cái tuổi tám mươi, mỗi buổi sớm đi hai dặm đường và bơi lội trong nước lạnh căm, quả là một hiện tượng phi thường. Riêng tôi, tôi thích ngắm cách ăn mặc của Rose Kennedy : đẹp, đúng thời trang, và có thể nói không có một góa phụ nào ở Mỹ ăn mặc đẹp

hơn bà. Với lối ăn mặc ấy, bà có một chỗ đứng riêng so với bất kỳ một thiếu phụ trẻ nào.

*

Sinh nhật thứ 81 của Rose Kennedy được tổ chức tại nhà ở Hyannisport, có mặt cô con gái, Eunice, và con dâu của bà, Ethel. Thật đơn giản, bà không hề nghĩ đến những bộ đồ mới đúng thời trang đặt may Tân Ba Lê, cho ngày vui đó.

Đôi khi, với gia đình Shriver, người con rể của bà, bà đáp phi cơ sang Luân Đôn để dự một cuộc vui.

Khi ở Hoa Thịnh Đốn, trong ngày khai mạc Trung tâm Kennedy, bà dùng trà riêng với Tổng thống Nixon và phu nhân, và vẫn duy trì liên tục lịch trình giao tế đầy bận rộn của bà.

Trên tất cả, tôi chắc rằng bà không bao giờ quên Rosemary, người con gái lớn trì độn, mãi mãi là một đứa trẻ ấy của bà. Rosemary hiện được gửi nội trú trong trường Sanit Coletta, Ở Wisconsin, dành riêng cho các đứa trẻ ngoại lệ. Bà Rose Kennedy đã tiến đến nơi chốn trong đời sống mà tất cả chúng ta phải tiến đến, trong tư cách của bậc cha mẹ có những đứa con chậm phát triển như thế. Tạp chí Life ghi lại lời nói của bà vào ngày 17 -7-1970: “Nỗi bất hạnh ấy hình như là ân khải mà Rosemary dành hầu hết cho chúng tôi, cho những kẻ khác trong gia đình.”

Lời nói này, bà chứng tỏ đã hơn sự chấp nhận thông thường của hoàn cảnh hiện hữu. Bà đã tiến đến một nơi của yên bình và ý thức. Biết thích nghi với đời sống, bà vui vẻ sống. Bà tiếp tục học tiếng Pháp, chơi dương cầm, bà thích nhạc cổ điển nhưng cũng thích nhạc kích động của Andy Williams. Và bà luôn luôn theo dõi bọn nghệ sĩ trẻ, không phân biệt nơi nào trên thế giới.

Bà có 28 đứa cháu tất cả, chỉ gần gũi chúng qua thư từ, điện thoại, nhưng dĩ nhiên, niềm hân hoan của bà không kể xiết khi chúng về ngôi nhà ở Palm Beach để thăm bà. Bà cũng thường viết vài chữ cho Ethel, con dâu của bà, để nói về một chuyện nào đó sắp xảy ra. Viết thư tiện lợi hơn hết. Tôi đã học hỏi cha tôi điều này. Bà nói với tạp chí Vogue, tháng 7-1971, như thế.

Tuy vậy, bà không hề khẹp mình vào bất kỳ một gò bó nào, hoặc để cho sự ràng buộc đến từ kẻ khác, nhưng bà chấp nhận sự phát triển của tình bạn, cả những người trẻ tuổi. Và tôi biết bà thường nhớ lời những người bạn già. Thật vậy, mỗi năm bà đều gọi điện thoại để tán chuyện gẫu với một ông bạn già ở tận bên Anh.

Tôi và bà, là hai kẻ cùng thế hệ, tôi có thể mạn phép xét đoán mà không sợ sai lầm, về những cần thiết đặc biệt đòi hỏi cho cái tuổi này. Tôi cũng thiết tha với đời sống, nhưng thay vì nó đến như lòng mong mỏi, mà nó chỉ đến bằng những bi thảm và những thất vọng. Chúng tôi, cả hai đều may mắn là có sức khỏe khá tốt, nhưng điều này cũng chưa hẳn sẽ luôn luôn như thế. Bà Rose Kennedy sẽ chấp nhận các đột biến với sự cố gắng từng trải của bà và chính tôi cũng hy vọng được như thế.

*

Tôi cũng là một trong những người trong chúng ta, vẫn còn tiếp tục suy ngẫm trường hợp của Jacqueline Onassis. Không ai nhận lấy sự bất công và bị ngược đãi bằng những người đã trở thành là người của công chúng trong xã hội chúng ta. Không có một phương cách nào nhằm chống lại những bài báo, những quyển sách và hình ảnh dâm ô, mà cũng không hề dành một thực tế cần thiết nào cho những người của công chúng, những phạm nhân bị ngược đãi ấy, như là những con người đúng nghĩa của nó. Người ta tiếp tục khai thác nhằm để bán một bài báo, một bức ảnh hoặc một quyển sách. Tất cả những bản thủ này được cho phép, ít nhất trong xứ sở chúng ta, nhân danh tự do báo chí.

Jacqueline Onassis phải bèn lòng nhẫn nhục, chịu đựng một đời sống tách rời hơn mọi người, mặc dù nàng vẫn là nàng, và có mọi quyền của con người bình thường.

Jacqueline Onassis đã không thể viết ngay cả thư từ cho bạn bè trong vòng rình mò của những tên trộm, thường là bọn thư ký và đầy tớ trong nhà, chúng sẽ đem bán ngay những bức thư đánh cắp được. Tôi nghĩ, những người hiểu nàng phải là những người cùng hoàn cảnh như nàng. Nàng không đến trong ngày khai mạc Trung tâm Kennedy, tôi thông cảm việc này. Nếu tôi là nàng, tôi cũng sẽ không đến, với những lý do cá nhân

và riêng tư được nêu ra. Nàng đã đến tòa Bạch ốc vào tháng giêng năm 1970 để nhìn lại những bức chân dung của chồng (cố Tổng thống Kennedy) và cả nàng. Sau đó, nàng lại vào tòa Bạch ốc cùng với các con và dùng cơm với Tổng thống Ni xon và phu nhân. Bức chân dung toàn thân của nàng, vẽ cảnh nàng đứng trước lò sưởi trong ngôi nhà riêng ở New York, mặc chiếc áo thụng màu hoa đào nhạt, tôi cho đây là một tuyệt phẩm. Họa sĩ Aeron Schickler đã diễn tả nàng như là một người đàn bà của phi thường, đẹp nãy nùng và tràn trề sức sống... một loại đồng nữ đầy ma thuật.

*

Những người không biết rõ Jacqueline Onassis, họ đã phán xét nàng, theo ý tôi, đầy thiên kiến và ích kỷ, qua những thú vui hời hợt bên ngoài của nàng. Đó là không thật. Nàng còn những cá tính ẩn giấu, những việc làm không ồn ào trong cố gắng để thoát ra sự ám ảnh triền miên của những kẻ rao bán chuyện người khác và của dư luận bất công đáng khinh bỉ. Chính cha chồng của nàng cũng từng là nạn nhân đồng cảnh ngộ.

*

Con gái của người đàn bà đẹp bất hạnh này là Caroline, một cô gái hay xúc cảm và duyên dáng, có khuôn mặt đáng yêu và dáng điệu rụt rè, đó là những đường nét ghi sâu trong tâm hưởng mọi người. Sinh nhật của cô gái này là ngày 27-11, trùng hợp với ngày đau buồn, ngày xảy ra cái chết của người cha. Tôi chắc rằng Caroline sẽ mang nỗi bi thảm trong trí nhớ cho đến ngày cuối của cuộc đời.

Trong hoàn cảnh bêu rếu này, Caroline vẫn tỏ ra là một cô gái không dễ bị chi phối. Cô vẫn vui vẻ rong ngựa, trượt tuyết, leo núi, vẫn là một sinh viên xuất sắc và một nữ họa sĩ đầy hứa hẹn. Caroline hơn hầu hết những đứa con khác, theo Jacqueline, là ở đây. Như Lester David đã viết trong quyển sách Ethel của ông :

Caroline nuôi dưỡng bằng sự tao nhã. Cô ta năng thăm viếng bà ngoại, bà Hugh Auchincloss, ở Newport và bà nội, Rose Kennedy, ở Hynnisport hoặc ở Palm Beach.

Đời sống của Ethel Kennedy (góa phụ của cố Thượng nghị sĩ Robert Kennedy) vẫn duy trì sự can đảm, nàng luôn luôn sống và tiếp tục sống sau

khi chồng nàng chết. Nàng đã không tỏ ra buồn rầu ngoài công chúng hoặc trong gia đình. Nàng vẫn luôn luôn tỏ ra vui vẻ. Cái gì đã mất, không ai biết được, qua sự bận rộn, nói cười luôn miệng của nàng. Những bạn cũ của chồng ngoài John Giêng, Art Buchwald, Theodore White đến thăm nàng, cùng với những người khác, nàng còn có bạn bè riêng.

Tuy nhiên, đời sống của Ethel Kennedy phần lớn dành cho các đứa con. Nàng vẫn phải tắm và cho đứa nhỏ nhất ăn, dùng điếm tâm mỗi sớm với những đứa con lớn tuổi hơn và tham dự vào các trò chơi của chúng. . .

Trong quyển sách của Lester David cho biết, khi Joe Kennedy III nghỉ hè và học leo núi Rainier ở Seattle, Ethel đã bay lên và cùng leo núi với con.

Khi con trai nàng, Robert Kennedy Jr, bị bắt vào tháng 8 năm 1971 với đứa em họ là Sargent Shriver III, cả hai lúc đó đều 16 tuổi vì tội sử dụng cần sa, cùng với mười đứa trẻ khác, chánh án L. Murphy đã gửi trả chúng về nhà và cho biết nếu sau một năm chúng không sử dụng nữa thì tất cả tội trạng sẽ được miễn tố. Dĩ nhiên là chúng từ bỏ. Tôi đã cảm phục Ethel Kennedy qua sự giúp đỡ cai thuốc mà nàng dành cho con. Lần đó nàng nói : Tuy đây là cách giải quyết của pháp quyền, nhưng Bobby là một đứa trẻ tốt và chúng tôi luôn luôn kiêu hãnh vì nó. Tôi sẽ tin nó.

Quan tâm của tôi cũng dành cho đứa cháu và các gia đình của những thanh niên khác. Tóm lại, nàng từng phục pháp quyền, đồng thời tin tưởng con mình.

*

Kathleen là con gái lớn nhất của Ethel Kennedy, hai mươi tuổi, cô ta học ở Radcliffe, nhưng sang Florence, Ý, một năm để học về hội họa. Kathleen cảm phục Matisse, yêu thích Beethoven.

Bình phẩm về Jacqueline Onassis, báo chí thường đề cập đến Ethel. Có những lý do tinh tế mà tôi nhận thấy không cần đề cập nhiều đến, nhưng họ lại tập trung vào những bản năng không kiểm soát được của những người đàn bà và bản năng cởi mở của kẻ khác, những thứ thường xảy ra dễ dàng đối với một người bình thường, là những cái thường gây sự hâm mộ nhất dành cho phái yếu.

*

Nếu phải chọn một người đàn bà trội nhất trong gia đình Kennedy lúc này, thì sẽ thất bại đối với Joan Kennedy, ít nhất cho đến khi biết rõ Ted Kennedy, sẽ không chạy đua trong cuộc bầu cử Tổng thống tới đây.

Tuy nhiên, Joan Kennedy có một nhân dáng riêng - độc lập, miễn tiện, hấp dẫn, tận tụy với người chồng hào hoa, không hề phản kháng trước những tin đồn - và nàng thích đi bên cạnh chồng lúc nào xét thấy có thể. Bản tính của Edward M. Kennedy dĩ nhiên có sự đổi thay, từ thảm kịch của hai người anh và sau tai nạn xe hơi gây ra cái chết cho một cô gái đi chung xe với ông, Joan đã phải tế nhị hơn, nhằm tìm cách thay đổi hoàn cảnh. Tôi tưởng sự thành thoi đã rời khỏi cuộc sống của họ. Sao lại không ? Thảm kịch gần như tuyệt đối - và nàng như kẻ bị vùi dập nhiều lần - đời sống và cá tính hẳn khó duy trì.

Thảm kịch không chỉ trong quá khứ mà nó sẽ triển miên trong -tương lai, nếu Ted Kennedy chạy đuổi theo chức vụ Tổng thống. Một cái chết thứ ba sẽ xảy ra ? Ted sẽ nhận thêm sự đe dọa và lòng ganh ghét, mà tôi có thể nói, không có một người Mỹ nào hơn được, ngoại trừ Tổng thống Nixon. Những thứ ấy trùm lấp bóng tối lên đời sống lứa đôi của Ted và Joan. Một cuộc liều mạng dưới sự đe dọa của tử thần? Ai có thể nói được, trừ phi kẻ trong cuộc. Tôi cũng không đoán được ý nghĩ của Ted.

Ted luôn luôn mệt mỏi. Chứng bệnh đau lưng hành hạ ông mỗi buổi chiều vào khoảng năm giờ và, nếu xa nhà, Ted có tật gọi giây nói luôn cho gia đình. Chính Ted đã nói : Không có gì về tôi mà các bạn không hiểu. Tôi không thể ngã gục. Tôi không thể bị bẻ cong hơn nữa. Đối với tôi, tôi không chắc rằng người vợ sẽ không bị tổn thương hơn nữa. Một lần bị tổn thương và có thể lần thứ hai xảy ra...

Năm nay Pat, Eunice và Jean sống âm thầm, gác ngoài tai mọi tin tức, ngoại trừ những tin tức quan trọng, như việc khai mạc Trung tâm Kennedy chẳng hạn. Tin riêng, tôi biết được Eunice Shriver rất bận với nỗi lo phiền vì hiếm muộn. Nhưng nếu một khi người anh cuối cùng của họ nhảy vào cuộc tranh cử Tổng thống, tất cả sẽ có mặt, để yểm trợ hết mình.

Đó là truyền thống của gia đình Kennedy.

*

Những người đàn bà trong gia đình họ Kennedy này, tất cả đều kiên quyết và mạnh dạn.

PEARL S. BUCK

Tháng giêng 1972

Danby House

Chương 1

Giữa đêm 18 tháng 7 năm 1969, xe hơi của Edward M. Kennedy lạc tay bánh, đâm đầu xuống một chiếc cầu hẹp nằm trên một quốc lộ và chìm lìm trong nước. Ông không đi một mình. Một người đàn bà trẻ, Mary Jo Kopechme, đi với ông, và nàng chết đuối.

Đây là một sự nguyên rủa - sự nguyên rủa đã ám ảnh tất cả những người mang họ Kennedy ?

Thảm kịch không đơn giản. Không có thảm kịch nào giáng xuống một gia đình lớn lại đơn giản bao giờ.

Sự giữ gìn, của một gia đình có thế lực trong xã hội, luôn luôn phức tạp và cặn kẽ. Phức tạp, bởi vì gốc rễ của gia đình đã ăn sâu vào đời sống xã hội. Cặn kẽ, bởi vì tư tưởng của mọi cá nhân trong xã hội. Cặn kẽ, bởi vì tư tưởng của mọi cá nhân trong xã hội thúc bách bởi quyền lực, bởi hào quang và bởi sỉ nhục, danh dự và tủi hổ của gia đình. Không phải chúng chỉ có ở một nước Trung Hoa cổ, nơi của một phần đời tôi, mà chúng còn có ở Hoa Kỳ nữa.

Tôi nhớ lại gia đình Kung, một gia đình danh tiếng, cạnh nhà tôi ở Bắc Kinh. Tôi biết họ vì tôi ở gần, mọi người biết họ vì tiếng đồn bay xa. Họ có ba trai và hai gái. Các cô gái lớn đều có chồng giàu có, các cậu trai lớn đều có vợ dư dả. Nhưng, sự nguyên rủa đã giáng xuống gia đình họ.

Đứa con trai út bị giết bởi chính người cha, như là một hành động trách nhiệm đối với gia đình. Ở Trung Hoa thời kỳ này, một gia đình, người chủ của gia đình đó có trách nhiệm đối với mọi cá nhân trong gia thuộc, mặc dù ngay khi một cô gái đã thành gia thất đã thuộc về nhà chồng.

Đó là lý do mà đứa con trai dễ thương nhất của gia đình Kung ở Bắc Kinh này có thể chết, bởi chính tay của cha nó ? Có thể, vì việc đó đã xảy ra. Mọi người đều biết sự phức tạp về danh dự của gia đình này đối với đứa con trai út của họ. Nó không vâng lời người thầy dạy từ lúc là một đứa bé. Khi lớn khôn, nó lại sanh tâm trộm cắp với sự thông đồng của tôi tớ trong nhà và sự tiếp tay của bọn vô loại ngoài đường phố. Nhưng mọi người đã

không tin rằng con trai của gia đình Kung lại làm những việc đó. Nó bị đối xử khắt khe và tàn nhẫn, người ta nghĩ như thế, bởi vì nó là một người trong giòng họ Kung, chắc nó không thể nào quên điều này.

Nhưng nó cũng có cá tính của nó. Bất cứ cái gì xấu hoặc tốt, nó muốn trội hơn tất cả những người khác. Bẩm tính đó không thể cải hóa được. Khi người cha biết ra hành động của con mình, vì truyền thống của gia đình, xã hội, và vì danh dự, bắt buộc ông ra tay. Sau khi giải thích cho đứa con hiểu như vậy, hai giòng lệ chảy xuống đôi má nhăn nheo, ông vào trong nhà, kéo hộc bàn lấy khẩu súng lục, và trở ra ngồi xuống chiếc ghế bành chạm trổ mà ông thường ngồi, rồi nhanh nhẹn và chính xác, ông bắn chết đứa con.

Trường hợp này , ở một thời đại , xứ sở khác , hành động của người cha được cho là thích đáng. Tôi nghe thấy ai ai cũng cảm phục. Người cha đã không ngần ngại để chứng tỏ trách nhiệm của mình đối với kẻ khác và giòng họ Kung vẫn duy trì sự tinh khiết trong vị thế của nó. Nhưng tôi, luôn luôn tò mò và bướng bỉnh, tôi đến viếng thăm các bạn Trung Hoa của tôi, những người đàn bà, để tìm hiểu xem tư tưởng của họ về trách nhiệm, danh dự của gia đình như thế nào qua biến cố kinh khiếp trong gia đình Kung.

Tôi đã nhận lấy sự yên lặng và kiêu hãnh. Và nhiều lần tôi được danh dự là thực khách của gia đình Kung, nhưng không bao giờ chi tiết của thảm kịch được nói đến. Tất cả đều bình thản. Con gái, và con dâu của gia đình này vẫn ở trong vị trí, trong bốn phận của họ, dù rằng mỗi người đều mang một miếng vải tang, hoặc một sợi thừng màu trắng buộc quanh tóc hoặc các đôi giày mà họ mang được bao lại bằng vải trắng. Có người lại để tang bằng cách viền vải trắng quanh váy. Lúc đó phụ nữ Trung Hoa còn mặc váy thay vì mặc áo dài như hiện tại.

Tôi cũng không đề cập gì đến thảm kịch khi bà Kung tiếp đón tôi trong đại sảnh. Chúng tôi chỉ nói đến một vài vấn đề nhỏ nhặt như là hoa sen mùa hạ trong cái ao trước sân, hoặc bước đi lững chững đầu tiên của đứa cháu của bà khi người tớ gái mang nó ra trình diễn với tôi.

Tuy nhiên, cuối cùng, một sự yên lặng vây phủ, lâu đến nỗi khi tôi ngược nhìn bà Kung, tôi thấy bà như rũ xuống. Khi bà nhận ra cái nhìn của tôi, bà

lau nhanh đôi mắt và giữ gìn ý tứ hơn.

Bà nói : *Chúng tôi là một gia đình lớn lâu đời. Có những điều mà chúng tôi nhận thấy rất rõ rệt...*

Tôi hỏi : *Thưa bà, bà đã nhận thấy những gì ?*

Bà Kung đáp, sau khi đắn đo : *Chúng tôi biết rằng cái gì hơn bình thường luôn luôn mang đến sự nguyên rủa. Nguyên rủa là quyền lực, của thánh thần và của con người kết hợp lại, để chống đối với sự khác thường nhằm dim nó xuống. Và bây giờ, tôi nhớ lại lời nói quả quyết đó. Bây giờ tôi đã biết ý nghĩa và giá trị của chúng. Trong tâm hồn của người đàn ông bình thường, của người đàn bà bình thường, của đứa trẻ bình thường, đều bị kích động bởi sự oán ghét nhiên tính. Oán ghét những gì nổi bật, xuất chúng, sáng chói và sự đổi mới từ kẻ khác. Niềm oán ghét này được trộn lẫn cùng với sự ngưỡng mộ miễn cưỡng và sự cảm phục đầy đố kỵ.*

Đó là sự thật trong chính xứ sở của tôi, giữa đồng bào tôi, qua từng trải của riêng tôi, giống như gia đình Kung cách đây nửa thế kỷ, khi tôi còn trẻ. Thời gian không làm đổi thay bản tính của con người. Điều này đã được chứng tỏ, xuyên qua lịch sử nhân loại.

Hồi tưởng lại gia đình Kung, lúc tôi còn trẻ, đối chiếu với tuổi tác hiện tại, để suy ngẫm về sự trái ngược hẳn với gia đình Kennedy. Nguồn gốc của gia đình quá tân tiến này phát xuất từ ái Nhĩ Lan, không cổ hủ, không nổi lên một cách chậm chạp và sâu xa, xuyên qua nhiều thế kỷ như gia đình Kung. Nó nổi lên nhanh chóng, mạnh mẽ, hầu như bất thành hình, xuyên qua một trung điểm: người cha.

Dĩ nhiên, những gì mà tôi muốn nói đến gia đình Mỹ này, là những gì mà tôi thường đề cập khi nói đến một gia đình Trung Hoa: *Người đã bà chính là trái tim của gia đình, và người đàn bà ấy không ai khác hơn là người mẹ. Tôi nghĩ, người ta sẽ không thể nào biết được người đàn bà cho đến khi họ trở thành người mẹ.*

Rose Fitzgerald Kennedy lớn lên trong hào quang thành công chính trị của người cha ở Boston, John F. Fitzgerald, tên riêng của ông là Honey Fitz, và mẹ của bà, một người đàn bà lạng lẽ, chỉ biết có gia đình giống như bà Kung một phần đất khác của thế giới Yêu mến gia đình như thế, đương

nhiên, người mẹ ấy không thích những nơi ồn ào, những nơi mà người chồng ưa thích. Và cô con gái của bà thường thế vào khoảng trống đó.

Có một cô con gái đẹp, thông minh, dĩ nhiên là niềm kiêu hãnh của cha mẹ. Rose tìm hiểu để biết và để yêu mến người cha sôi động, đùa nghịch và bướng bỉnh của bà. Bà có thể thân nhiên một cách vui vẻ khi người cha cất tiếng hát bài Sweet Adeline bất cứ lúc nào, và chắc bà sớm khôn ngoan để biết rằng người đàn ông có lối sống riêng của học dù người đàn ông đó là ai đi nữa.

Nhưng đời sống thật sự của bà ở nhà với người mẹ là một đời sống nề nếp. Theo học trường Sanit John North End (Boston), Rose trọ gần khu Codman ở Dorchester và rời khỏi trường này lúc mười lăm tuổi. Chính cha của bà lúc đó là thị trưởng Boston, đã kiêu hãnh trao tận tay chứng chỉ tốt nghiệp danh dự cho bà. Sau đó bà tiếp tục học trường Hart Convent, tọa lạc trên đường Commonwealth, thuộc khu quý phái Back Bay, tiểu bang Boston. Tiến xa hơn nữa: bà theo học ở đại học đường Manhattanville, thuộc tiểu bang Нью ược. Và cuối cùng bà được gửi vào một trường dòng của người Đức ở Hòa Lan. Trong khung cảnh tuyệt vời và lặng lẽ này, bà đã học hỏi được sự bình tĩnh và yêu mến sự hiền hoà. Đặc tính này bà vẫn giữ cho đến bây giờ.

Ra trường, bà đã trở thành một con người chững chạc hơn, đáng yêu và duyên dáng hơn, trong gia đình êm ấm ở Boston. Ở đây, bà tiếp tục tháp tùng người cha trong đời sống chính trị sôi động của ông. Bà và người chị gái, Agnes, dạy khoa giáo lý ở North End.

Cả hai cùng làm việc trong các tổ chức phúc lợi, nhưng đồng thời giúp đỡ người cha những công việc nằm trong chức vụ của ông, và cả hai cũng là thông dịch viên cho các đại biểu Đức và Pháp tại các hội nghị quốc tế. Chính ông John F. Fitzgerald đã khuyến khích hai con làm việc này. Niềm kiêu hãnh của người cha này đối với Rose một lần nữa được chứng tỏ, khi đang trên con đường từ phía Nam đến Palm Beach, ông đã dừng lại ở Hoa Thịnh Đốn, không việc gì khác hơn là để giới thiệu cô con gái xinh đẹp của ông với Tổng thống William Mc Kinley.

Lúc ấy, cô gái xinh đẹp này chưa hề được học hỏi để ý thức và để đối phó với biến cố bất ngờ như thế.

Rose gốc Ái Nhĩ Lan và trong xã hội bảo thủ Boston, Ái Nhĩ Lan là những kẻ xâm nhập. Khi Rose được mời gia nhập vào tổ chức Junior League (một tổ chức của thanh thiếu niên) bà từ chối. Vì khiêm tốn mà bà từ chối ? Không phải, bà đứng ra thành lập một tổ chức riêng, Ace of Clubs, và hiện tổ chức này tiếng tăm không kém Junior League. Khởi đầu bà là hội viên trong một hội du lịch, sau đó là chủ tịch hội Lenox.

Ngoài ra, bà còn gia nhập nhiều tổ chức khác mà bà xét thấy thiết thực. Ngoài những hoạt động đó, bà còn là gạch nối liền một cách thiết yếu giữa người cha yêu sự vui đùa và người mẹ thích đời sống gia đình và sự yên tĩnh của bà.

Và trên tất cả, bà còn là một thiếu nữ lôi cuốn.

Thời ấy vô số thanh niên đã đổ xô theo bà. Trong giới Ái Nhĩ Lan, ở Boston, 45 tay tỉ phú trẻ tuổi, đã bàn tán về bà như là một cái gì sáng chói nhất. Trong các tay tỉ phú này, được kể lại, người hỏi cưới bà là Sir Thomas Lipton, một tay buôn trà và du thuyền, và cũng là bạn của cha bà. Hiện tại, Rose vẫn còn đùa giỡn khi đề cập đến biến cố này.

Cuối cùng bà chọn anh chàng tóc đỏ và bốc lửa: Joseph P. Kennedy, một chủ nhà băng trẻ tuổi đang khởi những bước thành công lớn trong nghề nghiệp, lúc đó đang nắm trong tay một ngân hàng tín dụng ở East Boston và sau đó, với cái tuổi hai mươi lăm, ông ta trở thành một chủ tịch ngân hàng trẻ nhất ở Massachusetts.

Hơi phiền cho cuộc tình duyên này, bà gặp phải sự chống đối của ông John F. Fitzgerald. Khi Joe đeo chiếc nhẫn cưới vào tay Rose, trong một khung cảnh gần như là ngoài đường phố, cha vợ Joe đã cấm cửa chàng rể.

Sự hiểu biết của tôi về Kung, giúp tôi hiểu biết Rose Kennedy. Hai người đàn bà rất khác biệt, dù rằng họ giống nhau trên căn bản. Ngay cả cái tên của họ cũng khác biệt. Tên riêng của bà Kung là Ngọc Lan, trang quý và thâm kín. Rose, một loài hoa, màu hồng sắc sảo hào nhoáng. Cả hai đều quý phái tuy nhiên, gia đình Kung theo tập tục và đạo lý cũ, từ nhiều trăm

năm về trước ở Trung Hoa, còn gia đình Kennedy rời bỏ quê quán Ái Nhĩ Lan đến lập nghiệp ở Mỹ không đầy một trăm năm.

*

Vào năm 1949, Patrick.Joseph Kennedy rời bỏ làng New Ross ở hạt Wexford, Ái Nhĩ Lan (Ireland) và đáp tàu từ hải cảng Cork sang Mỹ Châu. Đó là năm cơ cực nhất ở Ái Nhĩ Lan, hậu quả của năm năm hạn hán.

Nạn đói ở Ái Nhĩ Lan cũng giống như nạn đói ở Trung Hoa, gây ra bởi mùa màng thất bát. Thật ra, giòng họ Kung không bao giờ biết đói là gì, vì căn cơ của họ đã tích lũy nhiều thế kỷ, trong khi giòng họ Kennedy thì không. Nhiều người ra đi như Patrick Joseph Kennedy đã phải mất mạng dưới hầm tàu chật chội, bần thiêu, nhét đầy người là người. Nhưng Patrick đã thoát được và đặt chân lên đảo Noddle, một phần đất thuộc Boston và ở đó , ông bắt đầu lập lại cuộc đời .

Đây là một thế giới khác biệt hẳn, nếu so với gia đình Kung ở Bắc Kinh. Patrick Joseph đối chiếu với ông Kung, người chủ đại gia đình Trung Hoa đó, thì ông Kung rất đạo mạo, rất lịch sự và rất xa cách. Tôi từng không dám mở miệng nói với ông Kung một lời nào. Khi ta bước ngang qua ông ta, trên lối đi dẫn vào khu dành riêng cho đàn bà của gia đình ông. Lúc đó là mùa hạ, ngồi dưới bóng mát một tàn cây trong sân và đứng bên là một cô hầu gái đang phe nháy cây quạt trên tay, đôi mắt ông Kung lim dim, nhưng khi tôi bước ngang qua ông, ông mở mắt ra. Tôi thấy đôi mắt ti hí và lờ đờ ấy, giống như đôi mắt của một con thằn lằn.

Tuổi già đã khiến ông không cần lưu ý đến ai. Tôi nghe những chuyện kể lại lúc ông còn trẻ, và tôi biết là đôi mắt ấy khi xưa không phải như thế. Khi xưa ông đẹp trai, mạnh dạn và bông bột, có thể đối chiếu với Patrick Joseph Kennedy trên phương diện này. Tuy nhiên, giữa hai người có nhiều khác biệt gia thế sâu xa. ông Kung sinh ra trong một gia đình đã có nề nếp lâu đời, trong một xứ cổ kính. Patrick Joseph trái lại, mới mẻ, dốt nát, khởi nghiệp hấp tấp, từ một xứ xa lạ đối với ông. Ở Boston, nơi mà một người Ái Nhĩ Lan được xem là hạ lưu nhất đối với cư dân ở đó. Người dân Boston từng nói : Người Ái Nhĩ Lan được nhìn nhận ở đây nếu họ biết thân phận của họ. Và mọi người ở Boston đều biết thân phận đó như thế nào ?

Tuy rằng cách biệt thời gian và không gian, cả hai người đàn ông này đã có những bản chất giống nhau. Cả hai đều can đảm và thích đổi mới. Patrick Joseph tìm đến một xứ mới. Ông Kung đã từng góp tay canh tân một xứ sở cũ. Thuở trai tráng, ông hoạt động bí mật nhằm chống lại một nhà Thanh chuyên chế đang cai trị Trung Hoa, cùng với nhiều người khác, ông len lỏi vào hoàng thành để thuyết phục những kẻ trong hoàng tộc gia nhập vào tổ chức bí mật chống lại sự cai trị hà khắc của Từ Hi Thái Hậu lúc ấy. .

Khi tổ chức bị khám phá, nhiều người bị hành quyết chàng thanh niên Kung thoát khỏi nhờ thế lực của giòng họ. Nhưng ông bị gia đình cấm cung, bắt ông hứa là không được làm loạn nữa. Và từ đó, ông không được phép ra khỏi sân nhà và dĩ nhiên ông không thể tiếp tục hoạt động. Đôi mắt ti hí, đã khép lại dĩ vãng của ông, vở bi kịch của quá khứ ấy, nhưng cũng chưa hẳn là ông đã nhượng bộ. Ông Kung còn là một nhà học thức uyên thâm.

Vào tuổi đó, ông còn muốn tìm một người Tây Phương để dạy ông học tiếng Anh. Tôi lãnh trách nhiệm này. Ông học rất mau, chỉ một thời gian ngắn ông tự dịch các sách Tây phương toàn chứa đựng nội dung canh tân: Darwin, Marx, Shakespeare, Dickens và hàng trăm quyển sách khác. Hàng ngàn thanh niên Trung Hoa đã đọc các sách dịch này của ông. Từ cái sân nhà tù, trong vòng tường bao bọc đại gia đình ông, ông vẫn duy trì đường lối bất khuất của mình.

Xuyên đại dương, trong các khu ổ chuột Boston, Hoa Kỳ, Patrick Joseph Kennedy cũng đang thiết dựng đại gia đình riêng của ông, trong đường lối bất khuất đó. Lúc đó ông chỉ mới hai mươi sáu tuổi, đã trưởng thành, là một tay làm thùng phuy chứa dầu hỏa chuyên nghiệp, và tạo lập một cơ sở thương mại vững chắc riêng sau đó.

Ông kết hôn với một cô gái Ái Nhĩ Lan mạnh khỏe, hiền thực và có ba người con gái. Nhưng, như người Trung Hoa, Patrick Joseph ao ước một đứa con trai. Năm 1858, đứa con trai ấy ra đời - một Patrick mới. Nhưng, trước khi gia đình này vươn lên, Patrick Joseph đã nằm xuống. Người mẹ, Bridget Murphy tiếp tục nuôi các con. Và Patrick con lớn lên, kết hôn với cô Mary Hicker và hạ sanh một trai, cũng đặt tên Patrick. Nhưng Mary

Hicker, dự trù sẵn một cái tên khác cho con, bà không muốn con trai của mình kém người cha.

Vì thế, đưa con trai trở thành Joseph Patrick Kennedy, nhận lấy tư thế của nó và tạo nên một đại gia đình Hoa Kỳ danh tiếng sau này. Sức mạnh căn bản của những gia đình ở cả hai nơi, Đông và Tây, đều nằm trên hai đặc tính : Chịu đựng và can đảm . Họ không sợ các cuộc mạo hiểm mới. Họ đều thích canh cải và quyết tâm theo đuổi đường lối đã vạch ra, bằng mọi cách.

Tôi tin rằng một người đàn ông mạnh khỏe cần phải có một người vợ mạnh khỏe và trái lại. Nếu không, cuộc hôn nhân sẽ gầy gáp hoặc không hạnh phúc.

Mẫu tính trong người đàn bà vô lượng. Có một giai đoạn trong bất kỳ đời sống một người đàn bà nào, hoặc hầu hết, là họ muốn được làm mẹ. Ít nhất, họ muốn có một đứa bé, họ mới có uy quyền của một bà mẹ thực sự. Nhưng, giai đoạn đó sẽ qua đi, và người đàn bà đương nhiên muốn trở về với đời sống riêng của họ.

Họ không còn muốn có một ông chồng nhìn họ như là một bà mẹ. Căn nguyên sự xung khắc trong gia đình ở Mỹ là người đàn ông đã hy vọng người vợ sẽ mang hình ảnh bà mẹ của mình, trong khi người vợ muốn người chồng, chỉ là một người đàn ông. Một người đàn bà khôn ngoan chọn một người đàn ông, vì anh ta là một người đàn ông.

Khi Rose Fitzgerald đưa tay cho Joseph Patrick Kennedy đeo chiếc nhẫn cưới, bà đã là một người đàn bà mạnh mẽ, sẵn sàng thách thức quyền lực của người cha, dù chỉ lặng lẽ. Vì bà nhận thấy sự hữu hiệu của sự lặng lẽ ấy từ người mẹ. Không có bất kỳ sức mạnh nào trên trái đất này mà không thể chinh phục được, không thể phá vỡ được bằng sự yên lặng của người đàn bà, kẻ biết những gì mình muốn và quyết tâm đạt đến.

Rose quen biết Joseph Patrick từ thuở thơ ấu. Gia đình của cả hai thường cùng đến một nơi để nghỉ hè.

Cha Jose . Jose, là một chính trị gia, như cha của Joseph Patrick, Pat Kennedy. Nếu thời ấy, Joseph không để ý đến người con gái mảnh khảnh,

xinh đẹp này, chẳng qua là vì còn quá trẻ - quá trẻ và quá bận rộn. Joseph bận rộn trong mưu tính làm thế nào để lên cầm đầu đội dã cừ của mình.

Lúc ấy, cậu Joseph thường nói với các anh chị: ” Nếu không thể cầm đầu được, tốt hơn đừng chơi nữa.”

Đó là khẩu hiệu cho đời sống của ông và được lặp lại chỉ một lần trong đời sống học đường, trong lúc mà Joseph không thấy sự học mang đến lợi lộc, sau khi ông sáng mắt vì tự tay kiếm được một đô la, và muốn bỏ học ngay. Nhưng một ông thầy dạy đã nhìn thấy tương lai đầy hứa hẹn của ông nên thuyết phục cha mẹ ông không cho phép ông bỏ học. Joseph trở lại học đường, trong khi Rose đã vào một trường dòng, đã tự kiếm được khá nhiều tiền. Và khi Joseph vào đại học Harvard thì Rose đã kiếm được một số tiền lên đến năm ngàn đô la qua nhiệm vụ hướng dẫn du khách trong các ngày nghỉ lễ.

Ra trường, Joseph đặt kế hoạch kiếm tiền, không chỉ bằng cách mạo hiểm, mà còn nhiều cách khác nhau.

Đang lúc Rose giúp đỡ các hoạt động chính trị của người cha và trở thành kẻ cầm đầu giới trẻ Ái Nhĩ Lan ở Boston thì Joseph Patrick đang học hỏi cách kiếm tiền và cách sử dụng chúng. Ông quyết tâm làm giàu và phải sống trong một căn nhà lộng lẫy như căn nhà của gia đình tỷ phú Cabot Lodge đã có. Ông làm việc trong văn phòng thì mặc quần áo thường, nhưng khi ra đường ông lại mặc một bộ đồ của một ông chủ ngân hàng, đội nón Homburg và lấy dáng điệu thật trang trọng. Ông học hỏi cách cho vay và cách lập thành một kế ước mua bán như thế nào. Ông muốn trở thành triệu phú.

Tháng 9 năm 1914, khi các lực lượng quân sự ở Âu châu đang bước vào cuộc chiến thế giới thứ nhất, Rose Fitzgerald và Joseph Patrick kết hôn.

Chương 2

Rose Kennedy thuộc loại phụ nữ nào ? Bà ta đẹp, - đẹp thể chất, tôi có thể nói, cái đẹp đó như là tặng phẩm đầu tiên của Thượng đế dành cho người đàn bà. Với vẻ đẹp này, các trận chiến của bà đều chiến thắng dễ dàng, nếu không đẹp, bà phải bày mưu lập kế khó khăn. Vẻ đẹp cho bà đức tính tự tin.

Vẻ đẹp khiến và vượt qua mọi rắc rối. Với vẻ đẹp mà bà biết ấy, bà có thể đạt đến những tham vọng, có thể tiến đến các mục tiêu của bà. Bà sẽ được tha thứ, vì bà đẹp. Một người đàn bà không thể thất bại nếu có sắc đẹp, đương nhiên như thế, trừ phi người đàn bà ấy cố ý tự huỷ diệt, hoặc ngu dốt và điên cuồng. Người đàn bà quá đẹp không tìm được sự yêu mến của những người cùng phái, nhưng họ sẽ được những người đàn ông yêu mến và, không còn sự ao ước nào hơn ! Hơn nữa, sắc đẹp là của hồi môn mà người vợ dành cho người chồng. Hẳn sẽ phô trương người vợ một cách ngạo nghễ. Hẳn sẽ xăm xoi tài sản, phong vị tuyệt hảo này. Hẳn xem như đã nắm trong tay một viên ngọc , và thấy vượt hẳn lên mọi người. Những người đàn ông khác sẽ ganh tị với hẳn.

Nhưng, Rose Kennedy còn vượt hơn nhan sắc mà bà có. Đời sống ngoài công chúng của bà, tháp tùng bên cạnh người cha, đã dạy bà đức tính tự chủ, một bề ngoài bình thản và trầm lặng. Như mẹ của bà, bà không chạy đuổi theo các cuộc vui công cộng. Nhưng khi tham dự vào, bà tự biết tư thế của mình một cách nghiêm cẩn và buông thả vừa phải, để không có ai có thể đàm tiếu, mà cũng không để ai có thể nghĩ là bà lạnh lùng. Bên cái đáng yêu bề ngoài, phong nhã, thích ứng luôn luôn trầm tĩnh ấy, Rose có một cung cách riêng. Bà luôn luôn sẵn lòng với kẻ khác. Bà có thể chấp nhận mọi người một cách đơn giản, không đòi hỏi, không hy vọng mang đến cho bà một cái gì. Vì bà có mọi thứ.

Cung cách này, tôi nghĩ, bà dành cả cho chồng bà, vì nó cũng bao hàm một sự hiểu biết duy nhất, mãnh liệt và rộng lượng, đối với người đàn ông

khó tính mà bà đã kết hôn. Bà không bao giờ hồ nghi về sự giàu có quyền thế của chồng bà.

Tại Hoa Kỳ, tiền bạc là sức mạnh không có gì thay thế được. Yêu thích tiền bạc hay không, bà thấy không cần thiết, nếu chồng bà được hạnh phúc. Vì thế, bà không cần phải tìm hiểu công việc của chồng. Ngay vào năm 1933, khi Ủy ban Ngân hàng và Tiền tệ Thượng viện điều tra Joseph Patrick Kennedy, về sự sinh lợi to tát của một tổ hợp tài chính do ông quản trị, bà không hề tò mò hỏi ông một câu nào liên quan đến vấn đề này.

Bà tự chôn cuộc đời trong nhà, bên cạnh các con. Trong ba năm, bà sanh hai trai, Joseph và John.

Rose Kennedy đã có lý khi nổi bước khuôn thước của mẹ bà : Bỏ hết cuộc đời vào gia đình. Trong khi chồng bà tận tụy với công việc mới, điều khiển xưởng đóng tàu Bethlehem Steel Fore River và để thực hiện mục tiêu : tạo ra một triệu đô la trong khi còn đủ sự trẻ trung để thụ hưởng, thì bà tận tụy với các con. Bà trở thành ngoan đạo hơn, không chỉ vào những ngày chủ nhật, mà vào mọi lúc, và tín ngưỡng đã trở thành một phần đời của bà.

Tôi cũng thấy cùng một tín ngưỡng như thế ở bà Kung. Người mẹ Trung Hoa đến chùa lễ bái, người mẹ Hoa Kỳ đến nhà thờ cầu nguyện. Không khác gì nhau.

Tôi biết bà Kung năng đến chùa mỗi ngày , khi gia đình lâm biến cố hoặc có chuyện buồn lớn. Bà mẹ Hoa Kỳ năng đến cầu nguyện ở nhà thờ cũng vậy. Tín ngưỡng của mỗi nơi đều có sức mạnh riêng. Tự nhận thấy hiệu quả của tín ngưỡng tạo ra sự giải tỏa những oằn oại bi thảm, những gánh chịu trong âm thầm.

Hai người đàn bà đều mất những đứa con trai yêu dấu.

Bà Kung, ngoài đứa con trai út bị giết bởi chính tay ông Kung, hai trong hai ba người con lớn còn lại bị đấu tố cho đến chết. Và hai trong ba người con trai lớn của Rose Kennedy đã ngã xuống, vì sự thành công và sự vĩ đại của họ, trong một xứ sở dân chủ, như xứ sở của chúng ta. Ông Kung cũng chết, một nạn nhân của cơn giận dữ từ chính các tá điền bất trị của ông, nhưng người đàn bà Hoa Kỳ có gánh nặng riêng để mang trong cái-chết-

hiện-hữu của người chồng thân yêu. Nhọc nhằn biết bao, cái gánh nặng ấy mà chính tôi cũng đã từng mang.

*

Và ngoài ra, bà ta, người đàn bà Hoa Kỳ nhan sắc này còn có một gánh nặng khác để mang. Giữa các đứa con của bà, bốn trai và năm gái, một cô gái, lớn nhất, mãi mãi là một đứa trẻ. Tôi biết viết ra sao về gánh nặng này ? Chính tôi đã từng phải mang nó trong nhiều năm triền miên. Tôi cũng từng biết quá rõ khi vị bác sĩ tuyên bố : Thừa bà, đứa con của bà không hy vọng phát triển trí khôn của nó. Trái tim người mẹ quặn thắt làm sao ! Câu nói đó, một lần tôi đã được nghe, lúc tôi cho ra đời một cháu gái.

Thoạt đầu bà Rose không thể nào tin lời nói đó.

Bà đã từng sanh hai cậu trai phương phi, mạnh khỏe, có thể nào đứa em gái của chúng lại khác ? Sự thật vẫn xảy ra. Đó là một sự thật phũ phàng. Rose Kennedy đã hạ sanh một người không-phải-là-người với đầy đủ ý nghĩa của nó - một sự hoang phí, thừa thãi, người ta có thể nói như thế. Nhưng đối với Rose Kennedy không phải là một hoang phí, thừa thãi. Nó là một ân sủng vượt thoát của nhiều ngàn đứa bé khác, một trấn an cảnh huống nát lòng cho hàng ngàn bậc cha mẹ khác.

Một lần, Rose Kennedy đã nói : “Tôi muốn nói to lên điều này nhưng khó cho tôi khi phải nhắc đến Rose Mary. Đúng là tôi không thể nào tự mình làm việc đó nhiều năm rồi. Nhưng tôi muốn mọi người nhận biết điều mà tôi muốn nói. Bây giờ hy vọng đã đến lúc.”

Có hai cách để mang một gánh nặng, đặc biệt gánh nặng đó là một đứa trẻ trì độn. Một số người sẽ than trời trách đất. Họ gào lên, lại tại sao bất hạnh lại thuộc về họ ? Họ đã làm gì đến nỗi phải nhận lãnh một đứa trẻ như thế ? Và bao nhiêu giận dữ oán hờn họ đều trút lên đầu đứa trẻ. Họ tìm cách tống nó đi cho rảnh mắt. Họ đẩy đứa trẻ vào một học viện dành riêng cho những đứa trẻ như nó càng sớm càng tốt. Họ tước đoạt cái tuổi được quyền hưởng sự yêu thương của gia đình, mà mọi đứa trẻ bình thường khác được quyền hưởng.

Họ cố quên đi, như không bao giờ có đứa trẻ ấy được sanh ra.

Tuy nhiên, có những người khác nhận lấy sự bất hạnh đó một cách can đảm và vui vẻ. Họ xem đứa trẻ, là một phần đời sống của họ. Họ tạo sự hòa hợp đời sống của đứa trẻ với đời sống của mọi người. Rose Kennedy là một trong những người này. Cô con gái bất hạnh của bà không hề lâm vào cảnh biệt lập hoặc giấu giếm. Nó được sống trong gia đình và trong tình thương yêu của mọi người thân, và nhất là của người mẹ. Trong một nhà, trong một gia đình, mọi việc đều hướng vào người mẹ: đặc biệt khi bị thảm giáng xuống. Nếu tinh thần người mẹ bị xao động, mọi người khác đều bị ảnh hưởng đến. Họ dò theo thái độ, trạng thái của người mẹ. Họ ta thán, phàn nàn như người mẹ và cả đến sự xung động nữa, dù rằng họ biết rồi tất cả cũng chẳng đi đến đâu.

Rose Kennedy không phải là mẫu người mẹ như thế. Bà sẵn sàng thích ứng với hoàn cảnh, ngay cả sự thích ứng không cần thiết. Bà đủ thông minh để cân nhắc. Bà chịu đựng bởi tín ngưỡng sẵn có. Ý muốn của Thượng đế là số phận của bà. Có một điểm tựa của sức chịu đựng trong bà, một sự bình thản khó lay chuyển ấy. Đương nhiên bà phải rơi lụy. Điều này tôi dám chắc. Bà mẹ nào không rơi lụy dưới gánh nặng oằn vai ?

Bà từng nói : Xúc cảm là dấu hiệu của sự yếu đuối.

Nhưng tôi chắc rằng bà đã khóc âm thầm, cũng như tôi vậy và sau đó bà vội lau nước mắt, để trở về với bốn phận.

Khi Rosemary mười một tuổi, bà đã gửi con gái vào một nơi thoải mái, trường Saint Coletta dành riêng cho các đứa trẻ ngoại lệ, gần Jefferson thuộc tiểu bang Wisconsin. Nơi đó, Rosemay kết bạn với những đứa bé đồng cảnh ngộ và được chăm sóc chu đáo.

Trước đó, khi mà mọi đứa trẻ cùng tuổi bình thường phát triển, thì Rosemary bỗng đứng chững lại, khiến gây ra ngỡ ngác cho mọi người, ngay cả anh chị thân yêu của nó. Nhưng biến cố này không có gì gọi là ảnh hưởng đối với uy thế của gia đình. Những kẻ nhỏ nhen, hèn nhát, tham lam và sợ hãi ý tưởng của người khác, sẽ nhanh tay đóng cánh cửa phía sau lưng đứa trẻ bất hạnh.

Gia đình Kennedy không có những người đó. Họ không có gì để sợ. Họ không cần để ý đến dư luận của kẻ khác. Họ không cần sự tán thưởng mà

cũng chẳng sợ sự gièm pha. Họ làm những gì họ muốn. Họ đã công bố sự bất hạnh ra ngoài và tìm kiếm những gia đình có cùng hoàn cảnh, để sau đó, vào năm 1946, cơ sở Joseph P. Kennedy, Jr. ra đời, một tổ chức phụ trách việc chăm sóc những đứa trẻ như Rosemary. Và tổ chức này đã làm thay đổi quan niệm của hàng triệu người Mỹ đối với những đứa trẻ bất hạnh như thế.

Đứng sau cơ sở này là Rose Kennedy. Bà hành động, như là một chấp nhận dũng cảm, từ thảm kịch to tát đầu tiên này, để tự chuẩn bị cho những thảm kịch khác sắp giáng xuống. Nghĩ đến người đàn bà này, duy trì sự bình tĩnh quyết định của mình dưới sức nặng của cảnh ngộ tàn khốc, tôi lại nhớ đến bà Kung và đứa con trai út dễ thương của bà. Tôi nhớ rất rõ đứa trẻ này, đó là một đứa trẻ xung động, bất trị và phản kháng, ngay cả đến tình yêu thương, sự khiển trách và trừng phạt. Dĩ nhiên, những gì mà nó cho là sai lầm. Tôi dám chắc như vậy. Đứa con của bà Kung là một đứa trẻ mắc tâm bệnh, oán ghét những gì mà nó cho là tầm thường và đôi khi cả những gì mà nó cho là vượt mức nữa.

So sánh nặng giữa hai người đàn bà, Rose Kennedy và bà Kung, tôi cảm thấy gánh nặng của người mẹ Trung Hoa có phần nặng nề hơn. Nhưng, thảm kịch vẫn là thảm kịch, và hai người đàn bà đều cùng học hỏi được lòng can đảm và sự chấp nhận. Tôi không sử dụng hai tiếng chịu thua, vì hai tiếng đó mang hàm ý thụ động, trong khi mà hai người đàn bà này trái ngược hẳn, họ duy trì vị thế chủ yếu của họ trong hai đại gia đình mà họ hiện diện. Cả hai, và gia đình họ, lớn hơn thảm kịch giáng xuống.

*

Rose Kennedy vào những năm con cái của bà trưởng thành như thế nào ? Bà là một hiền phụ và người chồng của bà vẫn là người cầm đầu trong gia đình. Trên phương diện này bà giống như bà Kung.

Tuy nhiên người mệnh phụ Trung Hoa này có thể, đã chống đối chồng bằng đường lối riêng, dầu đó là những giọt nước mắt kín đáo, hoặc công khai trước sự hiện diện của gia đình hoặc giữa những người lạ khác. Ông Kung cũng có đường lối riêng trong đời sống và bà vợ luôn luôn giúp đỡ ông.

Vào năm hai mươi tuổi, Joseph P. Kennedy mang gia đình rời khỏi Boston vì không đồng ý với những người Công giáo, cũng như thái độ của những người này đối với dân hạ lưu Ái Nhĩ Lan. Người cha đã dạy các con phải luôn luôn hoạt động và yêu đời, đó là một đặc tính để trở thành một người mang họ Kennedy.

Và đó cũng là điều bắt buộc, để nhận lấy trách nhiệm đối với kẻ khác, với cha mẹ, với cộng đồng, với xứ sở, ngay cả đối với thế giới nữa. Trong khi người cha lãnh phần giáo huấn các con, Rose Kennedy là người duy trì sự giáo huấn đó. Mặc dù giữa Rose và chồng có nhiều sự khác biệt, nhưng cả hai đều cố gắng để san bằng. Người chồng đòi hỏi bữa cơm chính phải có thịt, mỗi ngày bà cất công đi đến một nơi xa hơn để mua thịt, và đến một nơi khác để mua thức ăn riêng cho bà và các con. Khi gia đình ngồi quây quần trong bữa cơm chiều vào ngày chủ nhật, bà tự tay phục vụ mọi người. Bà từng đi dạy học, và cho biết lúc ấy bà chú trọng nhất các bài học dạy cho học sinh biết rằng chúng phải kính trọng người chủ trong gia đình. Ở nhà và ngoài công chúng, bà cố chứng tỏ cho mọi người biết rằng bà là người núp bóng ông chồng, như thế càng khiến bà nổi bật hơn.

Bà là một nội trợ giỏi giang ? Không thể xét đoán thông thường về Rose Kennedy trên lãnh vực này. Sự thật, bà không cần trở thành một nội trợ giỏi. Chồng bà không bị phá sản bởi hậu quả cơn khủng hoảng tiền tệ và vào năm 1929, dĩ nhiên là có ảnh hưởng chút ít.

Trong cuộc vận động tranh cử Tổng thống vào năm 1932, ông là một trong những người phụ trách quyền tiền vận động cho Franklin D. Roosevelt. Sau đó ông được chỉ định giữ chức vụ chủ tịch đầu tiên của Ủy ban Thị trường Chứng khoán và Tiết kiệm. Chính với chức vụ này, ông đã rút ra nhiều kinh nghiệm đem áp dụng vào việc gây dựng tài sản riêng của ông. Và sau cùng, vào năm 1937, ông được chỉ định làm Đại sứ Hoa Kỳ tại Court of St. James (Anh Quốc).

Ông đã mua một căn nhà theo mơ ước sớm hơn dự tính. Đúng ra, phải nói đó là một lâu đài, với hàng chục phòng ốc và tất cả đều được trang trí tuyệt hảo.

Bà Rose Kennedy đã nghĩ gì khi đứng trong các căn phòng được chưng dọn toàn đồ đạc đắt giá và tráng lệ? Tôi không đoán được. Nhưng chắc đó là một ngôi nhà mà bà thích, vì ông Joseph Patrick Kennedy thích.

Bà là một cán cân, để cân bằng tính phiêu lưu, liều lĩnh của người đàn ông, cha của các đứa con của bà. Tính nóng nảy, háo thắng, của người đàn ông ấy, đã được bà nhận chìm bằng hiền dịu. Người cha đòi hỏi các con trai của ông, một khi đã mang họ Kennedy, phải luôn luôn chiến thắng khi dự vào bất kỳ một cuộc chạy đua nào mà chúng đã chọn. Khi các con thua, người mẹ vội vã tìm cách chứng minh với người cha rằng chúng đã hết lòng.

Rose Kennedy yêu những gì chứa đựng trong ngôi nhà của bà hơn là yêu chính ngôi nhà đó. Vì thế, hoàn cảnh không làm bà thay đổi. Vào một buổi tối mùa xuân, năm 1938, Rose Kennedy đã trở thành một người đàn bà của thế giới, phu nhân của một ông Đại sứ và hai ông bà đến dùng cơm với Hoàng đế George và Hoàng hậu Elizabeth ở lâu đài Windsor, trong một khung cảnh đầy dẫy nghi thức. Joseph P. Kennedy đã than phiền với vợ là họ đã đến một nơi xa lạ hơn East Boston. Rose Kennedy chỉ cười lặng lẽ, vì bà đã thích nghi với hoàn cảnh. Joseph P. Kennedy là một người Ái Nhĩ Lan, một người Công giáo, một di dân thế hệ thứ hai và cũng là người đầu tiên có gốc gác như thế được cử làm đại diện cho Hoa Kỳ tại một quốc gia khác, vậy mà ông vẫn duy trì một cách khăng khăng những gì ông có, ngay cả với bà vợ xinh đẹp và các con đã cùng theo ông đến đây đã hoà mình trong hoàn cảnh mới mẻ này. Trong chức vụ của ông, có những lần trốn không thể chấp nhận được. Ông không thể mặc quần ngắn tới đầu gối và mang bút tất bằng tơ đen khi hiện diện trước Hoàng gia. Ông phải mặc lễ phục và phải khép mình trong các lễ nghi phiến toái.

Điều này đã gây cho ông sự bức bối. Rose Kennedy không phải là người của nghi thức, nhưng bà biết khi nào cần phải nghi thức, và bà đã thích ứng dễ dàng với vai trò mệnh phụ trong thời gian ấy, nhờ vào sự khôn khéo, quen thuộc với đám đông thượng lưu trong những ngày đi bên cạnh cha và nhất là kiến thức khá phong phú của bà. Kiến thức phong phú này không bao giờ là niềm kiêu hãnh tích cực trong mỗi giây liên lạc vợ chồng của

người đàn bà này. Trước công chúng, bà vẫn là người vợ khép nép. Chỉ ở một phút giây nào đó, cần chứng tỏ sự mạnh mẽ, bà mới sử dụng đến kiến thức phong phú của mình, nhưng chỉ để chứng tỏ lòng yêu thương của bà đối với chồng, đối với người đàn ông thích ưu thế và tự tin ấy mà ông đã chứng tỏ, ít nhất là một lần. Lần ấy, một bài diễn văn của ông được đọc trước một bữa tiệc ngoài trời do đại học đường Harvard tổ chức, với nội dung ca tụng Tổng thống Roosevelt, đã bị cho là thiếu nhiệt thành. Và con trai lớn của ông, John Fitzgerald Kennedy với ba năm tận tụy trong đội túc cầu của Harvard đã không cho cậu một dịp may đoạt được chứng chỉ văn chương tốt nghiệp.

Và vết thương sâu đậm nhất, đối với vị Đại sứ mới mẻ này, là ông không được Harvard dành cho một địa vị danh dự xứng đáng, như các đại học đường khác đã trang trọng dành cho ông. Tất cả những xúc phạm đó hình như là sự sỉ nhục, không thể tha thứ được, đối với một người luôn luôn thành công. Và vị Đại sứ triệu phú này bèn từ chối tiếp tục giúp đỡ tài chính cho Harvard, ngay cả khoản tài chính dành riêng cho đại học y khoa Harvard sử dụng vào việc nghiên cứu về sự chậm phát triển trí khôn của trẻ con, căn bệnh mà Rosemary con gái ông, mắc phải.

Những lần như vậy, Rose Kennedy vẫn không hề tỏ ra xao xuyến. Bà không cho rằng quyết định của chồng là sai lầm và vẫn phục vụ ông với lòng tin không dời đổi. Bà yêu chồng hơn, bà cho rằng ông có quyền tự do để tạo ra những quyết định riêng, và ông biết nhận trách nhiệm và hậu quả của những quyết định đó.

Chịu đựng và lòng thương đã là bản tính hần sâu, là tinh túy của nữ tính trong bà.

Những năm ở Anh là những năm hạnh phúc, dù cho bóng tối của chiến tranh đang lan đến. Bà cùng chồng và tám con tham dự lễ đăng quang của Đức giáo hoàng Pope Pius XII, và Ted, con trai út bà nhận thánh thể đầu tiên.

Hitler tuyên chiến. Lúc ấy, Rose Kennedy lại phải đối mặt với thảm kịch trong vai trò một người đàn bà và một người mẹ. Joe (tức Joseph Patrick Kennedy, Jr) con trưởng của bà đã đến tuổi phải thi hành quân dịch, nếu

một khi Hoa Kỳ quyết định liên kết với các quốc gia Âu châu chống lại Đức Quốc Xã. Bà đồng ý với chồng, khi ông bắt đầu bênh vực quan niệm chống đối sự liên can của Hoa Kỳ.

Joseph Kennedy đã tấn công mạnh mẽ cuộc liên can này qua các quan điểm chủ hoà của ông. Ông cho rằng những kẻ chống đối các quan điểm của ông đều là những kẻ ngu dốt, theo truyền thống của Kennedy.

Nhưng ông đã thất bại ê chề.

Vào năm 1940, ông bị áp lực buộc phải từ chức Đại sứ ở Court of St. James và trước khi rũ áo, ông đưa những lời tuyên bố dữ dội và kiên quyết, nào là chúng ta sẽ không thể ủng hộ Anh Quốc, và chúng ta lâm vào cuộc chiến bằng cách yểm trợ nước Anh sẽ khiến cho tài nguyên của Hoa Kỳ bị tiêu huỷ.

Quan điểm ông tan biến ngay, vào ngày 7-12-1941 khi Nhật Bản bất thần tấn công Trân Châu Cảng. Và vào tháng Bảy trước đó, con trai trưởng của ông, Joseph Jr. gia nhập vào quân chủng Hải quân, và trở thành sinh viên phi công Hải quân.

Chương 3

Suốt thời gian của bất kỳ cuộc chiến nào đều là thời gian mà người đàn bà cảm thấy quạnh hiu hơn bao giờ hết. Người đàn bà, hàng triệu triệu người đàn bà, đã quạnh hiu, bởi hiện tại mắt họ phải dõi theo những đứa con ra đi và nhượng bộ trên nỗi chết và tật nguyền có thể xảy ra cho chúng. Đứa con, một phần thân thể của người mẹ, đã được chăm sóc, nuôi dưỡng, với tất cả hy vọng, để có một ngày nó trở thành một người lớn đó.

Bà Kung đã hoàn toàn đúng khi đánh giá về ba người con trai của bà. Bà sống, làm việc và những thành công hầu hết được đạt đến là vì ba đứa con này.

Bà yêu thương các cô con gái của bà không kém, nhưng một đứa con trai vẫn giá trị hơn hàng chục đứa con gái. Đừng hỏi tại sao lại nghĩ như thế. Chuyện này thật đơn giản, người Trung Hoa mang bản tính nhân đạo theo lý lẽ của họ. Họ đã có riêng lòng nhân đạo, theo các phong tục tập quán cổ truyền của họ, mà chúng ta không thể xét đoán bằng đôi mắt, bằng phong tục tập quán của người Tây phương.

Khi một người đàn bà Trung Hoa hạ sanh một bé gái, đứa bé đó chỉ được xem như là sự nối tiếp thân thể của mẹ nó, nghĩa là nó sẽ về nhà khác khi lớn lên.

Nhưng khi một đứa bé trai ra đời, nó được xem như là đã thoát khỏi thân thể của người mẹ. Bà ta đã tạo ra một thực thể được chấp nhận trong gia đình chồng, và xuyên qua đứa con trai, người mẹ như đã bước qua một thế giới khác, thế giới của những người đàn ông.

Khi đứa con trai chẳng may mất đi, người mẹ phải quay trở lại, ẩn dưới bóng tối âm thầm của thế giới đàn bà.

Dĩ nhiên, Rose Kennedy có thể chấp nhận quan niệm kỳ lạ này, xã hội chúng ta cũng không cần phải bàn đến. Bất kỳ một người đàn bà Hoa Kỳ nào có nghị lực và tự tin, đều không thể chấp nhận, dù cho một số quan niệm của người Trung Hoa trên phương diện này, theo tôi, có thể chấp nhận được.

Lúc ấy, dù muốn hay không, Rose Kennedy sẽ phải đối diện với cái chết đầu tiên xảy ra trong gia đình, cái chết của người con trai lớn, một âm bản của người cha trong lãnh vực dũng mãnh của tuổi trẻ, người thanh niên với trí khôn riêng của mình đó, đã quyết định bước vào cuộc chiến đang xảy ra.

Nổi bước người anh, John Fitzgerald Kennedy con trai thứ hai của bà, cũng tình nguyện gia nhập vào binh chủng hải quân. Sự cầu nguyện của người mẹ trở thành gấp đôi. Bà chấp nhận sự thách thức của đau khổ, như bà đã từng chấp nhận qua đứa con gái lớn của bà, Rosemary. Những gì đã không thể xoay hướng hoặc ngăn chặn được, nhẫn nhục phải được chọn và phải nhẫn nhục với cả hậu quả bi thương nữa. Rose Kennedy đã chuẩn bị, đã sẵn sàng để đón nhận thảm kịch.

Thảm kịch ấy đến vào năm 1943. John mất tích trong khi thi hành nhiệm vụ. Ông là hạm trưởng của một tuần dương hạm. Chiếc tàu đã chìm dưới hỏa lực địch. Câu chuyện đã được nói đến nhiều lần và tôi thấy không cần phải lập lại ở đây. Điều quan trọng cần biết là trong một tháng tròn, Rose Kennedy không biết con trai mình chết hay sống. Chỉ có người cha là luôn luôn lạc quan, các con trai của ông đã ảnh hưởng nhiều trên phương diện này, tin tưởng rằng John của ông bất diệt.

Hai ông bà chờ đợi, cầu nguyện và trải qua nhiều đêm không ngủ, và người mẹ vò xé tâm can giữa hy vọng và tuyệt vọng.

Tôi có kinh nghiệm riêng, có thể lấy đó để phán xét tình cảm này. Cùng một cuộc chiến đó, tôi có một người thân trong gia đình tham dự ở mặt trận Bulge.

Vào ngày lễ Giáng sinh, chúng tôi nhận được một điện tín cho biết hân đã mất tích đang khi thi hành nhiệm vụ. Nhà tôi rất đông trẻ con, liệu chúng sẽ được cho biết tin này ? Không, chúng còn quá trẻ, không thể cướp mất niềm tin vui nguy Giáng sinh của chúng.

Chúng tôi, những người lớn tuổi hơn, phải giấu giếm tuy bàng hoàng, đau đớn và xúc động ngoài mặt. Trong ba tuần lễ chúng tôi chờ đợi, lo âu, không biết điện tín kế tiếp sẽ báo cho biết hân chết hay sống. May mắn thay cho chúng tôi, cũng như cho gia đình Kennedy, hân còn sống : đời sống đầy thương tích, đó là sự thật.

Nhưng chỉ sống là đủ, để đền bù cho những kẻ đêm ngày cầu nguyện, vì sự cầu nguyện không chỉ quỳ xuống trong một ngôi giáo đường. Những kẻ cầu nguyện đã cầu nguyện bằng tâm hồn mãnh liệt của họ. Kẻ cầu nguyện, mà mong ước kết tinh trong một tiếng hoặc hai, hoặc mong ước đó không có tiếng nào bao gồm được. Rose Kennedy may mắn có được sự tín ngưỡng tôn giáo. Đặc biệt là Thiên chúa giáo, tôi nghĩ, tôn giáo này đã cung hiến quang cảnh cho kẻ cầu nguyện - trong nỗi lặng yên của giáo đường bao la, những cây nến lung linh, hình ảnh nhân từ của Đức Mẹ và đây tình thương của Đấng Cứu Thế, những nghi thức trang nghiêm, được cử hành bởi các linh mục vận lễ phục - tất cả, có tính cách dẫn dắt, đưa đến và cứu rỗi những linh hồn lâm vào thống khổ. Tôi chắc rằng Rose Kennedy đã thâm thập lịch duyệt riêng trên nẻo đi mà bước chân của bà đã đặt lên từ ấu thời. Những người đàn bà khác đã thiếu một nẻo đi như thế, hoặc phải bắt đầu tìm một nẻo đi, để gửi lời cầu nguyện của họ đến ân trên.

Bà Kung cũng có lối đi riêng của bà, khá giống với Rose Kennedy. Khi Nhật Bản xâm chiếm Trung Hoa và thanh niên của xứ này đều đứng lên để bảo vệ quê hương, hai người con trai lớn của bà Kung gia nhập quân đội quốc gia. Trong thời gian ấy, bà Kung đến chùa lễ bái mỗi ngày. Trong nhà ngày đêm bà đều thắp hai cây nến trên bàn thờ Phật, mỗi cây nến tượng trưng cho mỗi người con. Trong chùa cũng vậy, bà Kung đã mượn tăng ni trông coi hai cây nến giống như thế. Một hôm bà Kung nhận thấy một trong hai cây nến cháy nhanh hơn và cuối cùng nó bỗng tắt ngấm. Bà quẹt diêm châm lại, nhưng ngọn nến đó vẫn không bắt lửa. Sau đó, bà có nói với tôi : Lần ấy tôi biết một đứa con trai của tôi đã chết. Đó là người con trai thứ hai của bà. Hắn đã nằm xuống vĩnh viễn, khi lâm trận, vào ngày hôm đó. Nhưng Rose Kennedy may mắn hơn. Người con trai thứ hai của bà John F. Kennedy đã trở về. Một vị anh hùng, nhưng là một vị anh hùng duy trì những ngày sống sót trong sự đau đớn triền miên.

Một lần, hình như thảm kịch đã tránh né gia đình Kennedy. Nhưng, thật ra, người chồng và người cha trong thời gian đó bị quấy động không ngừng. Lúc ấy, dường như không có một nơi nào trong khung cảnh chính trị hiện tại dành cho Joseph Patrick Kennedy, lúc mà cuộc chiến vẫn tiếp

tục hoành hành. Vào năm 1941, ông được đề cập đến như là một ứng cử viên Tổng thống tương lai. Nhưng ba năm sau, các chính trị gia đã truất phế ông.

Dường như lúc ấy không còn gì để ông làm hơn là tiếp tục kiếm tiền. Và ông đã làm việc này với sự bén nhạy thường khi. Bất động sản, thị trường chứng khoán và ông nhảy cả vào lãnh vực phim ảnh nữa, nghĩa là bất kỳ cách nào hái ra tiền đều có mặt ông.

Rose Kennedy biết rằng người đàn ông mà bà yêu còn yêu một quyền thế vượt hơn cả quyền thế của tiền bạc : ông ta muốn nắm giữ một chính quyền. Và ông bắt đầu nuôi mộng cho các con trai của ông.

Đầu tiên, ông nuôi mộng cho người con trai lớn, dĩ nhiên đó là cậu trai mà ông yêu quý nhất, cùng mang một tên với ông, kẻ giúp ông trong việc điều khiển gia đình. Đó là Joe. Jr. sáng chói, thành đạt và đẹp trai của ông.

Vào năm 1943, chàng thanh niên Joe sang Anh trong tư cách một phi công lái oanh tạc cơ tình nguyện.

Tôi chưa gặp Joseph Jr. lần nào, nhưng theo lời một người bạn kể lại, thì Joe rất đẹp trai, nổi bật nhất trong số những người con trai trong gia đình Kennedy.

Nhưng, những người can đảm và táo gan, những người mong muốn chấp nhận sự liều lĩnh trước cái chết, luôn luôn tự thử thách, ngay cả quyết định sau cùng của đời sống họ.

Yêu một thiếu nữ đẹp người Anh, nhưng thất vọng, chàng thanh niên Joe không chọn con đường trở về nhà mà lại quyết tình nguyện lái một oanh tạc cơ Giải phóng để huỷ diệt những nơi đặt hoả tiễn V-2 do người Đức thiết lập ở Normandie. Các phi công sẽ nhảy dù ra ngoài, trên một eo biển miền duyên hải của Pháp, trong khi phi cơ vẫn tiếp tục bay, dưới sự hướng dẫn điện tử, đến mục tiêu và đâm đầu xuống.

Có thể nào, chàng thanh niên này, một con người nửa tỉnh nửa mê, dẫn thân vào một cái chết gần như không tự chủ, lại có thể được người cha ước muốn một cách nhiệt thành anh ta, một ngày nào đó, sẽ trở thành Tổng thống Hoa Kỳ ?

Cùng đi với Joe trong chuyến bay đó là Đại úy Hải quân Wilford J. Willy, có một vợ ba con, người hạt Fort Worth thuộc tiểu bang Texas, cũng tình nguyện như Joe. Và thảm kịch lại giáng xuống. Vào ngày 12-8-1944, Đại úy Joseph Kennedy và Đại úy Wilford Will với phi hành đoàn gồm hai người nữa, thực hiện chuyến bay định mệnh. Phi cơ của họ thành linh tan vỡ, không hiểu lý do. Tất cả không ai trở về và mọi cuộc tìm kiếm đều không thấy xác của họ.

Chỉ là một mở đầu cho một thảm kịch khác. Vào mùa xuân năm 1943, Kathleen, người con gái thứ hai, sang Âu Châu phục vụ với tính cách một nữ y tá. Qua sự vắng mặt của Rosemary, Kathleen đã nhận lãnh một vai trò đặc biệt trong gia đình. Người mẹ nhìn nàng như là sự hiểu biết và giúp đỡ. Nàng giúp đỡ người cha hiểu biết người mẹ. Người cha có thể nhìn thấy chính mình trong các người con trai, nhưng người con gái là sự êm đềm và vui tươi cho ông.

Tính Kathleen độc lập, hướng tiến của những người mang họ Kennedy, và có can đảm để làm những gì mà như Joe đối với các em trai, và với tư cách này, nàng lãnh trách nhiệm tạo sự thân cận giữa chị em với nhau.

Một gần gũi giữa Joe và Kathleen, ít ra là trên phương diện này.

Lúc cha làm Đại sứ ở Court of Saint James, Kathleen đã mười tám tuổi, và với cái tuổi này nàng đã có thể thay thế và giúp đỡ mẹ trong lãnh vực giao tế của một mệnh phụ. Nhưng không vì thế mà nàng được buông thả. Nàng không được phép đến một hộp đêm, ngay cả khi nàng được một thanh niên thuộc gia đình tỷ phú Rockefeller mời mọc. Kathleen là một cô gái lôi cuốn, như một thanh niên đã nói : Eunice thông minh và Patricia đẹp nhất, nhưng Kathleen là người mà bạn luôn luôn nhớ đến.

Khi ở Anh, trước chiến tranh, Kathleen gặp gỡ hầu tước William John Robert Cavendish, con trai của một quận công ở Devonshire, giòng dõi của một trong những gia đình lâu đời nhất và cũng giàu có nhất ở Anh. Tình bạn phát triển giữa đôi nam nữ trẻ tuổi này, nhưng họ còn quá trẻ, tình bạn đó không tiến xa hơn nữa. Họ chia tay khi gia đình Kennedy trở về Hoa Kỳ. Tuy nhiên, năm 1942, khi Kathleen trở sang Anh, hai người gặp lại và tình bạn đổi sang tình yêu.

Năm 1944, Kathleen giúp Billy Cavendish trong một cuộc vận động chính trị, nhưng không thành công.

Qua thời gian gần gũi này, họ quyết định tiến đến hôn nhân. Tôn giáo khác biệt đã ngăn trở cuộc hôn nhân này. Billy theo Tân giáo hội trong khi Kathleen là người Công giáo. Nàng không được phép kết hôn với Bill vì như vậy, đương nhiên nàng bị trục xuất ra khỏi giáo hội Công giáo.

Hai người bất chấp, và họ quyết định kết hôn bằng nghi lễ thông thường.

Trong thời gian đó, Rose Kennedy đau nặng và vào nằm trong một bệnh viện. Bà nghe cuộc hôn nhân của con qua lời một người nữ y tá, bà phải chuẩn bị đương đầu ngay với các ký giả đang túc trực bên ngoài cửa phòng. Bà quyết định sẽ không nói gì với các nhà báo, bởi vì bà không phán xét các người trẻ tuổi, các đứa con của bà. Vấn đề đó thuộc về phần chúng. Bà chỉ nói như thế. Dĩ nhiên, bà biết rằng một cuộc hôn nhân như vậy sẽ không phải là một cuộc hôn nhân, ít ra là đối với những người trong giáo hội của bà. Con gái bà sẽ bị cấm nhận các phép bí tích và bị trục xuất ra khỏi Giáo hội. Nhưng bà vẫn không can thiệp. Kỷ luật bản thân đã giữ bà lại. Và lại, bà biết rằng cùng kỷ luật bản thân ấy, đã chứng tỏ có trong Kathleen. Cuộc hôn nhân của Kathleen là hình ảnh cuộc hôn nhân của bà trong quá khứ.

Chuyện Kathleen bị trục xuất ra khỏi Giáo hội trở thành sự thật, vào lễ Phục sinh năm ấy, nhưng nàng đã trở thành bà Hầu tước phu nhân và cũng sớm trở thành goá phụ. Khi anh của nàng là Joe chết, nàng trở về Hoa Kỳ thăm cha mẹ. Trong lúc còn ở quê hương, nàng được báo tin chồng nàng, Billy Cavendish, chết vì nhiệm vụ. Sau ngày cưới, họ chỉ gần gũi nhau vón vẹn năm tuần lễ trước khi Billy thuyên chuyển sang Pháp, theo Trung đoàn Coldstream Guard và ngã gục khi Trung đội của ông đụng độ ở Normandie, giữa lúc ông được chọn là kẻ thừa kế duy nhất tước công của dòng họ ông ở Devonshire và Kathleen sẽ trở thành Đệ nhất phu nhân bên cạnh nữ hoàng Elizabeth và cũng sẽ là người cầm đầu nghi lễ của Hoàng gia. Được tin Billy chết, chính phủ Anh gửi ngay một phi cơ sang đón Kathleen. Liên ngay sau đám tang, nàng sống gần như ẩn dật, và được Giáo hội Công giáo

thừa nhận trở lại. Nàng viết cho một người bạn : Thượng đế đã giải đáp giúp bài toán khó khăn cho anh ấy quá muộn màng !

Và mẹ của Billy đã viết cho bà Rose Kennedy, sau khi chồng nàng mất : Tôi muốn nói với bà về hạnh phúc mà Kathleen đã mang đến trong đời sống của con tôi. Cả hai kết hôn được bốn tháng.

Những năm sau cái chết của chồng, Kathleen tiếp tục sống ở Anh, vùi đầu vào các hoạt động từ thiện.

Nàng xa hẳn gia đình, dù vậy, nàng không muốn rời quê hương của người đàn ông mà nàng hết lòng yêu thương. Sau đó, một ngày vào tháng 5 năm 1948, nàng nghe tin cha đang ở Ba Lê trên đường sang Riviera: Kathleen quyết định sang Pháp để gặp cha.

Sẵn dịp một người bạn, Earl Fitzwilliam, đáp phi cơ riêng đến Cannes để xem xét chuồng ngựa đua của ông ta ở đây, ông ta hỏi : Tại sao không cùng đi với tôi cho tiện ? Nàng bằng lòng và cùng bay sang Pháp với Earl Fitzwilliam.

Khi đến không phận Pháp, gặp phải một đêm đầy sương mù, phi cơ vỡ tan đâm vào một ngọn núi gần một tỉnh nhỏ, thuộc vùng Privas. Cả hai, Kathleen và Fitzwilliam đều thiệt mạng.

Đó là cái chết ao ước của Kathleen ? Có thể như vậy khi mà đời sống của một người trở thành vô vị thì cái chết là một dịp may. Đó là niềm an ủi đến bởi những người còn ở lại. Khi Kathleen được tìm thấy, nàng nằm thẳng thớm y như đang ngủ say, chỉ một vết cắt nhỏ trên đầu và một chiếc giày của nàng tụt ra. Dân làng mang xác nàng xuống núi và chuyển đến Privas. Người cha đau khổ đến nhận xác con đưa về Anh và nàng được chôn bên cạnh chồng. Thế là cáo chung một thảm kịch, chấm dứt câu chuyện về người con gái thứ hai của gia đình Kennedy.

*

Ở một phần khác của thế giới, trong gia đình Kung, không có thảm kịch nào phù hợp mấy với thảm kịch vừa nói, mặc dù gia đình Trung Hoa này cũng có cô con gái út, cũng có kinh nghiệm về tình yêu và cũng chết. Mei Lan, tên của nàng.

Vì thời thế biến đổi, gia đình Kung lúc đó đã đổi mới và Mei Lan theo học đến bậc đại học ở Bắc Kinh.

Sau đó Mei Lan bị gia đình ép buộc kết hôn với một thanh niên mà nàng không yêu. Nàng không phản đối một tiếng nào. Tôi từng tham dự lễ cưới của nàng.

Đêm đó, trong chiếc áo thụng bằng nhiễu, tôi thấy Mei Lan xanh xao nhưng thật đẹp. Không có gì khác lạ, thái độ của Mei Lan vẫn tỏ ra đúng với tư cách người con gái của một đại gia đình Trung Hoa. Nhưng, đôi mắt của nàng, đôi mắt tối tăm ấy, tôi không sao quên được.

Ba ngày hôn lễ trôi qua, không có gì xảy ra. Vào sáng ngày thứ tư, tôi thức dậy sớm vì có người từ gia đình Kung sang gọi có việc khẩn cấp. Tôi đến và nhận thấy mọi người đều ủ rũ. Gia đình đã đẩy Mei Lan vào cái chết. Nàng treo cổ tự tử trong đêm. Từ phòng cưới nàng bước sang một căn phòng trống kể bên, nàng xé chiếc áo đã mặc ngày hôn lễ, thắt lại thành một sợi dây, cột một đầu lên xà nhà và đầu còn lại là chiếc thòng lọng. Khi người nhà phát giác, xác Mei Lan đã lạnh. Đêm đó, cũng trong thành phố này, người yêu của nàng tự bắn vào đầu. Thật dễ hiểu, đó là hai chết được thoả thuận.

Sau khi chôn con gái, Joseph Patrick Kennedy lui thủi trở về xứ, trên chiếc du thuyền của ông. Trên đường về, ông gần như chui rúc trong buồng riêng và gần như không nói với ai tiếng nào. Khi bước lên đất liền, trước đạo binh báo chí, ông nhún vai : Không có gì để nói thêm.

Con gái ông, Patricia, gặp cha ở bến tàu. Họ ôm chầm lấy nhau và lặng lẽ ra xe. Rose, người mẹ, đang chờ ở nhà. Tôi kinh ngạc về mức độ bình tĩnh trong Rose Kennedy. Tôi có nhầm lẫn giữa sự bình tĩnh và năng lực hay không ? Và từ đâu năng lực đã đến để bà chấp nhận những gì không thể tránh được? Tôi nghĩ rằng Rose Kennedy đã tin vào sự hiện hữu của Thượng đế, của một Thượng đế toàn năng, đã an bài, đã sắp xếp và đã cân phân. Sau các thảm kịch giáng xuống gia đình này, không lâu sau, thảm kịch lại nhắm vào người con trai út, Thượng nghị sĩ Edward M. Kennedy, qua tai nạn xe hơi. Rose Kennedy, bấy giờ đã tám mươi tuổi, tuyên bố : Đó là một thảm kịch vừa phải. Thượng đế không gửi đến một gánh nặng nào

hơn gánh nặng mà chúng tôi có thể mang nổi... Điều quan trọng là làm sao chúng ta đuổi kịp các biến cố, mà không để chính biến cố đuổi kịp chúng ta. Tôi chắc Ted có thể làm được việc đó.

Một vài ngày sau đám tang của Kathleen, Rose quay lại với các chương trình trong đời sống thường nhật. Buổi sáng vào ngày lễ Mi sa, bà đến nhà thờ St. Francis Xavier lúc bảy giờ, trở về dùng điểm tâm với chồng, buổi trưa dầm mình trong hồ bơi, buổi chiều chơi gôn. Dưới sự bình thản ấy, có một cái gì không hoàn toàn êm đẹp, một cái gì có tính cách quyết định dữ dội, được nắm giữ ráo riết và cương mãnh. Rose Kennedy đang tìm cách để vượt thắng các biến cố.

Sau khi Mei Lan chết, tôi có đến nhà viếng bà Kung nhưng không gặp. Người tớ gái cho biết bà đến chùa cầu nguyện cho Mei Lan. Tôi vội đến ngay đấy.

Bà Kung đang đứng cúi đầu trong chánh điện, trước Phật đài miệng lầm nhảm vái van. Tôi hiểu, bà Kung, như Rose Kennedy, đang tìm cách để vượt thắng các biến cố.

Chương 4

Cả gia đình Kennedy lại quay hướng nhìn sang người con trai thứ hai, John Fitzgerald Kennedy.

Sau khi người anh chết, người con trai kế này có thấp sự muốn tham dự vào cuộc đua để trở thành Tổng thống ? Cá nhân tôi hồ nghi việc này. Ông ta là một tác giả đã có tác phẩm khá hay xuất bản. Và đang bắt đầu trở thành một nhà tư tưởng chính trị có tương lai. Ông đã bước ra ngoài khu rừng đời sống chằng chịt của một gia đình lớn. "Khu rừng Kennedy trù mật và dày đặc, đó là điểm cần phải ghi nhớ nếu muốn trở thành dâu con của gia đình này, bạn sẽ bị bận rộn với một người có những hoạt động của một người khác" Eunice Shriver một lần đã nói như vậy.

Trong một cuộc phỏng vấn, chính Joseph Patrick tuyên bố : "Tôi sẽ đẩy Jack vào con đường chính trị. Tôi nhất quyết. Tôi đã nói với nó là Joe đã chết, vì thế nó phải nhận lãnh trách nhiệm này. Nó không muốn, vì cảm thấy không có khả năng. Nó khẳng khẳng với lý do này. Nhưng tôi nói với nó là tôi bắt buộc nó phải chọn."

Tôi cho rằng trường hợp đã khiến Jack Kennedy, luôn luôn mộng mơ một đời sống khác, một đời sống yên tĩnh hơn, với các quyển sách, với bạn bè và với gia đình, dĩ nhiên, mộng mơ ấy có tính cách trường cửu và phù hợp với tuổi đời chồng chất sau này.

Nhưng, người con trai thứ hai này không ngừng lại được. Ông đã tiến thật nhanh, với sự thúc đẩy của người cha. Ông được đề cập đến chức vụ Thống đốc của tiểu bang Massachusetts. Nhưng chức vụ này chưa đủ làm cha ông bằng lòng. Người cha muốn ông phải vào Bạch ốc, xuyên qua Thượng viện. Lúc ấy ông đã là một dân biểu, nhưng muốn trở thành Thượng nghị sĩ ông phải hạ Henry Cabot Lodge, Jr.

Tức khắc, ông bắt đầu tự đánh bóng để cho ai ai cũng biết đến tên John F.Kennedy, bằng cách xuất hiện mọi nơi trong tiểu bang Massachusetts. Suốt ba năm liên tiếp, ông không chinh phục được ai, mặc dù phía sau ông có : *"Gia đình không bị ai chinh phục được"*. Một đại gia đình thật sự

không sợ thảm bại đến với nó. Quả đấm giáng xuống, nó nhận lãnh, hút lấy, và hoà giải, biến quả đấm thành năng lực mới. Yếu sức sẽ không làm sao hoá giải được, bởi không thể tập trung sức mạnh. Không sợ hãi là kết quả của sự phấn nộ và chỉ có sức mạnh mới phấn nộ đủ để đương đầu, ngay cả với đấng tối cao. Những người mang họ Kennedy đủ sức mạnh để chấp nhận, đủ sức mạnh để phấn nộ được, đủ sức mạnh để sử dụng sự phấn nộ của họ, để đi đến một bước khác hướng đến mục tiêu đã chọn cho đến khi đạt được quyền lực mới thôi.

Như tôi, qua sự tìm hiểu từng cá nhân của gia đình luôn luôn gây kinh ngạc này, tôi nhận thấy quyền lực đối với họ là mục tiêu liên tục, không thể cải đổi được, phải làm bất kỳ cách nào để đạt đến. Những người trong gia đình Kennedy cũng đã tin tưởng một cách thật thà rằng họ không phải muốn đeo đuổi quyền lực mà họ có khả năng sử dụng quyền lực để tạo nên sự thiện mỹ. Vì vậy như một bắt buộc tinh thần, họ phải cố đeo đuổi và nắm lấy quyền lực. Người cha của gia đình đó tin tưởng biện thuyết này mãnh liệt hơn ai hết và dạy các con trai của ông cũng phải tin tưởng như ông. Tuy nhiên, ông cũng đủ hiểu rằng, ở Hoa Kỳ, tiền bạc là căn bản để tạo ra quyền lực.

Ông dạy các con cách sử dụng tiền bạc. Ông làm việc để cho các con tiền bạc, để họ làm phương tiện tìm kiếm quyền lực. Súng ống chỉ được sử dụng để cướp lấy quyền lực tại các xứ không dân chủ. Tại các xứ dân chủ tiền bạc thay thế cho súng ống.

Khi John F. Kennedy chạy đuổi theo quyền lực, ráo riết nhất, gia đình của ông tràn ngập tiền bạc. Hàng triệu đô la đổ xô đến. Joseph P.Kennedy, dĩ nhiên, lúc ấy được xem là một trong những người tự lập giàu nhất thế giới.

Lập tức, kế hoạch nhằm giúp John nắm quyền lực trong tay được đặt ra. Toàn thể gia đình hợp quần phía sau kế hoạch đó. Dù cho thời gian này mọi hoạt động Eisenhower lan rộng khắp nơi, John F.Kennedy vẫn tuyên bố rằng ông sẽ là một ứng cử viên Thượng viện của tiểu bang Massachusetts.

Khi con đánh bại Lodge, con sẽ có được tất cả những gì tốt đẹp nhất. Đừng cố gắng vào những việc không đáng ! Người cha đã nói như vậy.

Giống như một câu hô hào xưa cũ trước khi lâm trận : Nếu bạn tham dự vào một cách chiến đấu nào, bạn phải thắng, và thắng ở hàng đầu.

Toàn thể gia đình đó đã đáp lại câu hô hào này.

Để lâm trận, những người đàn bà, luôn luôn như vậy, theo sau những người đàn ông của họ.

"Dùng tiệc trà Kennedy", "Dùng cà phê với những người Kennedy" và các cô con gái mang họ Kennedy đi hết nhà này sang nhà khác, những cô gái đẹp dễ dễ yêu đó, với tất cả sự tao nhã, tự tin của họ, mà khi nhìn đến người ta sẽ hiểu tư thế của gia đình họ như thế nào.

Ngay cả người mẹ, Rose Kennedy, cũng tham gia vận động, và với tư cách một bà mẹ cũng như phu nhân của một vị cựu Đại sứ và con gái của nguyên một chính trị gia lỗi lạc ở Boston, bà thăm viếng các bà mẹ, bà vợ người Ý, và bà đủ kiến thức để thỉnh thoảng nói về quê hương của họ. Tóm lại, những người Kennedy hiện diện khắp nơi, nhằm làm tiêu tan sự chống đối hướng vào Jack. Một người đã kêu lên : Trời ơi ! Sao mà nơi nào cũng có một Kennedy hết vậy !

Tuy nhiên, hai phương diện khác của cuộc vận động đã làm tôi xúc động, hơn cả sự thành công vượt bậc của nó. Phương diện đầu tiên, cho thấy năng lực phục hồi của một gia đình có nền tảng tốt. Cá nhân và toàn thể họ, không thể nào bị đánh bại. Khi một người nằm xuống, những người khác càng sát cánh nhau hơn và mục tiêu được đặt trở lại lập tức, để theo đuổi một cách ráo riết hơn.

Phương diện thứ hai, sức mạnh thành công tiềm ẩn của những gia đình như thế, là nhờ khả năng hợp quần của họ trở thành một. Dĩ nhiên, một đại gia đình làm gì không có những chia rẽ, những ganh đua cá nhân. Nhưng chẳng ai bên ngoài biết được những điều đó. Một gia đình lớn luôn luôn đi kèm với một sự hợp tác triệt để. Kết hợp lại, họ đứng vững và sẽ đứng vững. Dù một hôm nào họ chỉ còn lại hai người, họ cũng sẽ sát cánh nhau. Đặc tính này cũng được xem là sự thủy chung, một sức nặng tiềm ẩn khác của một gia đình lớn, và gia đình Kennedy có sự tiềm ẩn đó.

Nếu gia đình này vẫn giữ vững như vậy, dù trải qua thế hệ mới, nó sẽ là một sức mạnh lâu bền của xứ sở Hoa Kỳ.

*

Như mọi người đều có thể nhìn thấy, những người đàn bà trong gia đình phần đầu này: đã duy trì sự vững bền của họ phía sau những người đàn ông. Họ là một khối duy nhất. Đầy đủ nghĩa cá nhân, cương quyết và đôi khi tự do nữa, nhưng chính họ đã xem họ như là những người đàn bà, như là những thành phần, thuộc về gia đình. Mỗi người góp thêm các tài năng riêng của họ vào khung cảnh gia đình, nhưng họ luôn luôn đứng trong vòng lịch duyệt của gia đình.

Dĩ nhiên, người đàn bà liên kết ít nhất với gia đình này là Jacqueline Bouvier. Tôi không biết nàng có đi đến hôn nhân với John Kennedy hay không, nếu ông không có viễn ảnh trở thành tổng thống của Hoa kỳ. Đó chỉ là tin đồn, không thể đặt thành vấn đề ra đây. Trong khi có những điều tốt đẹp xảy ra quanh gia đình này, tất cả cái riêng tư nhỏ nhặt như thế, dù có thể xảy ra, cũng nên gác qua một bên.

Khi những người con trai kết hôn, những người vợ của họ trở thành một bộ phận nằm trong gia đình Kennedy, giống như các cô dâu của một xứ Trung Hoa cổ, của một gia đình Kung chẳng hạn. Cả gia đình đã nhận các phần tử mới này như một lẽ đương nhiên.

Vào năm 1950, Robert Kennedy, (Bobby), cũng như gia đình ông, hầu hết mọi nơi trên thế giới đều biết tiếng, kết hôn với Ethel Skakel và năm 1953 John Kennedy, bấy giờ được xem như là người con trưởng trong gia đình có bốn phận dẫn dắt đàn em của ông, kết hôn với Jacqueline Bouvier.

Jacqueline, ngoài sắc đẹp ra, còn có một ý chí cương quyết và có nhiều điểm ngẫu nhiên trùng hợp với tính tình của cha chồng nàng, nhất là sự quyết liệt của nàng đã đưa đến một vài xung khắc. Tuy nhiên con ó già nua này lại thích những người ưa phần nộ, nên sau khi xảy ra các va chạm ông lập tức cười xoà.

Thập niên 1950 (từ 1950 đến 1959) là những năm chia rẽ chính trị trầm trọng ở Trung Hoa. Tôi không hiểu những gì sẽ xảy ra, nếu không có cuộc cách mạng dứt khoát xoá bỏ kiến trúc cầm quyền lỗi thời của xứ ấy để cuối cùng Trung Hoa có hai chính phủ cách mạng, một Quốc gia và một Cộng sản.

Hai trong các người con trai của gia đình Kung một người theo Quốc gia và một người theo Cộng sản, và vì vậy gia đình này đã chia làm hai, đưa đến xung khắc và căm hận lẫn nhau, và từ đó gia đình này đã tự thu nhỏ kích thước của nó. Ngay cả người cha: ông Kung, cũng không làm gì trước những sóng gió mới mẻ này.

Trong khi đó, sự chia rẽ không hề có trong gia đình Kennedy, họ vẫn một mực thủy chung. Cha mẹ của họ là trung tâm của sự chung thủy đó. Chỉ những người được gia đình khuyến khích mới chọn lấy lối riêng của họ.

Vì vậy John Kennedy, được yểm trợ hết lòng, đã phát triển những xét đoán, sắp xếp kế hoạch và điều khiển vận mệnh bằng năng lực riêng của mình.

Và cũng vì vậy, cuối cùng ông quyết định chạy đua vào toà Bạch ốc, và dù cho luôn luôn hội ý với cha của ông, cũng chỉ có tính cách tìm sự khuyên nhủ. Ông có toàn quyền nghe theo hay bác bỏ sau đó.

Người cha đã khôn ngoan để hiểu tư thế thành công của con trai ông. Con trai của ông hiện đã là một người lớn, ông rút lui ra khỏi khung cảnh và chỉ duy trì sự liên lạc ở một khoảng cách xa. Khi con trai của ông đắc cử, chính ông là người rút lui trong giây phút vui mừng đầu tiên của sự chiến thắng. Nhìn lại, thấy vắng cha, vị Tổng thống trẻ tuổi đã hồi hả trở về gia đình, và cả hai cha con cùng trở lại để ra mắt báo chí.

Một sự vắng mặt đầy ý nghĩa. Ông Joseph Kennedy muốn thế giới biết rằng bây giờ con trai của ông đã hoàn toàn làm chủ lấy mình và không hề có những cản trở phía sau trong toà Bạch ốc nữa.

Sự rút lui kiên quyết ấy, cũng biểu tỏ niềm sung sướng tột cùng của ông : ông mãi nguyện với lòng tin hoàn toàn mà ông đã đặt cả vào các con trai của ông.

Lòng tin này chứng tỏ rõ rệt, khi John bổ nhiệm Bobby vào chức vụ Bộ trưởng Tư pháp, ông nói: “Trong chức vụ này may mắn cho Jack là có Bobby. Nó sẽ trở thành một Bộ trưởng Tư pháp tuyệt hảo. Trong quá khứ rất ít Bộ trưởng Tư pháp có kinh nghiệm toà án bằng Bobby, cũng rất ít Bộ trưởng Tư pháp có khả năng của một nhà tổ chức như nó.”

Ông chế nhạo những tố cáo gia đình trị được tung ra. Ông nói: Con trai của Joseph Kennedy tại sao lại phải cần một việc làm. Và mặc dù vợ chồng ông có đến Hoa Thịnh Đốn tham dự ngày lễ nhậm chức của John F. Kennedy, họ đã tuyên bố là sẽ không sống ở thủ đô này hoặc một nơi nào gần đó. Và họ đã giữ lời.

Tuy nhiên, thảm kịch luôn chực chờ giáng xuống gia đình Kennedy sau một thành công lớn. Người cha đang ở tột đỉnh của thành công và vinh quang, và vào lúc mà sức khỏe của ông rất sung mãn, ông đã nhận lãnh một cú đấm.

Đó là mùa Giáng sinh năm 1961, gia đình tụ họp tại khu đồn điền rộng lớn ở Palm Beach. Ngày đó trời rất đẹp, Joseph Kennedy quyết định đi đánh gôn. Đang chơi, bất thần cảm thấy khó chịu, ông leo lên xe hơi về nhà. Ông từ chối gọi bác sĩ và định vào phòng để nằm nghỉ thì tình hình ông ngã gục giữa lối đi.

Tại bệnh viện, cú đấm đó được cho biết không lấy gì trầm trọng, nhưng cũng vừa đủ khiến ông tê liệt thân bên phải. Và, thay đổi lớn nhất của gia đình, sự yên lặng của nghị lực không còn được giữ nữa. Mọi người vội vã vây quanh bên cạnh người cha và cùng cầu nguyện.

Một ngày trước lễ Giáng sinh, ông phải sử dụng máy tiếp dưỡng khí. Một tuần sau ông bắt đầu khá hơn, nhưng không bao giờ trở lại như xưa nữa. John Fitzgerald Kennedy, tân Tổng thống của Hoa Kỳ, lại đảm nhiệm thêm một chức vụ nữa: cầm đầu gia đình Kennedy.

Chương 5

Một khuôn mặt mới mẻ lúc bấy giờ cũng phải nhận lấy tiền lệ giữa các người đàn bà thuộc gia đình Kennedy : Jacqueline Bouvier Kennedy..

Nàng không chỉ nhận lấy vị thế của nàng như là vợ của Tổng thống, Đệ nhất phu nhân, mà còn như là một người họ Kennedy và mẹ của các đứa trẻ họ Kennedy.

Nàng là ai, đúng trong vị thế của riêng nàng ?

Tôi xin nói nhận xét đầu tiên của tôi về nàng. Tôi gặp nàng lần đầu trong bữa tiệc do chồng nàng, Tổng thống Kennedy, và nàng khoản đãi những người Mỹ chiếm giải Nobel. Đó là lần đầu tiên chúng tôi được danh dự này bởi vì, cho đến bây giờ, nhiều vị Tổng thống của chúng tôi vẫn lấy làm phiền phức về một đại hội như vậy Nhưng riêng Tổng thống Kennedy và phu nhân thì không lấy làm khó chịu khi phải đứng trước bọn mệnh danh là trí thức, và vì vậy, tất cả chúng tôi mới có dịp tụ tập ở phòng phía đông toà Bạch ốc để chờ hai người đến.

Tôi đã từng gặp đủ hạng viên chức cao cấp nhất trên thế giới, nên tôi cũng không lấy gì làm lạ về quang cảnh cuộc gặp gỡ vị Tổng thống trong chính xứ sở của tôi, mặc dù tình yêu quê hương trong tôi luôn luôn có sự thiên lệch mạnh mẽ. Nhưng, tôi đã xúc động thật sự, một ngọn gió kiêu hãnh, có thể nói như vậy, khi bản quân nhạc trỗi lên báo hiệu vị Tổng thống trẻ tuổi của chúng tôi và phu nhân đến. Chúng tôi, những người lãnh giải Nobel, tất cả đều là khoa học gia, ngoại trừ tôi, đứng thành hàng chờ đợi.

Quân nhạc trỗi lên và kế tiếp là những lá cờ đầy màu sắc, được mang bởi một toán binh sĩ danh dự, hùng dũng tiến ra, và phía sau họ, song song xuất hiện vị Tổng thống trẻ tuổi đẹp trai của chúng tôi và người vợ duyên dáng của ông. Cả hai đều tươi cười, cả hai nổi bật hẳn, cả hai là bao gồm của sự vui vẻ, hạnh phúc, trẻ trung và toàn mỹ. Quan khách lúc bấy giờ trở thành khán giả bừng cháy sự tán thưởng. Cảm giác của một ngọn sóng yêu mến và cảm phục dâng lên, hướng về đôi vợ chồng ngoạn mục này, lúc họ đang

tươi cười và không kiêu cách, tiến về chúng tôi và nồng nhiệt bắt tay từng người một. Chúng tôi không quen với sự tiếp đón và mến mộ như thế. Tôi thấy đôi mắt của một số người lớn tuổi long lanh.

Jacqueline có dáng vẻ đài các và vương giả, dù cả khi nàng e thẹn, và tiếng nói của nàng, mà tôi chỉ được nghe trước đây qua truyền hình, có vẻ trầm ấm và dịu dàng hơn. Nhưng, linh tính của phái nữ trong tôi, cho tôi thấy có một cái gì đó đồ võ ẩn bên dưới sự bẽn lẽn bên ngoài của nàng.

Sau đó, tôi có dịp may quan sát Jacqueline trọn vẹn. Tôi được ngồi chung bàn với nàng. Trong suốt thời gian Kennedy làm chủ toà Bạch ốc, ông có thói quen sắp xếp các thực khách ngồi quanh các bàn tròn nhỏ thay vì một bàn dài. Bữa tiệc khoản đãi những người đoạt giải Nobel này được dành sự cung kính đặc biệt cho Đại tướng George Marshall và nhà văn Ernest Hemingway. Cả hai đã quá cố, nhưng hai quả phụ của họ được xếp hai chỗ ngồi danh dự, chung bàn với Tổng thống.

Tôi cũng có may mắn được ngồi cạnh nhà thiên văn học lừng danh John Glenn, người tôi rất muốn gặp nhưng tôi sợ đàm đạo nhiều với ông làm tôi không có dịp quan sát kỹ nữ chủ nhân.

Tôi đã quan sát nàng, dĩ nhiên, như một người đàn bà nhìn một người đàn bà, đặc biệt một người đàn bà đáng yêu như nàng, và tôi quan sát những trạng thái biến đổi của nàng, những biểu lộ của mừng, vui và ưu sầu trên khuôn mặt nàng, giữa những câu đối đáp khác nhau với mỗi người một.

Tôi không định nói đến hai tiếng táo bạo hoặc mãnh liệt. Tôi không bao giờ hồ nghi sự chân thật trong các phản ứng của nàng, chỉ vì các phản ứng này quá nhanh chóng và bất ngờ. Tuy nhiên, có một niềm bí ẩn trong ngôn ngữ của nàng và hoàn toàn không thể đoán trước được. Phụ tá Tổng thống David Powers đã nói một câu thật vắn tắt, nhưng đầy đủ : *Ngay khi mà bạn chắc chắn đã hiểu biết bà ta, bạn hãy cẩn thận!* Phu nhân cố Tổng thống Eleanor Roosevelt một lần đã nói : *Đối phó với nàng còn khó hơn mò kim đáy bể, và vị Đệ nhất phu nhân trẻ tuổi có được một phán xét bén nhọn thiên phú.* Thực vậy, Jacqueline là một phu nhân Tổng thống được suy ngẫm và nói đến nhiều nhất kể từ khi Eleanor là nữ chủ nhân của Bạch ốc.

Như Eleanor, Jacqueline làm những gì mà nàng thích. Theo dư luận phàn nàn, nàng không có những yếu tố để có thể trở thành một hiền phụ của một vị Tổng thống. Nhưng nàng không phải là người Mỹ tượng trưng nên bất kỳ phương diện nào.

Nàng không mang bản chất của một hiền phụ vì nàng đã hiểu bản chất này chỉ như là sự chiếm hữu và yêu đương, mà không hiểu như là sự bỏ cuộc và chịu thua của nó ? Thán hoặc nàng nghĩ bề ngoài không cần thiết bằng những ẩn kín bên trong ?

Nàng đã tạo ra nhiều thay đổi trong Bạch ốc, để nó trở thành một nơi cư trú theo ý riêng của nàng.

Và theo ý tôi, trên phương diện này nàng đã thành công hơn bất kỳ một vị Đệ nhất phu nhân nào vào Bạch ốc trước nàng.

Một bình luận gia về xã hội đã viết : *Trước Jackie, Bạch Cung giống như một khách sạn Statler, ngay cả đến những cái gạt tàn thuốc hình như cũng thoát thai từ PX quân đội !*

Lập tức, những người có thể gọi là bình thường như thế, bắt đầu đồng ý với nàng. Đồng ý những gì nàng làm thì ít mà đồng ý cách thức nàng làm thì nhiều. Thái độ mà : *Tôi sẽ làm theo đường lối của tôi*, như nàng, là thái độ của người Mỹ thực sự. Và nếu nàng nói các ngôn ngữ ngoại quốc, hoặc nàng làm thơ, đọc tiểu thuyết Pháp và thích ca vũ, đó cũng chẳng khác nào việc nàng muốn đi xuyên qua các văn phòng đầy bụi bặm, loại bỏ tất cả các đồ đạc lỗi thời được chưng dọn trong toà Bạch ốc và đẩy tất cả vào quên lãng.

Nàng cũng muốn dẹp bỏ tất cả di tích cổ được trưng bày cho du khách nhìn ngắm khi họ đến viếng Bạch ốc. Những di sản quý báu và là niềm kiêu hãnh của Hoa Kỳ đó. . . Nàng còn nắm giữ mọi lứa tuổi. Các thiếu nữ đã bắt chước mái tóc của nàng, mặc quần áo và mang các đôi găng ngón trắng như nàng. Họ còn bắt chước ngay cả đến giọng nói hụt hơi của nàng nữa.

Nhiều người khác còn muốn rập khuôn dáng vẻ và nữ tính riêng của nàng, và ngay cả cử chỉ yêu thương bên ngoài mà nàng dành cho Caroline và John. Dân chúng đọc chuyện viết về nàng và các đứa con của nàng

không biết mỗi một. Chẳng có vấn đề nào liên quan đến nàng mà họ cho là nhỏ mọn. Nàng thành một thần tượng, một minh tinh ngoại hạng. Và, như tôi đã ngắm nghía nàng trong bữa tiệc đêm đó, tôi biết tại sao nàng được xem là một người đàn bà thay vì một người tình, một người vợ, một người mẹ hoàn toàn.

Sau bữa tiệc, tất cả chúng tôi được hướng dẫn trở lại sang phòng phía đông. Các chiếc ghế thép vàng, thành dựa đứng thẳng hợp thời trang, đã được xếp thành dãy, sẵn sàng cho cuộc tiếp đãi chúng tôi vào buổi tối. Mọi thứ ở hiện tại đều xa lạ trong ký ức tôi. Tôi nhớ lại trong khi chúng tôi ngồi chờ Tổng thống và phu nhân vào, một trong hai nữ thực khách danh dự tiến đến phía tôi và nói : Tôi thích cuốn *So Big* của bà.

Tôi không viết quyển sách đó, nhưng không muốn gây khó chịu cho người đối diện nên tôi cười và nói cảm ơn. May mắn, lúc đó Tổng thống bước vào phòng và chính ông là người giải thoát tôi ra khỏi vấn đề có hơi bất ngờ này.

Ông hỏi tôi :

- Về Đại Hàn, bà nghĩ là chúng ta có thể làm những gì ở đó ? Tôi có sang Đại Hàn cách đây không lâu nhưng lúc này tôi hầu như đã quên hẳn cái xứ rắc rối đó. Tôi hỏi lại ông :

- Thưa Tổng thống, tại sao Tổng thống lại hỏi tôi ?

- Bởi vì chúng ta không thể tiếp tục làm những gì mà chúng ta đang làm ở đó, ông đáp, một cách thẳng thắn và nhanh nhẹn : Nhật Bản phải giúp chúng ta tái thiết xứ sở đó.

Tôi biết rất rõ những cảm nghĩ của Đại Hàn hướng về Nhật Bản, kết quả qua nhiều thế kỷ của lịch sử, nhưng việc chấm dứt vai trò của Hoa Kỳ ở đó chưa có dịp để bắt đầu, đặc biệt như Robert Frost đã nói, vấn đề luôn luôn là mối lưu tâm của các Tổng thống.

Tôi nói :

- Thưa Tổng thống, hiện tôi đang viết một cuốn lịch sử tiểu thuyết về Đại Hàn, trong đó tôi giải thích tình thế hiện thời đối chiếu với các giai đoạn của quá khứ. Tựa của cuốn sách này là Cây Sậy Sống (*The Living Seek*) -

bản dịch Pháp ngữ đối tựa là Đất Triều Tiên, Terre Coréenne) ấn bản đầu tiên tôi sẽ gửi tặng Tổng thống.

Nhưng than ôi, khi quyển sách in xong, tôi gửi cho ông, lúc đó ông đang ở Texas, nhưng không bao giờ ông nhận được.

Ông đã chết.

Điều ghi nhớ sâu xa nhất trong ký ức tôi dành cho ông và người vợ duyên dáng của ông trong đêm dạ tiệc đó, là tuổi trẻ và sức sống tràn đầy của họ. Câu chuyện trang trọng giữa tôi với Jacqueline và nghi thức tiếp đãi của đêm đó gần như không làm tôi nhớ lâu, ngoại trừ khám phá đầu tiên của tôi về tính e thẹn của nàng, nó không rõ rệt đối với tôi trước đây, mặc dù tôi biết là tôi không lầm. Tôi cũng có tính e thẹn - gần như sợ sệt như thế. Ngay cả bây giờ tôi cũng còn sợ gặp những người lạ. Luôn luôn có một sự lo ngại. Tôi muốn thoát. Và tôi cảm thấy Jacqueline cũng vậy. Trong các câu ngẩn trao đổi với nàng đêm đó, tôi nhận thấy sự rút lui trong nàng, nàng không hoà hợp với chúng tôi mà cũng không muốn tách rời. Đó là thiên tính của nàng. Tôi khám phá được và dễ biết được vì tôi là một người biết rõ lai lịch gia đình nàng.

Sau đó, ở Ấn Độ, trong chuyến thăm viếng riêng của tôi tiếp theo sau chuyến đi ngắn ngủi của Jacqueline, hình như mọi người đều hỏi tôi về nàng, và đều muốn chia sẻ với tôi những cảm giác của họ đối với nàng.

Dĩ nhiên, tôi gần như sợ biết những gì mà người ta nghĩ về Jacqueline. Nhưng tôi hy vọng rằng, qua chuyến đi đó nàng sẽ hiểu. ở Ấn Độ, người ta bàn tán về nàng chẳng qua là những việc nàng làm không thích hợp với phong tục, tập quán của họ. Nhưng trái lại, tôi cũng nghe không thiếu sót sự kính mến mà người ta dành cho nàng. Bình phẩm đáng chú ý nhất, nếu có thể gọi như thế, đến từ một người bạn thân của tôi, một người đàn bà có chức phận cao trong chính quyền: *Nàng như một cô gái vừa mới ra trường, nhưng nàng đã cố gắng một cách khó nhọc để làm cho mọi thứ tốt đẹp hơn. Dễ hiểu, bởi vì nàng là vợ Tổng thống của các bạn.*

Bình phẩm này có vẻ đơn giản, dù trong đó có sự thật. Jacqueline Onassis không còn là người trong gia đình Kennedy nữa. Nàng không còn là một người cầm đầu bởi gia hệ và truyền thống như đại gia đình này quy

định. Gia đình Bouvier được mọi người ái mộ, họ hấp thụ một nền giáo dục tốt, nhưng không có những người lãnh đạo và rất ít truyền thống gia đình. Nàng không có trách nhiệm dẫn dắt một thế hệ mới. Các đứa con của nàng sẽ hấp thụ được ở nàng các phong thái tốt, các khuynh hướng mỹ quan, yêu cái đẹp của thiên nhiên. Nhưng người ta ngờ vực về việc sau này chúng sẽ trở thành những tay lãnh đạo tốt, như cảm nghĩ mà các con của Ethel Kennedy được dành cho. Tôi nhận thấy dân chúng Ấn Độ cũng hiểu tính chất cô độc trong nàng. Người Ấn Độ là một dân tộc có tính nhạy cảm phi thường, thông minh thiên phú của họ đã đưa đến những hiểu biết rất ráo nhất, và tất nhiên, họ hiểu những vấn đề phức tạp vây quanh.

Jacqueline và bản tính yêu cái đẹp thiên nhiên của nàng. Một người đàn ông Ấn lớn tuổi và thận trọng, nói với tôi : *Nàng sẽ luôn luôn cảm thấy không hạnh phúc ở một phương diện nào đó trong đời sống của nàng. Nàng được ánh sáng và bóng tối tạo nên, như thời gian đã tạo nên ngày và đêm.*

*

Tôi xin tiếp tục những phân tách riêng của tôi về người đàn bà được bàn tán và bị ghét bỏ này. Tôi cũng nói đến những gì tốt đẹp cũng như nghị lực và sự cô độc trong đời sống riêng tư của nàng.

Jacqueline cũng xuất thân từ một gia đình lớn.

Một gia đình mà bề thế và gia phả có nhiều phương diện giống với gia đình họ Kennedy, mặc dù một đến từ Ái Nhĩ Lan và một đến từ miền Nam nước Pháp.

Tổ tiên họ Bouvier đầu tiên rời bỏ quê hương để sang Hoa Kỳ là một thanh niên nghèo hai mươi ba tuổi, một người lính bộ binh dưới tướng của Nã Phá Luân, và một tay thương mại tập sự ở Pont-Saint-Esprit, một làng nhỏ nằm cạnh giống sông Rhône (con sông chảy ngang qua Nam Thụy Sĩ và Đông Nam Pháp), cách bờ biển Địa Trung Hải khoảng bảy chục dặm.

Người Ái Nhĩ Lan tử tế và ôn hoà, cũng giống như người ở gần Địa Trung Hải. Michel Bouvier cũng là một tay kích động và ưa mạo hiểm, như Patrick Joseph Kennedy, khi quyết định sang lập nghiệp ở một xứ lạ.

Ngay cả thời gian phiêu lưu của hai người này cũng gần gũi nhau : cùng phân nửa đầu của một thế kỷ, Michel năm 1815, Joseph năm 1849. Tôi có phần nhấn mạnh về nguồn gốc gia tộc bởi tôi tin tưởng, qua kinh nghiệm bản thân, nó ảnh hưởng lớn đến giòng họ hơn là ngoại cảnh, và nghị lực mà Jacqueline Bouvier có được là do ảnh hưởng của tổ tiên nàng, và phương diện này cũng ảnh hưởng đến bản chất thích hợp của nàng với John Kennedy. Họ cũng cùng san sẻ truyền thống của người Mỹ qua một gia đình khiêm tốn lúc khởi nghiệp và sau đó bước sang giới thượng lưu một cách quá nhanh chóng. Trí tuệ của cả hai người không phải là di sản của tổ tiên mà bởi sự thay đổi phong cách của giòng họ. Cả hai cũng không có nền tảng vững chắc và bản năng đương nhiên của giới trí thức và thượng lưu, nghĩa là cả hai gia đình không được dựng nên bởi người của hai giới đó.

Cả hai gia đình Kennedy và Bouvier không những chia sẻ nguồn gốc hạ lưu mà còn chia sẻ cả trên phương diện thành công nhanh chóng của họ. Cả hai gia đình cũng được xây dựng bởi một cá nhân cương nghị và can đảm duy nhất : Michel Bouvier và Patrick Joseph.

Nhưng có một khác biệt quan trọng giữa hai giòng họ này.

Gia đình Kennedy hiện tại vẫn còn là một gia đình lớn. Gia đình Bouvier hiện tại đã suy sụp. Gia đình Kennedy vẫn còn là một khối duy nhất ; những người đàn ông đàn bà và các đứa trẻ của gia đình này là một khối duy nhất : Gia đình Bouvier đã ly tán, mỗi người sống một đời sống riêng. Sự thủy chung và tính tương trợ vẫn là sức mạnh tiềm ẩn liên tục của người mang họ Kennedy. Ngay cả những tin đồn mới đây về xì-căn-đan quanh Ted và Mary Jo Kopechme, cô gái chết trong tai nạn xe hơi do Ted gây ra, vẫn không có dấu hiệu nào cho thấy có sự xao xuyên trong gia đình này, hoặc có chứng cứ cho thấy Ted đã mất niềm tin đối với gia đình. Họ vẫn nhất định là họ có thể đuổi kịp định mệnh. Một lần nữa, tôi giải thích sức mạnh của sự hợp nhất này, là chỉ do bởi lòng tin đến từ mục tiêu không mới mẻ của họ : đạt cho được quyền lực chính trị.

Jacqueline Kennedy đã hấp thụ được năng lực từ ông tổ của gia đình này : Michel Bollier. Đầu tiên, ông ta làm nghề thợ mộc khi vừa đến Philadelphia nơi có nhiều người Pháp đến trước và sinh cư lập nghiệp ở đó.

Hai người Pháp khác. Joseph Bonaparte, một vị Hoàng đế Tây Ban Nha lưu vong, và Stephen Girard, đã giúp đỡ ông bước vào thương trường. Cả hai người lúc ấy đã giàu có và rất thích đồ gỗ mỹ thuật.

Mùa hạ năm 1816, Michel giúp việc trong dinh thự mùa hè Point Breeze của Joseph Bonaparte. Dinh thự này ở gần tỉnh Borden cạnh giồng sông Delaware thuộc Jersey Island, nằm bên trong một trong mười trang trại đẹp nhất ở đó. Khởi từ một tên thợ mộc tầm thường, Michel Bouvier trở thành một người làm đồ gỗ chuyên nghiệp.

Vào năm 1818 ông lại đến chỗ Joseph Bonaparte và nổi tiếng. Năm kế ông mở riêng một cửa hàng. Hai năm sau, dinh Point Breeze bị cháy rụi và ông được yêu cầu đứng ra trông coi việc xây cất lại. Mất ba năm công việc mới hoàn tất. Trong thời gian này cửa hàng của ông ở Philadelphia vẫn hoạt động.

Nhiều năm sau, công việc làm ăn càng ngày càng thịnh vượng. Vào tháng 6 năm 1822, Michel kết hôn với cô Sarah Anne Pearson. Hai năm trôi qua, một đứa con trai ra đời, Michel đặt tên là Eutache và tiếp tục như thế, những người mang họ Bouvier dựng hẳn nên một gia đình Hoa Kỳ mới thật sự, thành công tài chánh của họ vẫn còn khiêm nhường, và họ vẫn phải làm việc không ngừng. Tuy nhiên ngoài một người thợ, ông còn là một người biết ôm mộng và ông có thể nhìn về phía trước, đến những nơi cao nhất trong xứ sở mới này.

Mười năm đã trôi qua, kể từ khi ông đặt chân lên bờ biển này, và trong mười năm nữa cái gì lại có thể không xảy ra? Một đứa trẻ thứ hai ra đời, một bé gái, và tất cả gia đình Bouvier đều hướng nhìn về chân trời chói lọi.

Nhưng thành công lại níu kéo thêm bi thảm. Khi đứa con gái, Sarah, được năm tháng, người vợ trẻ của ông nằm xuống vĩnh viễn. Michel đau thương, chán chường tột độ, nhưng quá trẻ để ông trở về quê hương cũ. Tất cả tiền bạc đầu tư của ông lúc đó đều ở Hoa Kỳ.

Sau khi vợ mất, công việc buôn bán của ông khó khăn hơn, Michel Bouvier lại bước thêm bước nữa. Tên người vợ kế của ông là Louise Vernou, và qua người đàn bà khoẻ mạnh này, ông ước mơ có được mười người con bên cạnh các giấc mơ kiếm lợi khác. Người đàn bà ấy là bao

gồm sự tháo vát, chí khí và quý phái. Gia đình nàng không giàu, nhưng cha của nàng là một người Pháp dòng dõi và ông nội của nàng từng là một viên chức cao cấp làm việc ở Hoa Thịnh Đốn. Hơn nữa, nàng hấp thụ được giáo huấn gia đình khá hoàn mỹ.

Tất cả mọi phương diện vừa nêu, Michel đều thiếu.

Thành công luôn luôn đến với Michel, năm mười tuổi, ông là một nhà nhập cảng và xuất cảng có tài sản khá kếch sù. Vợ kế của ông lúc đó ba mươi tuổi và họ có bảy người con, bao gồm một cậu trai duy nhất mười một tuổi, Eutache, con của người vợ trước.

Eustache là một cậu bé phương phi và dễ thương, dù quanh cậu sự bao bọc toàn sự trù mến đầy nữ tính của mẹ kế và các em gái, có thể khiến cậu hư hỏng, nhưng người cha vẫn đặt nhiều hy vọng vào cậu con.

Nhưng ngoài sự dự tính của người cha nghiêm khắc và luôn luôn đòi hỏi này, Eustache trở thành một đứa trẻ vĩnh viễn, không bao giờ phát triển trí khôn của nó.

Ba mươi năm cuối cùng trong đời sống, Michel tạo thêm tài sản, kiếm được khá nhiều tiền và có thêm bốn người con, trong đó có hai trai, John Vernou và Michel Charles. Bảy giờ người sáng lập giống họ Bouvier mới hài lòng.

Vào năm 1853, Michel bán các khu đất khai thác than đá và gỗ của ông ở West Virginia và kiếm được một số tiền lời vĩ đại. Và nhờ vào đồng tiền vây quanh ông mà xã hội Philadelphia đã quên nguồn gốc hạ lưu của ông và hân hoan đón tiếp ông gia nhập vào chung giới của họ. Ông xây một toà lâu đài đồ sộ và mang cả gia đình đi một vòng Âu Châu, và cuối cùng là một cuộc qui hồi cố hương của kẻ chiến thắng. Ở ngôi làng sinh trưởng nhỏ bé Pont-Saint-Esprit của ông, ông được đón tiếp như một vị Hoàng đế.

Vui mừng lớn nhất đến với gia đình Bouvier khi đứa cháu nội, con của John Vernou và người vợ là Carrie, ra đời năm 1865. Tuy nhiên, vào năm 1873, đồng Mỹ Kim bị phá giá rơi xuống Philadelphia, đúng ra rơi xuống cả quốc gia. Nhưng, còn hơn tai nạn này đối với Michel vào năm ông 81 tuổi, tức năm trước đó ông mất vợ. Và ngoài bà vợ ra, đời sống đơn chiếc của ông không còn ai hết lòng giúp đỡ nữa. Vào tháng bảy năm 1874, cuộc

đời hoạt động và thành công của ông chấm dứt. Ông làm một chút thư tỉ mỉ, đặc biệt dành nhiều quyền lợi cho các cô con gái của ông. Ông chết khi 82 tuổi.

Sau cái chết của ông, hai người con trai nhỏ, John Vernou và Michel Charles, tập trung tiền chia gia tài của họ vào Wall Street, một con đường ở Nữ Ước, quy tụ các kinh doanh của giới tư bản, tài phiệt Hoa Kỳ.

Gia đình Bouvier hình như vẫn còn duy trì chút ít sự gần gũi, mặc dù ngăn cách không gian, giữa Nữ Ước và Philadelphia. Nhưng thế hệ thứ hai của dòng họ Bouvier này không có gì sáng chói, nhất là trên phương diện tài chánh, có thể nói là họ kiếm tiền đủ tiêu xài thoải thích mà thôi.

Michel Charles sống trong một ngôi nhà đồ sộ ở Nữ Ước với ba người chị gái, Zénade, Aleine và Mary. Tất cả đều không có chồng. Có thể nói, gia đình Bouvier có đầy đủ tiền bạc chỉ vào thời gian mà gia đình này bước sang thế hệ thứ hai và có nhiều ảnh hưởng trong xứ, nhưng từ đó họ chỉ sử dụng tài sản của họ để phô trương sự quý phái cho chính họ hơn là phát triển thêm.

Việc này được họ theo đuổi liên tục và cuối cùng, năm 1890, John Vernou Bouvier Jr tìm được một quý tộc ở Pháp, tên Boulier de la Fontaine, và John đã nhận nhà quý tộc này làm họ hàng với ông. Ông nhận lấy huy hiệu riêng của giòng họ Bouvier de la Fontaine và cố gắng liên kết với một giòng họ quý phái lâu đời khác ở Pháp : Vernou de Bonneuil. Trường hợp vừa nêu không có gì gọi là thực tế hết. Nhưng một sự thật cần phải công nhận, là gia đình quý phái mà Michel tìm được ở Pháp đã làm tăng uy thế giòng họ Bouvier ở Hoa Kỳ và khoả lấp những gì mà họ thiếu sót.

Cũng vì sự thiếu sót này mà lúc đầu Michel Charles Bouvier chuyên tâm sử dụng tiền bạc trong các phương diện mà ông xem là thích hợp đối với một người có giòng dõi hiển hách. Ông thích đời sống xa hoa và hưởng dẫn đưa cháu trai của ông, John Vernou. Bouvier Jr. theo đường hướng đó. Cha của đứa trẻ, John Vernou Jr. vẫn duy trì công việc môi giới chứng khoán và làm tiêu tán gần hết số tiền dành dụm khá lớn của em ông, Michel Charles Bouvier. Cậu bé John Vernou Bouvier Jr. từ gia đình suy sụp và lạng lẽ của người cha sang ở với gia đình sang trọng nghi thức của người

chú. Và cũng chính ở đây, cậu được các bà dì nâng niu, chiều chuộng và hấp thụ được lối sống vui vẻ và hưởng thụ.

John Jr. lớn lên, trở thành một thanh niên cao lớn và tuấn tú, và là một luật sư thiếu tá ngành quân pháp trong thời đệ nhị thế chiến. Vào thời gian đó ông rất tự tin, vì các điệp khúc được lập đi lập lại bên tai ông, nào là gia đình tùy thuộc tất cả vào ông, ông là hy vọng duy nhất của gia đình và không có ông, giòng họ Bouvier sẽ bị xoá tên.

Tất cả, những yêu thương hướng về ông đã không hề làm ông trở nên hư hỏng. Ông ý thức trách nhiệm của mình. Ông là người đầu tiên trong giòng họ Bouvier học đến đại học. Ông tốt nghiệp đại học Columbia năm 1882, về ngành luật và trước đó ông là tay học giỏi có tiếng, luôn luôn đứng đầu lớp và cũng đỗ đầu khi ra trường.

Hai mươi bốn tuổi, ông kết hôn với Maude Sergeants, một thiếu nữ đẹp người Anh, cha cô ta là một nhà sản xuất giàu có. Gia đình Bouvier nổi tiếng hầu hết là nhờ vào tay cô gái này.

John và Maude có đứa con trai đầu lòng, kế đó, một đứa con trai nữa ra đời và tiếp theo là một cô con gái. Trong suốt mười năm họ không có thêm đứa nào nữa, nhưng bất ngờ, hai gái sinh đôi ra đời: tóc hung và rất đẹp, hoàn toàn khác những đứa trước. Hai cô gái này, Maude và Michelle, khi lớn lên trở thành niềm an ủi, giúp đỡ chính yếu trong quãng ngày già yếu của cha mẹ.

*

Jack Bouvier III, con trai đầu lòng của John và Maude, sau này là một thanh niên tuấn tú, ham thích hoạt động và ông chính là thân phụ của Jacqueline Bouvier Kennedy. Tôi có thể tưởng tượng tác dụng và ảnh hưởng của một người cha như Jack Bouvier đối với cô con gái nhỏ đa cảm và đáng yêu của ông. Ông có hai người con gái, Lee và Jacqueline, nhưng Lee đã lớn tuổi.

Nhưng tôi ngờ vực, trong vị thế của cô con gái nhỏ hẳn đối với người cha, Jacqueline đã tìm được sự vui tươi. E thẹn, khép kín, kiêu hãnh đó là nhiên tính của nàng, và dĩ nhiên có vẻ bất thường đối với nhận xét của những người khác. Nàng đã bắt buộc phải sớm tự lo cho đời sống của nàng

và qua sự tự lực này, nàng đã tìm thấy bảo đảm căn bản đời sống hơn là những cung phụng đến từ gia đình.

Sự cung hiến này không nhiều. Cha của nàng là một người mang họ Bouvier có lối sống đa dạng. Ông vào học đại học ở Yale và tốt nghiệp không mấy xuất sắc vào năm 1914. Ông tìm được việc làm trong một sở môi giới thương mại ở Wall Street do sự giúp đỡ của một người anh rể. Nhờ vào dáng vẻ bề ngoài, nhất là sự nhanh nhẹn và khôn ngoan, ông làm việc một cách trôi chảy. Sau đó, đệ nhất thế chiến bùng nổ.

Dù không thích đời sống quân đội, ông cũng phải gia nhập vào Hải quân và nhờ sự giúp đỡ, ông chuyển qua bộ binh, cảm thấy đời sống có vẻ thoải mái và thích hợp hơn. Nhưng sau đó ông lại cảm thấy chán nản, thái độ thay đổi này liên tiếp xảy ra trong nhiều năm. Ông đi suốt cuộc chiến và được giải ngũ vào mùa xuân năm 1919. Trở lại làm ở sở cũ, ông được giao công việc về thị trường chứng khoán. Với sự giúp đỡ tài chánh của một bà dì rất thương ông, ông sắp xếp ngay kế hoạch để làm sao trở nên giàu lớn.

Đầu tiên ông mượn một gian nhà xinh xắn ở Park Avenue, mở dạ hội từng bữa và tiếp đón các bạn gái của ông. Ông trau chuốt lại dáng vẻ, may quần áo đắt tiền và sắm sửa các tiện nghi, nhằm bắt mắt kẻ khác.

Cho rằng dáng vẻ âm đạm, tối tăm của người Pháp kém hơn người Anh, ông làm cho mình trở thành âm đạm, tối tăm hơn, bằng cách dùng toàn màu nâu sậm.

Vì vậy, ông thường được gọi là JJack đen hoặc ông Hoàng đen. Ông kịch cỡm và lập dị đến nỗi trong các buổi dạ tiệc hội họp vui vẻ, ông thường ngồi thu mình trong bóng tối, ông cho vậy là để tìm hiểu người khác. Việc này đã khiến ông luôn luôn sống trong cô độc, dù sau này ông rất nổi trong giới thượng lưu ở Nữ ược. Dĩ nhiên là do tiền bạc, nhiều tiền bạc, rất cần thiết để ông hoà hợp được với người khác, qua cái lối sống kỳ quặc cho đến chết của ông.

Bước vào thế kỷ hai mươi, Hoa Kỳ lạm phát phóng túng, tự do quá trớn, và mọi thứ sa đoạ khác. Nhiều người mang họ Bouvier cũng bị ảnh hưởng trầm trọng, nhưng không có dấu hiệu nào cho thấy JJack sa hẳn vào. Ông

tiếp tục thành công lớn Wall Street và, để làm vui lòng gia đình, ông muốn định cư và cưới vợ.

Tuy nhiên, ông đã làm mọi người Nữ Ước kinh ngạc, ông không kết hôn với một trong những người con gái mà ai cũng đinh ninh là sẽ trở thành vợ ông. Ông chọn Janet Lee, một cô gái trẻ hơn ông nhiều và là bạn của hai em gái sinh đôi của ông.

Mọi người đều nghĩ là cuộc hôn nhân khó lâu bền.

Nhưng mọi người không biết rõ Janet Lee. Bà là một người đàn bà đầy cương nghị, con gái của một gia đình Ái Nhĩ Lan mới giàu. Cha của bà là người mang tiền bạc và thành công ngoài xã hội đến cho gia đình chỉ trong vòng một thế hệ. Gia đình Bouvier cũng chỉ trải qua hai thế hệ theo đuổi sự giàu sang và cũng chỉ có kinh nghiệm kiếm tiền như cha của Janet là cùng. Vì vậy cuộc hôn nhân vẫn tiến tới, dù cho dư luận ngờ vực mạnh mẽ sự bền vững của nó. Và họ trở thành một cặp vợ chồng đáng chú ý. Chàng có vẻ âm thầm và nàng thì đẹp rực rỡ.

Hình như chân trời xán lạn mở ra trước mắt cặp vợ chồng này. Tiền bạc đổ xô vào gia đình họ, và vào ngày 28-8-1929, JJack trở thành cha của một đứa bé gái cân nặng trên ba ký rưỡi : Jacqueline Bouvier.

Buồn bã nối liền theo nỗi vui, Bud, anh của JJack chết. Sáu ngày sau đám tang, hỗn loạn rơi xuống Wall Street và tám ngày sau nữa cơn hỗn loạn này lan rộng toàn quốc : thị trường chứng khoán sụt giá một cách kinh khiếp chưa từng thấy ở Hoa Kỳ và ảnh hưởng cả nhiều nơi trên thế giới.

Gia đình Bouvier đã gặt hái thành công cao nhất về phương diện tài chánh, nhưng vẫn không đủ để lấp đầy cơn khủng hoảng và chỉ một vài người, không có người nào mang họ Bouvier, là đủ khôn ngoan để tránh khỏi. Sự thật, lần Michel Charles, ông chủ của JJack Bouvier, có tính cẩn thận, nên khi cơn hỗn loạn lướt qua, mặc dù phân nửa tài sản của ông trôi theo, ông vẫn còn đủ tiền để tiếp tục cuộc sống an nhàn.

Riêng JJack Bouvier, tương lai của ông quả thật là màu nâu. Tất cả mất mát của ông không bao giờ lấy lại được. Ông bắt buộc phải yêu cầu gia đình giúp đỡ, đó là sự nhục nhã đối với một người kiêu hãnh như ông. Nhưng gia đình, với tình trạng lúc đó, đã không thể có sự giúp đỡ từ người

cha vợ của ông, James Lee, một người đối với ông không lấy gì làm thiện cảm.

Lee là một mẫu người kiên tâm, một triệu phú tự tạo trước ba mươi tuổi. Ông đồng ý giúp con rể, nhưng với điều kiện là JJack phải từ bỏ thói tiêu pha vung vãi và lối sống trường giả của mình. Cuối cùng JJack và gia đình phải dọn đến một căn nhà do cha vợ mượn cho, và từ đó James Lee kiểm soát mọi chi tiêu của con rể. Tình trạng này chỉ kéo dài được một năm.

Vào mùa hạ năm 1931, JJack và gia đình tìm mượn một căn nhà nhỏ ở East Hampton, gần nghĩa trang của giòng họ Bouvier. Và mùa hạ đó cô bé Jacqueline ra trước đám đông lần đầu tiên khi cùng với cha mẹ xuất hiện trong một chương trình biểu diễn ngắn trên sân khấu, và sau đó, trong một bữa tiệc để mừng sinh nhật lần thứ hai của cô. Cha của cô vẫn không thể ngoi lên được như mọi người mang họ Bouvier khác, nhưng họ không thể thay đổi lối sống cũ của họ. Ngay cả Jack vẫn còn nuôi một chuồng ngựa đua.

Tất cả những người mang họ Bouvier đều tin tưởng sẽ không có cơn khủng hoảng năm 1929, nhưng nó vẫn đến và sau đó, họ mới tự nhận thấy đã bị đẩy lui trở lại vào giai cấp trung lưu buồn thảm của họ, nơi mà họ đã thoát được một thế hệ trước đó.

Năm 1935, Michel Charles qua đời và gia tài của ông được phân chia đồng đều. Jack chỉ được chia chút ít tiền mặt, nhưng lại được thừa hưởng cơ xưởng cũ của ông chú. Ông sửa sang lại thành cơ sở môi giới thương mại và năm đầu hoạt động rất khả quan.

Tuy nhiên buồn thảm chờ sẵn. Khi cơ sở của ông phát đạt thì đời sống vợ chồng của ông bắt đầu rạn nứt. Hiển nhiên sự cố gắng của nhiều năm đã đến mức của nó, mà đáng lẽ sự đổ vỡ xảy ra sớm hơn: Giữa lúc công việc làm ăn đang gặp cơ may, Jack Bouvier và Janet Lee chia tay.

Lee và các con vẫn ở lại trong ngôi nhà còn Jack thì dọn đến một căn phòng khách sạn. Ngay cả các đứa trẻ cũng không thể giữ họ gần nhau.

Đối với Jak Bouvier, mất mấy đứa con là mất tất cả. Ông thương chúng không bút mực nào ta xiết. Ông muốn chúng luôn luôn gần gũi bên ông, quây quần quanh ông, để ông chỉ vẽ chúng mọi thứ, để ông tham dự và

cười đùa trong các trò chơi của chúng. Ông để tất cả gia đình lại cho Lee, ông nhường các đứa con cho vợ, hy vọng sự mến yêu của chúng dành cho ông rồi sẽ vượt qua tất cả. Ông cũng để cả ba con ngựa lại cho các con. Ông để dành cho mỗi đứa một số tiền ngoài số tiền phụ cấp hàng tháng, dù nhỏ mọn, nhưng sức ông chỉ làm được như thế. Và ông cũng thường đem chúng đi gấp thân thích trong giòng họ nội, chú ý của ông là để chúng không quá thân thiết với bên họ ngoại .

Cả hai đứa bé lớn lên với trái tim chia sẻ, trong suốt nhiều năm, và dường như có phần nghiêng về người cha. Đối với chúng, ông là sự rộng lượng, nô đùa, vui vẻ, đối chiếu với một phần nào ảm đạm, buồn bã đã trở thành thói quen của người mẹ. Ảnh hưởng này của người cha rất mạnh mẽ trong suốt những năm hiểu biết của hai đứa trẻ.

*

Tôi không hề ngờ vực, trên phương diện yêu mến cái đẹp của Jacqueline Kennedy, chẳng hạn, cảm quan của nàng rập khuôn người cha. Ông quan tâm đến việc giữ gìn dáng vẻ bề ngoài của ông và ông cũng chỉ vẽ cho nàng biết những gì mà ông không thích đối với mẹ nàng. Ông dạy hai con cả đến cách ăn mặc, làm thế nào cho nổi bật, như chính ông vậy. Dù cho họ ăn mặc không khác biệt đối với những cô gái khác, nhưng họ phải luôn luôn tạo cảm giác khác biệt. Cả hai cô gái đều học hỏi được điều này ở người cha và người cha dạy cả cho hai cô con biết rằng sự khác biệt này không phải chỉ chú tâm trên cách ăn mặc, mà còn phải chú tâm trên hành vi, cử chỉ của họ. Một người đàn bà, ông dạy họ, phải là một sự bí ẩn. Người đàn bà phải đứng phía sau, phục thị , nhượng bộ trước những bước tiến của người đàn ông, như ông khuyên nhủ, họ phải biết khi nào là cái bóng, khi nào nên rút lui, khi nào cần nổi bật, qua sự yên lặng, lạnh lùng hơn là sự ồn ào của họ. Người đàn bà theo người cha, còn phải là kẻ thù của kích bác và nam tính.

Jack Bouvier gần gũi hai con trong suốt các mùa hè, vì vậy có đủ thì giờ để những lời giáo huấn của ông thấm nhuần trong họ. Hai cô con gái của ông sau này gần như không cần ai giúp đỡ trong mọi công việc. Họ tự làm lấy. Phương diện này cũng trở thành một biến cố, khi họ chấp chường một

gia đình. Các cô gái này nhận thấy chỉ có các nguyên tắc của người cha là hữu hiệu, là chánh đáng. Và Jacqueline là cô con gái đã cảm phục người cha và thương mến ông hơn tất cả ai khác, dĩ nhiên nàng đã lĩnh hội hầu hết những gì mà người cha dạy dỗ.

Trong khoảng tuổi từ 13 đến 19 của] Jacqueline, người cha đã ca ngợi nhan sắc của nàng, trước những người khác, một cách công khai, và luôn luôn : *Nó là cô gái đẹp nhất trên thế gian. Nếu nó giữ được như hiện tại, nó sẽ là cô gái thế nào ở tuổi hai mươi ? Sẽ là một nữ kỳ mã đẹp nhất thế gian !*

Nếu có ai trêu ghẹo hoặc gây phiền phức cho Jacqueline, ông đe dọa trừng phạt mạnh tay với kẻ đó.

Dĩ nhiên, Jacqueline như nụ hoa phát triển dưới bóng rợp bảo vệ và xưng tụng của người cha. Qua đó, nàng phải sinh ra tự phụ, tự mình cảm phục lấy mình.

Và tính tự phụ này của nàng có thể kéo dài mãi mãi, nếu không xảy ra việc tái giá của người mẹ, hoặc bà mẹ tái giá với một người nào khác kém hơn Hugh Auchincloss, một tay tỷ phú rất được nể vì.

Gia đình Auchincloss là một gia đình quý phái.

Các cuộc hôn nhân tốt đẹp, các chức phận lớn và đạo đức vững chắc của những giáo đồ thuộc giáo phái Trưởng lão đã nâng gia đình này lên tư thế cao nhất qua nhiều thế hệ, và tất cả di sản đó được Hugh Auchincloss thừa hưởng. Ông ta hoàn toàn không ưa Jack Bouvier. Đáng dấp hồng hào, to con và cao lớn, Auchincloss không những gây cảm giác thật thà để nường tựa, mà còn là một người đàn ông có sức quyến rũ và gây niềm tin mạnh mẽ đối với kẻ khác. Ông đã hân hoan đón hai cô con gái của Jack Bouvier gia nhập vào gia đình ông sống trong các ngôi nhà tráng lệ của ông: mùa đông ở Merrywoodd và mùa hạ ở trang trại Hammersmith.

Như vậy, Jacqueline có ba gia đình và trở thành khó khăn cho Jack Bouvier hơn trong việc duy trì sự gần gũi với các con. Ông trở thành một người khác hẳn, ông phải tổ chức ngày sinh nhật của ông và các tối Giáng sinh thiếu vắng các con. Không có gì để nói, không có ai để bày tỏ, càng ngày ông càng thêm phần chí, cho dù ông vẫn tiếp tục giúp đỡ các con: trả

học phí và vẫn đều đều dành riêng một số tiền cho chúng. Ông thấy càng lúc càng như thiếu thốn. Ông không bao giờ từ bỏ hy vọng mang các con về với ông, vì ông không tin là chúng có hạnh phúc khi phải sống trong hoàn cảnh gò bó hiện tại. Chúng đã là con gái của Auchincloss ? Không, chúng sẽ trở về với ông. Chắc chắn, chúng phải trở về với ông lập tức, thoát khỏi khung cảnh mới đầy ưu phiền đó.

Tuy nhiên, có những điều mà Jack Bouvier không biết. Đó là nhu cầu yêu thương và sở thích của các con ông. Ông đã chia rẽ họ và gây cho họ một cảm giác bất an sâu xa. Ở đâu là bản tính riêng của họ ? Người ta yêu họ trên phương diện nào nhất ? Đó là câu hỏi không có giải đáp. Sẽ không có bất kỳ giải đáp nào.

Sự suy đốn của Jack Bouvier thúc đẩy bởi lòng oán hờn sự bỏ rơi của người cha, John Vernou Jr. lúc đó dù đã năm mươi tuổi nhưng không thấy tiến bộ hơn hồi ông hai mươi tuổi. Jack Bouvier vẫn luôn luôn là một tay chơi ?

Gia đình không có người cầm đầu khi John Vernou Bouvier, Jr chết. Thế hệ Bouvier này, các người con trai của ông đã không hề được ông quan tâm đến. Đó là một điểm suy vong. Có lẽ, ông chỉ quan tâm đến các người cháu. Nhưng lúc ấy ông đã quá bi quan. Do sức khoẻ tồi tệ, kéo dài cho đến khi ông chết vào năm 1948. Jack là người đứng ra lo liệu việc chôn cất và cầm đầu giòng họ từ đó.

Tuy rằng cầm đầu giòng họ, nhưng Jack không thể giữ cho mọi người gần nhau. Không ai nể phục ông. Theo quan niệm của họ, ông không tạo được thành đạt để họ nể phục. Họ không để ý tới lời khuyên răn của ông. Ông là kẻ bất định và ích kỷ. Trong những năm ưu phiền, Jack tiếp tục đời sống độc thân không nhà, không nơi cư trú ổn định, với các bà bạn gái của ông.

Chẳng bao lâu giòng họ Bouvier bắt đầu chia rẽ, mỗi người đi mỗi nơi. Toà nhà đồ sộ cũ Của Michel Charles trống rỗng, vì vậy, bỏ tiền ra mướn người coi giữ thật là vô ích. Không ai muốn ở ngôi nhà đó. Cuối cùng ngôi nhà được bán, và giòng họ Bouvier tan rã, gia đình thịnh vượng một thời rồi ly tán.

Jacqueline lớn lên với trái tim cũng ly tán như thế, với ba tính cách : Cha của nàng, giòng họ Bouvier và mẹ của nàng với người cha kế, dù ông này từ tế và khoan dung. Nàng không phải là kẻ bướng bỉnh, nàng đã chấp nhận đời sống và nâng niu nó. Nàng học hành chăm chỉ, luôn luôn tự khép mình vào đường lối mà xã hội dành cho một thiếu nữ. Nàng chăm chú học ở trường Vassa, và tiếp tục chăm chỉ khi lên đại học, cũng như tiếp tục làm tất cả những gì mà nàng đặt hy vọng vào.

Tính bảo thủ, hiền nhiên, hầu như là thói quen của nàng, nhưng nàng không để cá tính ấy gây lưu tâm nhiều cho mọi người . Nàng là con gái của Jack Bouvier, một người thích kiểu cách và sự hoa mỹ, qua tư thế lạng lẽ ấy, nàng càng gây cho mọi người sự ngưỡng mộ đặc biệt.

Tuy nhiên đời sống thật của nàng là đời sống nội tâm. Bị du vào cảnh ngộ phức tạp, nàng chỉ biết nhẫn nhục bằng cách thoát qua thế giới thầm kín ấy.

Bấy giờ, những gì phát lộ bên ngoài của nàng đều là kịch tính. Dường như nàng không thích mặt đối mặt với chỉ một người, nhưng giữa đám đông nàng sẽ là một nữ kịch sĩ, một nữ kịch sĩ có biệt tài, gây thích thú cho mọi người hiện diện. Nàng bắt buộc mọi người có cảm giác là nàng đang vui vẻ thật sự.

E then và đa cảm phối hợp với vui vẻ và tự tin là một tương phản đầy dụ hoặc, và cả hai, là kết quả không tránh được của những phức tạp hằng xảy ra trong đời sống của nàng. Dĩ nhiên chỉ có cách, như Rose Kennedy đã nói, là nàng phải đuổi kịp và vượt qua. Nhưng sự thật có thể, bởi Jacqueline, qua bản năng tự vệ, nàng cảm thấy cần phải duy trì sự tương phản đó. Với một người, nàng khó giấu giếm nội tâm, nhưng trong đám đông, nàng mới đóng trò được.

Khi lớn lên, nàng bị xô đẩy không ngớt giữa cha và mẹ nàng. Cha nàng tiếp tục gửi tiền cho nàng chi tiêu, và ông hài lòng vì nàng học ở một trường gần Nữ Ước hơn là phải đến Hoa Thịnh Đốn. Ông hài lòng, chỉ vì con gái của ông là một thiếu nữ đẹp, hơn nữa, nếu học ở Hoa Thịnh Đốn cha con ông sẽ ít có thì giờ gần gũi nhau. Nàng muốn gặp cha, đó là một

việc dễ dàng và không có gì phiền phức. Nàng có thể gặp cha tại một trong những ngôi nhà lộng lẫy của người cha kế.

Thế rồi, nàng cũng có hai đứa em cùng mẹ khác cha. Chúng lần lượt ra đời vào những năm sau đó, và vì vậy đã khiến nàng ít hướng về hai ngôi nhà vĩ đại của Auchincloss hơn là ngôi nhà nhỏ bé của cha nàng ở Nữ Ước.

Ý tưởng của Jack Bouvier, mà ông cho là thất bại nhất, có thể, khi ông cảm thấy một cách sâu xa rằng đứa con gái của ông càng ngày càng bị lôi cuốn vào đời sống mới của người mẹ. Ý tưởng này đã giày vò ông cho đến những ngày cuối đời.

Tuy vậy, có những giai đoạn thoải mái, đáng ghi nhớ đối với Jacqueline trong năm nàng sang học ở Pháp, đầu tiên là đại học Grenoble và sau đó là Sorbonne ở Ba Lê. Ít ra nàng cảm thấy yên ổn khi xa bà mẹ.

Hình như nàng thích đời sống náo nhiệt ở Pháp, và trong nàng đã thâm nhập hoàn toàn thứ ngôn ngữ thích hợp cá tính của nàng đó.

Đẹp và quyến rũ hơn khi trở về quê hương và, để vui lòng cha, nàng hứa hôn với con trai một ông chủ ngân hàng ở Nữ Ước. Hai cha con thường gặp nhau và bấy giờ cha nàng lại tham dự vào đời sống của nàng như trước đây. Nhưng, cuộc hôn nhân cuối cùng không thành và giấc mộng ngoi lên của cha nàng lại tắt.

Trước khi cha nàng biết việc này, Jacqueline xin phép ông sang Ba Lê trở lại. Nàng vừa đoạt giải Prix de Paris của tạp chí Vogue, qua bốn bài gửi tham dự cuộc tranh luận một đề tài do báo này tổ chức, và một bài bình luận về quần chúng, nội dung viết theo sự hiểu biết của nàng. Nàng được tạp chí này nhận làm việc sáu tháng trong toà soạn của Ba Lê và sáu tháng tại văn phòng đại diện của tờ báo ở Nữ Ước.

Cha nàng lại tỏ ra chán nản và, một phần nữa, mẹ nàng và người cha kế thuyết phục nàng từ chối nhận giải thưởng, vì nếu nhận, nàng sẽ xa gia đình quá lâu. Và chính nàng cũng muốn bỏ giải thưởng này, chỉ vì một lý do duy nhất là nàng sợ nếu trở sang Ba Lê, nàng sẽ không bao giờ muốn rời thành phố quyến rũ đó nữa. Nàng ghi tên vào đại học ở Hoa Thịnh Đốn để hoàn tất con đường học vấn dở dang của nàng.

Bấy giờ cha nàng canh tân cơ sở mà ông có trước đây và nàng vào làm việc có lương trong văn phòng của ông. Nhưng người cha kế của nàng lại đề nghị một việc làm thích hợp với nàng. Nàng mong ước nhảy vào nghề báo. Ông ta giúp nàng vào làm việc cho nhật báo Washington Times Herald. Nàng trở thành một phóng viên nhiếp ảnh, với tính cách tập sự có lương trong vòng một năm.

Vào năm 1952, trong lúc đi săn ảnh cho tờ báo, nàng gặp John F. Kennedy tại một dạ hội. Một vài tháng sau họ bắt đầu gặp nhau thường. Chẳng bao lâu có tin đồn họ đã hứa hôn, nhưng Jacqueline phủ nhận bởi vì, như nàng đã trả lời câu hỏi của một người : *ông ta đúng là điên khi dự tính trở thành Tổng thống.*

Nhưng tin đồn trở thành sự thật vào ngày 25-6-1953, và mặc dù báo chí đăng tin, nàng vẫn phủ nhận cho đến khi trên báo Saturday Evening Post xuất hiện một cái tit : *John Kennedy, chàng thanh niên độc thân vui vẻ của Thượng Viện, chừng ấy nàng mới công khai tuyên bố sự hứa hôn của hai người.*

Hôn lễ cử hành vào tháng chín năm đó. Jack Bouvier quyết định làm đẹp trong ngày vui của con.

Quần áo, tóc tai chải chuốt, ông đến Newport trước ngày hôn lễ và mượn phòng trong một khách sạn sang trọng nhất.

Ông trau chuốt, chuẩn bị thái độ, cử chỉ lễ nghi tột bậc nhưng, sáng hôm sau, khi đang chuẩn bị lên đường, ông hoàn toàn bị cụt hứng.

Một mảnh giấy được gửi đến cho biết ông không thể đến tham dự đám cưới. Người gửi là Hugh Auchincloss. Tuy Jacqueline cảm biết ý nghĩa sự vắng mặt của cha nàng, nhưng nàng không được phép tỏ ra buồn phiền. Nàng phái rạng rỡ và diễm lệ. Và hôn lễ là một đặc thắng.

Trong khách sạn, Jack Bouvier sắp xếp hành trang và lặng lẽ quay về Nữ Ước. Sự vắng mặt của ông thoát đầu chỉ được đồn đãi là do bệnh hoạn, lan rộng trong giới thượng lưu, và từ đó, tinh thần ông suy sụp luôn. Ông không muốn ai chú ý đến ông nữa, ông thu mình lại cho đến khi hoàn toàn hui quạnh với hai người giúp việc.

Chương 6

Cuộc sống của Jacqueline Bouvier sau khi trở thành Jacqueline Kennedy ai ai cũng biết, tôi thấy không cần nhắc lại ở đây. Gia đình Kennedy cung hiến nàng sự đảm bảo về phương diện tiền bạc và tinh thần. Họ hy vọng nàng trở nên một người làm thay đổi cuộc diện của dòng họ Kennedy. Chắc chắn các đòi hỏi mà gia đình Kennedy đã đặt vào người vợ trẻ đẹp của John là gánh nặng ngẫu nhiên đối với nàng, không quen thuộc trong đời sống của nàng trước đây. Nhưng qua thay đổi này, nàng có được sự che chở của một nhóm giòng họ.

Tuy nhiên, thêm sự khó khăn, là nàng phải tìm cách hoà hợp với chồng, một người họ Kennedy, và vì vậy, nàng phải làm quen với đời sống chính trị. Toàn thể gia đình Kennedy đều lăn xả vào các dịch vụ chính trị, quốc tế cũng như quốc gia, nhưng Jacqueline biết quá nhiều sự phiến toái của chính trị và trong cuộc sống của các chính trị gia, nhưng nàng sẵn sàng chấp nhận.

Nghệ thuật và người làm nghệ thuật trở thành nhu cầu, trong đời sống hiu quạnh của nàng, trải qua những năm chồng nàng tập trung tất cả năng lực cho các hoạt động của một nghị sĩ, và quyết tâm của ông, mở cuộc chạy đua vào toà Bạch ốc.

Một người bạn tin cẩn của Jacqueline cho biết :

Trước khi kết hôn, Jack nói với Jackie là ông muốn có ít nhất năm đứa con. Mọi người họ Kennedy đều muốn nhiều con. Trong bảy năm, Jacqueline có bốn con. John luôn luôn tỏ ra hạnh phúc tột độ khi một đứa bé ra đời. Trước Caroline nàng đã hư thai hai lần.

Tôi tự hỏi, có phải có điềm báo trước rằng Jack sẽ chết sớm? Có những cảm ứng huyền nhiệm riêng, tôi nhớ lại một bác sĩ người Brazil đã từng nghiên cứu, cho thấy có điềm báo trước một người có thể chết sớm qua tỷ lệ sinh sản cao một cách bất thường. Ông lấy xứ ấn Độ làm dẫn chứng, nơi mà hơn phân nửa dân chúng chết sớm vì nạn đói và vì bản năng sinh tồn đã khiến họ cố gắng sinh con đẻ cái cho nhiều. Nhưng người mang họ

Kennedy vì muốn các tham vọng của họ được liên tục, dù rằng cũng chỉ nằm trong bản năng sinh tồn, mà họ đầu mặt với cái chết sớm ?

Cũng còn một xúc động khác đến với Jacqueline vào mùa hè năm 1957. Từ khi lập gia đình, nàng ít gặp mặt cha, tuy vậy nàng biết cha nàng vẫn mong nhớ và muốn được tin tức hoặc gặp mặt được các con càng tốt. Vào một ngày giữa mùa hạ nóng bức, ông chết trong một bệnh viện, sau nhiều tuần bị hành hạ đau đớn vì chứng bệnh ung thư. Nàng không biết chứng bệnh của cha. Thật ra, ông dấu nàng, nàng vội vã đến bên cạnh cha, cùng với chị nàng và John Kennedy, nhưng chỉ để được chôn cất ông. Nàng muốn chôn ông trong một khu vườn đầy hoa, vì nàng luôn luôn nhớ đến cha nàng lúc sinh thời là một người yêu đời và thông dong. Khi ông được chôn ở East Hampton, nàng đã cho xây mộ ông với những dấu hiệu của một người độc thân. Có một vài kẻ quen biết đi đưa đám tang và bây giờ mới có người nhắc lại những tính tốt của Jack Bouvier, nhưng đã quá trễ. Ông chết mà không lần nào được gặp mặt đứa cháu ngoại, Caroline. Và ông chết trước khi được nhìn thấy Jacqueline đáng yêu của ông trở thành Đệ nhất phu nhân Hoa Kỳ.

Nàng đã mang theo vào toà Bạch ốc những vốn liếng do người cha để lại, phong thái của nàng, yêu cái đẹp, sự cách biệt, và cả kịch tính của nàng nữa, phối hợp với những gì đẹp nhất của nàng trong tất cả các buổi lễ lạt công cộng. Mỗi buồn phiền đã tan loãng.

Bây giờ nàng có một vai trò để đóng. Một vai trò vượt hơn vai trò người vợ của một nghị sĩ. John Fitzgerald Kennedy cũng đã mang vào Bạch ốc cho riêng ông danh từ “*tuyệt hảo*” và danh từ này được ông dùng để chỉ tất cả việc làm của Jacqueline.

Nàng là một người nội trợ đúng nghĩa. Các vấn đề quốc gia và quốc tế không làm nàng quan tâm, hoặc ngay cả nhu cầu bản thân nàng. Tuy nhiên, bất cứ nơi nào có mặt, nàng đều cư xử một cách đúng mức phong thái của một mệnh phụ. Nhưng nàng tương phản với Eleanor, Roosevelt Eleanor chỉ đi ra ngoài trong những khi cần thiết liên quan đến vị thế của mình. Jacqueline khi ra ngoài một mình hoặc với chồng, nàng luôn luôn là nàng,

với quần áo đẹp đẽ, tao nhã, nhưng nàng biết tự kiềm chế và tỏ vẻ gia giáo, chỉ vì nàng là phu nhân của Tổng thống.

Nàng đã từng bị chỉ trích vì tiêu tiền quá nhiều cho việc may mặc. Một chỉ trích mà tôi xem như có hơi bất công và vô lý, trong khi mà những nhu cầu cho bề ngoài đó được mọi người nhìn ngắm thì không thể cho rằng nàng đã quá lỗ. Đó là một việc làm thích đáng của một người đàn bà trẻ và đẹp, nó còn là thể diện của quốc gia, mà dân chúng Hoa Kỳ có thể lấy đó làm kiêu hãnh, qua bề ngoài cũng như qua hành vi ngôn ngữ của nàng.

Chẳng hạn như khi nàng sang Pháp, trong địa vị hiện thời, nàng ăn mặc đơn giản nhưng hợp thời trang và nàng nói tiếng Pháp đúng giọng, đó là những điều đã làm tôi kiêu hãnh. Và lần được xem nàng trên truyền hình, khi nàng theo Tổng thống đến Nam Mỹ, tôi đã chia sẻ niềm kiêu hãnh với Tổng thống khi ông yêu cầu nàng bước lên diễn đàn trong bộ quần áo cắt theo lối cổ điển, đầu đội một chiếc nón hình trụ, và ngỏ lời với dân chúng Nam Mỹ bằng tiếng Tây Ban Nha.

Hơn nữa, tôi nhận thấy nàng còn mang vinh dự đến cho Thủ đô và cho dân tộc chúng ta khi nàng trang trí lại Bạch ốc, nơi tích tụ nhiều cái đẹp quá rẻ tiền từ trước, và vì vậy, công việc của nàng có tính cách làm giàu thêm cho nền nghệ thuật của một quốc gia vĩ đại và hùng mạnh. Theo ý tôi, quả thật, nàng đã làm đẹp và vinh dự thêm cho xứ sở chúng ta hơn bất kỳ phu nhân của một vị Tổng thống nào khác. Với quan niệm thời trang riêng, nàng đã nâng cao quan niệm của chúng ta, nàng nhắc chúng ta nhớ rằng nghệ thuật là tài nguyên tinh thần của bất cứ quốc gia nào.

Thô kệch, tầm thường, ngay cả đại chúng nữa, đều không thể có ở nàng. Có người cho nàng lạnh nhạt, có người cho nàng rờm đời. Họ đã sai lầm cả hai, nàng nồng nhiệt với những cá nhân mà nàng hiểu biết và tin cần. Nàng không thích đám đông và cư xử của đám đông. Nàng còn giữ một khoảng cách thích hợp giữa nàng với kẻ dưới tay, tôi tớ trong nhà, và trên lĩnh vực này, nàng đã đúng. Hướng về sự chỉ trích đầy ác ý và dựng đứng, nàng trả lại bằng cách phớt tình.

Tôi đặc biệt nhận lời xét đoán của Robert Kennedy dành cho chị dâu của ông : *Nàng là một nhà thơ hay thay đổi, hay xúc động, độc lập và dĩ nhiên*

rất đàn bà. Jackie luôn luôn giữ sự chuyên nhất và khác biệt.

Đó là điều quan trọng đối với một người đàn bà. Những gì mà người đàn ông muốn được nói, khi hắn trở về nhà không phải là những vấn đề của chính hắn ta.

Jack biết rõ, nàng sẽ không bao giờ chào đón Jack bằng câu hỏi : Nào có tin gì mới mẻ không ? Chẳng hạn vậy.

Elthel đã nói một cách công bình : *Bạn sẽ trải qua một thời gian khó khăn khi nhận lãnh "cái đáy thùng" đầy cặn bã đó, mà đối với Jack sự tìm tòi, để dọn sạch quả là một vấn đề trọng đại. Đầu óc Jackie quay cuồng không ngừng nghỉ, bạn không thể ngăn nắp bằng nàng. Dù bề bộn với công việc, nhà của nàng ở Georgetown vẫn được tổ chức thật vén khéo. Tôi luôn luôn thấy chán nản khi nhìn lại căn nhà giam những người điên của tôi.*

Và một người đã nói, tôi không nhớ là ai : *Nàng được sinh ở lượt đầu tiên và nàng không bao giờ nhìn lại để gặp người đi phía sau nàng. Jacqueline giống như vậy.*

Trên tất cả, nàng đã nâng các căn bản đời sống của người Mỹ lên. Nàng là một nữ chủ nhân khéo léo và quyến rũ, không những đối với vua chúa ngoại quốc mà ngay cả với hàng ngàn đứa trẻ trên sân cỏ Bạch ốc.

Nàng từng thăm viếng nhiều xứ. Nàng được tiếp đón với sự tò mò nhìn ngắm, cảm kích, luôn luôn là những gì của chính nàng, không bao giờ thêm hoặc bớt một cách giả dối, nàng luôn luôn mang đến cảm giác tốt độ của một cá nhân quyến rũ và những cảm giác không thể giải thích được.

Nehru, Thủ tướng Ấn Độ, đã tiếp đón nàng với tất cả nhiệt tình và, đối với ông, tôi nghĩ nàng đã được đồng hoá với pho tượng nữ thần bằng thạch cao mà Robert Graves đã mô tả : *Quả thật không có một văn thơ bất diệt nào so sánh được với pho tượng nữ thần, biểu tượng của quyền lực tối cao, vinh danh chiếu rạng và tình yêu này ; và người đàn bà, dù là pho tượng ấy có thể nhận làm nơi ẩn trú cho một tháng, một năm, bảy năm hoặc lâu hơn nữa...*

Chương 7

Cả thế giới đều biết những gì mà Jacqueline đã làm, đã cư xử trong những ngày tiếp theo sau cái chết của chồng và những cố gắng đè nén đau thương, đắm chìm triền miên trong hồi tưởng quang cảnh kinh hoàng của thảm kịch. Và mọi người cũng đều biết nàng đã mang các con đi bên cạnh nàng và tình thương mà nàng giành cho tuổi non dại của chúng như thế nào ? Người ta có thể nhớ lại, một cách nào đó, cảnh người góa phụ trẻ với các con bên cạnh khi chiếc quan tài đi qua và, người ta cũng có thể nhớ lại, đứa trẻ lên ba đã giơ tay chào người cha lần cuối cùng ra sao. Ai, ngoài người mẹ, có thể dạy cho nó cừ chỉ cuối cùng của yêu thương và danh dự ấy ?

Ở đây tôi không cần phải nhắc lại tỉ mỉ, vì có nhiều người đã làm. Tôi xin ghi lại những gì xảy ra sau này, một cách thích đáng, một việc mà không ai có thể giúp nàng làm. Tất cả những ngày kinh hoàng của cái chết và đám tang, nàng không nghĩ gì đến thân nàng, nàng chỉ nghĩ đến chồng. Chống đối các bạn hữu và cộng sự viên của Tổng thống, chống đối gia đình Kennedy, nàng cương quyết cho rằng một khi chồng nàng vĩ đại hơn các người bạn và gia đình lúc sinh thời, ông tiếp tục vĩ đại cả lúc đã nằm xuống. Ông phải được chôn trong Nghĩa địa Quốc gia, vì ông thuộc về dân chúng, chỗ nằm của ông phải trong thành phố đẹp đẽ, thành phố mà ông đã phục vụ một cách tận tâm này.

Sau đám tang, sau lễ mừng sinh nhật ba tuổi của John và những gì chứng tỏ sự can đảm để mang đến vui vẻ trong ngày sinh nhật của đứa con nhỏ, và sau khi nàng hội kiến riêng với De Gaulle, Eamon de Valera và Haile Selassie, chỉ có ba nhân vật được nàng chọn gặp riêng ; dù nàng không còn là một vị Đệ nhất phu nhân nữa. Nàng là một góa phụ, đúng ra nàng là bà cố John F. Kennedy.

Phải có được sự khuây khoả, một sự khuây khoả sâu xa, mới quên được vai trò đã từng thủ diễn. Thoạt đầu nàng cảm thấy cô độc, nỗi cô độc mà nàng đã từng biết qua, chỉ ở hiện tại nàng mới cảm thấy nỗi cô đơn, mà

nàng không bao giờ biết đến trước đây. Nàng đã ý thức được những gì có thể gọi là tình yêu và ý hợp tâm đầu. Tình yêu gắn gũi thân mật và tâm đầu của một người đàn ông đầy sinh lực, và nàng chỉ còn lại kỷ niệm những gì đã rời xa, một kỷ niệm quý báu; nhưng chỉ là kỷ niệm. Thế xác, tinh thần, tiếng nói, những gì đã trở thành quen thuộc đối với nàng đó, không ai có thể cung hiến được !

Làm sao có thể giải thích, với bao nhiêu những mẩn yêu, cảm thông của quần chúng, của bạn bè dành cho, đã không đủ xoa dịu nỗi cô đơn của người goá phụ ?

Khi các lá thư chia buồn đã được phúc đáp, khi các điện tín và giấy nói quan hoài của bạn hữu đã được nhận, ngày đã hết, đêm trải dài ra trước mắt và ngay cả khi các đứa trẻ phải vào giường ngủ, ánh đèn tắt và các cửa nẻo đóng kín, nàng đi vờ vẫn trong ngôi nhà đầy đủ tiện nghi ở Nữ Ước, cô đơn với nỗi kinh hoàng thức dậy.

Em chồng của nàng, Robert Kennedy, là người giúp đỡ nàng tận tâm mọi bề, và nhất là các đứa con của nàng. Nhưng ông còn có gia đình, một vợ và nhiều đứa con, nàng không thể nương tựa mãi.

Và quần chúng, mà niềm mến thương của họ như đã nhìn thấy, nhưng có thể hoặc đã kèm theo quá nhiều đòi hỏi. Họ chỉ muốn nàng có những gì mà họ muốn, người goá phụ lý tưởng của một vĩ nhân. Giống như họ đã từng đòi hỏi nàng phải là người vợ lý tưởng của một Tổng thống. Hình ảnh viết bằng chữ hoa phải được duy trì. Và có ngay cả ý tưởng kỳ dị, cho rằng trẻ và đẹp như vậy, một người đàn bà khó có thể hy vọng tái giá. Hầu hết mọi người đều không chấp nhận ý tưởng này - tại sao tôi nói hầu hết ? Phải nói là không có một ai mới đúng.

Trong một hồi ký đăng trên tạp chí Look, người goá phụ đã viết :

Anh ấy đã ra đi gần một năm...

Vào những ngày - như ngày sinh nhật của anh ấy, một ngày kỷ niệm, ngắm nhìn các con của anh ấy chạy tung tăng trên bãi biển tôi đã nghĩ : Ngày này một năm rồi đây, lần cuối cùng anh ấy nhìn thấy cảnh tượng này. Yêu thương và vui sống trong khi anh ấy đã được tận dụng vào những

ngày này. Khi bạn nghĩ rằng mỗi người có một ngày cuối cùng thì dường như bây giờ anh ấy đã có sự khác thường.

Chẳng bao lâu sự khác thường đó quay trở lại - nhưng mức độ tận dụng mà anh ấy đã có không bằng năm rồi. Vì thế đã kèm theo một chút ít hy vọng.

Ngày ấy bỗng nhiên chúng tôi cũng tìm thấy lẫn nhau có một số cách biệt hơn năm vừa qua. Sự khám phá ấy để ghi nhận những gì chưa hề được nghĩ đến, đã khiến anh ấy trở thành bất diệt trong trí nhớ của tôi. Tôi không hề nghĩ đến bất kì sự an ủi nào. Những gì đã mất đó không thể thay thế được.

Một người từng yêu kính Tổng thống Kennedy, nhưng chưa từng gặp mặt bao giờ, đã viết cho tôi vào mùa đông này : "Người anh hùng đến, khi hẳn được yêu cầu. Lúc niềm tin của chúng ta đã nhạt phai, là lúc người anh hùng đó ra đi - và đời sống mọi người đương thời chỉ còn sót lại một chút ít hào quang của hẳn - và khởi đầu cho những câu chuyện dựng đứng, một cách khác thường".

"Lúc ấy tôi cũng đã nghĩ ra, với những gì bất thường của anh ấy, đã là sự báo hiệu. Tôi biết, nhưng tôi ước đoán ngày ấy không phải là ngày cuối cùng.

Tôi đã mộng mơ sống đời với anh ấy và cùng nhìn thấy các đứa con của chúng tôi lớn lên.

Bây giờ quanh anh ấy là một huyền thoại, trong khi anh ấy thích được là một người bình thường hơn.

Tôi phải tin rằng bây giờ anh ấy không hề chia sẻ nỗi thống khổ của chúng ta. Tôi nghĩ như vậy, bởi vì anh ấy không bao giờ nghĩ đến bất cứ cái gì là nỗi buồn đau, đang chờ đón phía trước. Trong đời, anh ấy chỉ biết chia sẻ những gì tạo thành hạnh phúc cho các bạn, trong trường hợp này, các bạn sẽ nhìn thấy anh ấy vui tươi. Nhưng bây giờ anh ấy không bao giờ biết hơn nữa - không biết đến thọ mệnh, phiền phức, tuyệt vọng, đang yếu, và cũng không biết đến sự mất mát của bất kỳ người thân yêu nào. Đêm mịt mù của anh ấy đã giữ lại tất cả vẻ tươi sáng của bình minh, không bao giờ biết đến sự mê hoặc của thiên nhiên, vì anh ấy đã chết.

" Anh ấy đã ra ra đi...

Cuộc phiêu lưu tiếp nối như bao giờ, trong rặng rờ, của buổi bình minh, ở một nơi nào đó, như niềm mong ước".

Anh ấy đã tự do và chúng ta phải sống. Những ai yêu mến anh ấy phải biết rằng : "Cái chết mà các bạn đã nhìn thấy càng làm cho các bạn tin tưởng là nó sẽ đến quá dễ dàng với chúng ta".

Tôi không cố khoác cho tôi sự thống khổ, nàng đã nói câu đó, cho ta hiểu nàng vẫn mang nỗi xúc động rằng : John không phải là người biết hướng sự thù ghét đến các địch thủ của mình một cách hứng thú, rằng nàng không thể nào cho John thêm những đứa con... rằng thế giới, trong khi nhớ lại, đã nâng niu tin tưởng của anh ấy như là một cái gì khác thường. Người ấy một chính trị gia người Mỹ, có thể cho rằng tư tưởng của anh ấy không được quảng bác..., và nàng nói : "Tôi không bao giờ có hoặc không một đời sống của riêng tôi. Mọi thứ đều hướng về John. Tôi không tin rằng tôi sẽ không bao giờ gặp lại anh ấy nữa. Đôi khi sáng sớm thức dậy, tôi muốn nói với anh ấy một vấn đề gì đó, nhưng anh ấy không có mặt... Hầu như tôn giáo nào cũng đều cho là có một đời sống ở thế giới khác. Tôi đã bám lấy hy vọng đó, ba năm sống trong Bạch ốc là thời gian hạnh phúc nhất, gần gũi nhất đối với chúng tôi và bây giờ, tất cả đều ra đi. Bây giờ không còn gì, không còn gì hết".

Khi nàng bắt đầu bước ra khỏi nhà trở lại, chỉ thỉnh thoảng, nhưng đã có nhiều nghi vấn quanh những người thường tháp tùng với nàng. Adlai Stevenson, bạn của nàng và một vài người đàn ông khác lớn tuổi hơn.

Nhưng thật ra, không có ai trong số đó đã ngờ ý với nàng. Họ đi với nàng chỉ hoàn toàn trên tình bạn.

Nàng trở về nhà sau một buổi chiều dạo quanh. Trở về với các căn phòng yên tĩnh, với các kẻ phục dịch lạnh lẽ, với các đứa trẻ ngủ say, với giường ngủ của nàng, và cũng với nhan sắc, cũng với nỗi cô đơn ấy.

Dĩ nhiên, nàng phải bắt đầu tự vấn: như các người đàn bà khác đồng cảnh huống đã làm. Về những gì mà nàng đã mắc nợ quần chúng, những người đã đòi hỏi ở nàng quá nhiều nhưng cho nàng thì quá ít. Qua những tầng bậc của quần chúng, sự gìn giữ tiết hạnh được họ áp đặt lên nàng và

luôn luôn được họ lưu tâm theo dõi, đã khiến nàng không tìm được một kẻ động tâm nào. Tiết hạnh là một cái gì làm cho con người bất động, không hề quyến rũ được sự cảm thông từ kẻ khác. Tiết hạnh trở thành uế oải, suy nhược. Quần chúng không biết đến; không làm gì đối với những đêm đầy kinh hoàng, những khuya cô đơn trù lấp của nàng. Không có gì hết.

Và ai có thể quy lỗi cho nàng nếu trong cơn tuyệt vọng nàng phải tìm một vòm trời tạm bợ khác để ẩn náu ? Quần chúng không hài lòng, nhưng nếu gạt quần chúng sang một bên, nàng đã nhìn thấy rõ những kẻ gọi là hiểu biết nàng cũng không hơn gì quần chúng.

Ngay cả khi nàng tìm được những kẻ đồng tâm, nàng cũng sẽ không thể thoát khỏi hình ảnh của ngày người đàn ông mà nàng yêu thương nằm xuống.

Nhưng bất thành linh xảy ra một cái chết khác, một thảm kịch khác. Chỉ một người có thể giúp đỡ nàng, người em chồng của nàng : Robert Kennedy; nhưng ông đã mang chung số phận với người anh. Chỉ một đôi năm hồi sinh của hy vọng. Nàng biết rằng: qua tất cả những người trên thế gian này, người mà chồng nàng sẽ chọn để nối tiếp ông bước vào Bạch ốc là Robert Kennedy, người đầu tiên. Khi Robert Kennedy tuyên bố tranh cử Tổng thống, ngày 16 tháng 3 năm 1968, gia đình Kennedy nhập cuộc, trong đó có Jacqueline, bằng tất cả hăng say của nàng. Bấy giờ các tư tưởng của John Fitzgerald Kennedy sẽ được tiếp nối, tất cả dở dang của John sẽ được hoàn thành. Có ai ngờ cùng một thảm kịch lại đến vào ngày 5 tháng 6 ? Nếu Ethel Kennedy là người bị tước đoạt nhiều nhất, Jacqueline là người thứ hai đứng kề cận bên nàng. Rose Kennedy lúc bấy giờ từng trải với số tuổi đã chịu đựng được bởi niềm tin tôn giáo, nhưng hai người đàn bà kia còn trẻ, và đời sống của họ còn dở dang. Jacqueline, sau khi nhìn lại đời sống của nàng, vẫn đều đều một mực, ban ngày bao quanh nàng vẫn là công chúng, ban đêm vây bủa nàng vẫn là cô đơn, cuối cùng đã đưa đến quyết định: nàng phải bước thêm bước nữa. Có hai lý do :

Thứ nhất, nàng phải bào đảm đời sống của nàng và sau đó là các con. Trên phương diện này cần đòi hỏi một người đàn ông lớn tuổi, đã tạo được căn bản vững chắc trong đời sống và người đàn ông ấy phải tôn trọng kỷ

niệm và quá khứ của nàng. Và trên hết, người đàn ông ấy phải là chỗ nương tựa hoàn toàn tin cậy của nàng. Tất cả đòi hỏi này cho thấy hình ảnh người cha vẫn còn được duy trì trong trí tưởng tượng của nàng. Người cha mà nàng cảm phục, yêu mến ấy, chính bản thân ông không bao giờ có sự bảo đảm đầy đủ để ông chia sẻ cho nàng. Và người cha kế, đáng tin cậy, đáng để nàng nương tựa, nhưng ông ta thiếu vắng những cảm xúc mà nghệ sĩ tính trong nàng đòi hỏi.

Thứ nhì, người đàn ông nàng tái giá với phải yêu trẻ con, phải yêu các đứa con của nàng. Nàng bao giờ cũng là một hiền mẫu. Người ta có thể thấy qua sự bám víu mà các con nàng đã dành cho nàng, chúng ngoan ngoãn bên nàng, chia sẻ đồ chơi của chúng cho nàng, ảnh hưởng của nàng đối với cô bé Caroline rõ rệt nhất cho sự nhận xét. Cô gái nhỏ này đã sùng bái người mẹ đến nỗi nó bắt chước từ cử chỉ cho đến hành động của mẹ: luôn luôn ngắm nghía sắc đẹp của mẹ bằng đôi mắt say mê.

Các đòi hỏi của Jacqueline Kennedy không phải dễ dàng cho một người đàn ông. Và cũng không phải dễ dàng cho sự tìm thấy của chính nàng. Không những trong bất kỳ người Mỹ nào, mà cả đến người Anh đứng tuổi nữa. Nàng thích người Pháp, nhưng hay thay đổi là bản tính của họ, và người Ý, thì đối với họ, nàng là mẫu người quá lạnh lùng.

Hy Lạp là xứ thích thú và dễ mến đối với Jacqueline hơn hết, nàng đã từng sang đó một lần, khi con trai nàng, Patrick Bouvier, chết vào năm 1963.

Nàng đến Aegean với người bạn của Lee, Aristote Onassis. Và nhờ chuyến đi này nàng đã quên đi nỗi buồn mất con. Aristote Onassis cũng là người đầu tiên đã đến chia sẻ buồn đau với nàng ngay khi John chết. Từ đó, Onassis, mặc dù không ngờ ý gì khác lạ, vẫn được xem là người thường đi bên cạnh nàng hơn hết. Hơn nữa, ông ta là người sinh trưởng ở bên cạnh bờ biển Địa Trung Hải, như tổ tiên của Jacqueline, khiến giữa hai người có sự gần gũi và hiểu biết.

Cả hai có nhiều điểm giống nhau. Onassis yêu cái đẹp, yêu nghệ thuật, và quan trọng nhất, tiền bạc mà ông ta hiện có trong tay đúng với sở nguyện của Jacqueline. Onassis là một trong những người giàu nhất lên thế

giới. Với ông ta, những ngày còn lại của nàng không phải nghĩ đến tiền bạc hoặc bất kỳ ham muốn nào khác. Đó cũng là sự bảo đảm mà nàng đòi hỏi. Và Onassis yêu trẻ con, ông có một khả năng thiên phú đến trẻ con ưa thích, gần gũi. Và tình yêu của Onassis giành cho nàng ở giai đoạn chín mùi và từng trái của ông. Onassis từng nói với Jacqueline : *Nàng giống như một con chim, nàng muốn được sự che chở của tấm lưới, đồng thời, nàng muốn được tự do bay nhảy . Cả hai điều này, tôi có thể hiến dâng cho nàng. Ông ta ông là một người đàn ông khôn ngoan và hiểu biết.*

Khi Onassis ngỏ lời cầu hôn lần đầu tiên, Jacqueline lưỡng lự. Chỉ khi Robert Kennedy bị giết nàng mới dứt khoát nhận lời Onassis. Nàng không thể sống đơn độc lâu hơn nữa và bấy giờ nàng đơn độc thật sự vì không có một ai trong gia đình Kennedy có thể thay thế hai người đàn ông đã chết. Một khung cảnh thay đổi hoàn toàn, một đời sống mới, đó là sự giải đáp và một đời sống mới ấy là trên hòn đảo xinh đẹp ở Hy Lạp. Nàng chọn, và chọn một cách thận trọng, nàng đã mặc cho công luận muốn nghĩ gì thì nghĩ . Nàng không cần phải lưu tâm nữa.

Khi được hỏi về cuộc hôn nhân, Rose Kennedy nói : *Tôi nghĩ là Jacqueline sẽ hạnh phúc... Cuộc hôn nhân đó còn khá hơn đời sống quạnh hiu.*

Mới đây, tôi ngồi trong phòng khách của một ngôi nhà cổ thanh nhã ở Georgetown. Chủ nhà là một trong những người bạn thân của gia đình Kennedy, và đương nhiên chúng tôi đã bàn chuyện về người đàn bà nguyên là Đệ nhất phu nhân đó trong tình thân mật. Tôi nêu vấn đề cho ông bạn của tôi khi ông rót một tách cà phê và đưa cho tôi : ông bạn nghĩ xem Jacqueline Onassis có hạnh phúc không ?

Chủ nhà trả lời một cách quả quyết : *Rất hạnh phúc. Tôi đã từng gặp họ đi với nhau và tôi cũng từng gặp họ tại nhà riêng. Rõ ràng là họ đang cần có nhau.*

Nàng vẫn là một người đàn bà thông minh, bén nhạy và trẻ đẹp. Còn ông ta, là một người nhiều tuổi, dĩ nhiên ông ta rất thông minh và lọc lõi. Sự lọc lõi của ông ta đã gây say mê cho nàng.

Nàng chưa từng được hưởng nhiều như vậy. Đời sống gần như ẩn dật và xa hẳn thế giới bên ngoài ở hiện tại còn khiến nàng trẻ trung hơn. Nàng không thật sự quảng bác, nhưng nàng là một người đàn bà say mê nghệ thuật, nàng biết cái đẹp và cái xấu, chắc chắn sự hiểu biết đó khá sâu xa. Nàng là một loại người biết khám phá người khác. Bởi vậy tôi nghĩ nàng có thể là một nhà văn lớn. Nàng thường ghi nhận xét các buổi nhàn đàm lên giấy. Tôi đã từng được nàng gửi một đoạn văn, trong ấy là cảm nghĩ của nàng về tôi sau một buổi chiều đàm đạo. Nàng quả thật là một loại người khám phá người khác. Nàng suy tư và Onassis cũng say mê sự suy tư. Onassis nhận lấy trách nhiệm đối với Caroline và John một cách nghiêm cẩn, như mẹ chúng. Ông ta yêu mến hai đứa bé này, giúp đỡ chúng mọi việc, cả đến bài làm ở nhà. Nàng thức dậy và dùng điểm tâm lúc bảy giờ rưỡi mỗi sáng với các con. Dĩ nhiên nàng có thể tiếp tục ngủ, nhưng nàng không làm như vậy. nàng muốn có mặt với các con lúc chúng ăn.

Và dĩ nhiên, đời sống hiện tại khác biệt nhiều đối với nàng, nhưng nàng thoả nguyện. Nàng đang gây dựng những kỷ niệm mới. Nàng cũng có những tiện nghi mới, xa hoa hơn và rộng rãi hơn bao giờ hết trong đời nàng, ngay cả khi nàng ở trong Bạch ốc. Hồi ở Bạch ốc, những tiện nghi riêng của nàng không có gì gọi là quá mức. Phần của Bạch ốc dành riêng cho gia đình nàng không lấy gì làm rộng rãi, ít ra là đối với thói quen của những người giàu sang tốt bụng.

Một hành lang sâu thẳm, có nơi đượm vẻ u tối chia đôi tầng lầu thứ hai. Các phòng ngủ của họ nằm một phía. Một căn phòng bầu dục, tất cả quét vôi màu vàng nhạt, giống như một loại phòng khách, nơi gia đình gặp nhau trước bữa ăn chiều. Một căn phòng khác ở cuối dãy, đối diện với căn phòng bầu dục, là phòng riêng của Jacqueline.

Tầng lầu hai này dường như không bao giờ tụ họp đông người, chỉ đôi khi Tổng thống mời một số thực khách của ông lên đây. Thông thường các bữa ăn đều được thu hẹp, chỉ khoảng từ sáu hoặc tám người. Như đã biết, nàng và Tổng Thống ưa thích lối tiếp đãi như vậy, nghĩa là trong phòng ăn của gia đình và chỉ được dành cho các bạn thân. Nhưng sự biệt đãi này

không những khiến cho mọi một Tổng Thống hoặc phu nhân của ông khó tạo thêm thân hữu, mà cũng khó biết ai là thân hữu thật sự.

John F. Kennedy từng nói : Vị Tổng Thống không có một nơi nào thích hợp hơn để tạo thêm thân hữu.

Và Jacqine đã nhiều lần tỏ ra chán nản khi thấy những người mà nàng tưởng là bạn, bỗng nhiên trở thành kẻ thù, hoặc trở thành kẻ nịnh hót. Và vì vậy các bữa ăn gọi là thân mật càng ngày càng vơi đi và thực khách thường trực chỉ còn lại một vài bạn cũ có đời sống đủ bảo đảm để không cần xin xỏ các ân huệ mà thôi.

Trong khi tôi suy ngẫm, ông bạn tiếp tục câu chuyện. Hai đứa trẻ Caroline và John lạc lõng trong Bạch ốc. Tôi nhớ, một hôm khi gặp cả hai trên lối đi, tôi hỏi Caroline là có ai làm bạn không. Cô bé đáp, thật nghiêm trang : *"Anh này không phải là bạn của cháu đâu. Anh này là anh ruột của cháu."*

Chúng tôi cười, và tôi hỏi hai đứa trẻ có còn giữ sự gần gũi trong ngôi nhà mới hay không. Người bạn trả lời là vẫn như trước, có phần gần gũi hơn. Điều đó dễ hiểu, bởi vì chúng đã ý thức được chúng là người mang họ Kennedy : cho dù cả hai được người cha kể thương yêu đúng mực.

Ông ta tiếp : Sự thật, tôi cảm thấy một sự gần gũi ấm cúng hơn trong ngôi nhà mới. Không nhiều lời âu yếm giữa đôi vợ chồng, nhưng họ tỏ ra thoải mái cởi mở khi kề cận. Chỉ cần nhìn đôi mắt của họ, ý tứ của họ, sự vui vẻ hoà đồng của họ trong một trò chơi hoặc trong một sở thích nào đó là giết ngay.

Những tiết lộ của người bạn đã khiến tôi hơi lạ lùng về sự hồi sinh đó. Dĩ nhiên người vợ cần một người chồng đủ lớn tuổi để bao bọc nàng, để hiểu biết nàng, để chiều chuộng nàng, để muốn được những gì nàng muốn. Những người chồng trẻ chỉ nghĩ đến họ đầu tiên, và các bà vợ đối với họ chỉ là những kẻ giúp đỡ, phụ thuộc, như cái bóng của họ, người vợ cần phải nghĩ đến chồng đầu tiên. Nhưng đối với một người chồng lớn tuổi hơn người vợ nhiều, người vợ sẽ là niềm vui thích, thân yêu của ông ta. Người đàn bà vừa là người vợ, người chủ gia đình mà vừa mang hình ảnh của một người con nữa.

Mong ước của người chồng lớn tuổi là được thấy người vợ hạnh phúc và hài lòng, và điều đó chứng tỏ người vợ đã vừa ý người chồng. Vâng, Jacqueline đã chọn rất đúng. Nàng được bảo đảm, và sự bảo đảm trong thời đại này, trong thế giới này như vậy là đủ - hoặc có thể nói là quá đủ, phải không ? Ít nhất là, sự bảo đảm này rất hiếm có.

Vừa mới đây, trên một nhật báo ít độc giả, phát hành ở thành phố nhỏ bé Vermont của tôi, xuất hiện một mẫu tin nhỏ nhưng có thể làm cho người ta nuốt phăng đi, bản tin nói về ảnh hưởng của Jacqueline đối với chồng của nàng : Aristote Onassis. Theo tin của tờ báo, nàng đã thay đổi người đàn ông này từ một tay tỉ phú khôn ngoan lọc lõi trở thành một tay nhân đạo, biết thương người. Từ trước đến nay, Onassis không bao giờ tin ở lòng nhân đạo. Ông ta khẳng khẳng cho rằng con người phải tự lo liệu lấy thân. Bây giờ, dưới ảnh hưởng mạnh mẽ này, người vợ đẹp của ông, ông đã thay đổi thái độ. Nhiều số tiền to được ông trích ra để giúp đỡ những người thiếu may mắn, đặc biệt là trẻ em. Một học viện được yểm trợ tài chánh ở Hy Lạp mang tên Onassis. Hơn nữa, Onassis cũng chiều theo ước muốn của Jacqueline là hai con của nàng phải được gây dựng ở chính xứ sở của chúng, ông đã dời tất cả gia đình sang Nữ Ước, và chỉ thỉnh thoảng đi về thăm viếng hòn đảo riêng của ông ở Hy Lạp. Ông cũng bán luôn toà dinh thự lộng lẫy ở Ba-lê.

Jacqueline cũng thường dẫn dắt người chồng lớn tuổi vào hào quang đầy huyền thoại của gia đình Kennedy, một huyền thoại không phải chính nàng gây dựng, nhưng nàng bắt buộc phải nghĩ đến, qua hình ảnh người chồng quá cố của nàng. Huyền thoại đó đã trở thành một phần đời của nàng ở hiện tại. Chính nàng không được phép thay đổi, nàng phải duy trì, và nàng đã kéo ảnh hưởng của nó sang một trong những người giàu nhất thế giới . Từ khi kết hôn với Onassis, nàng được xem như không còn dính dáng gì đến gia đình Kennedy. Mọi người đã nói thẳng sự thất vọng của họ ra. Họ cảm thấy nàng đã chà đạp lên huyền thoại Kennedy, đúng ra nàng phản bội nó. Nhưng hiện tại sự phô bày có tính cách bảo vệ quyết liệt, nhằm chứng tỏ sự trung thành của riêng nàng cho huyền thoại Kennedy, vị thế tiêu tán đã lập tức được phục hồi.

*

Trong số những người đàn bà Kennedy, Caroline Kennedy cũng cần phải được đề cập. Dĩ nhiên, Caroline còn quá nhỏ, để chúng ta phán xét đời sống của cô bé này đã bị ảnh hưởng như thế nào đối với các biến cố bất hạnh và bất thường của giòng họ. Những ghi nhớ sớm nhất trong đời Caroline có lẽ là những gì thuộc về toà Bạch ốc, và đời sống của cô bé này cũng đã có ngay các ân sủng sớm nhất và trên một vài phương diện, ân sủng này dĩ nhiên không phải luôn luôn tốt đẹp. Rồi thì Caroline trở thành một cô gái nhỏ hồn nhiên, dễ mến. Nhưng với cái chết của người cha đã khiến cho cô ta làm quen sớm với thảm kịch, mà hình như mãi mãi đeo đuổi theo dòng họ cô ta.

Bây giờ Caroline đã là một thiếu nữ có nhan sắc và thông minh. Cô gái là âm bản người mẹ, từ cách đi đứng, cử chỉ, lời nói cho đến lối giao tiếp với người lạ, có thể cố ý hoặc vô tình, đều rập khuôn, đều bắt chước người mẹ mà cô ta kính phục.

Hiện tại, với người cha kế giàu có, đời sống của Caroline dĩ nhiên được bao bọc trong nhung lụa, và giúp rất nhiều vào việc tạo dựng tương lai của cô. Nhưng, có một điều ở Caroline, mà tiền bạc không thể nào tìm được : Đó là tuổi thơ thảm khốc của cô, được xây dựng trên thảm kịch và sự mất mát không thể thay thế. Caroline đã học hỏi được rằng đời sống không thừa nhận sự thiện mỹ và ân sủng.

Không thể nhìn vào những vui buồn ở hiện tại mà xét đoán được tương lai nào sẽ dành cho Caroline. Định mệnh sẽ mang cô ta lên cao mà cũng có thể chìm sâu cô ta xuống thấp. Bản tính đa cảm giúp cho Caroline sự vui vẻ hồn nhiên, đồng thời cũng tạo ra sức chịu đựng của cô ta chỉ đến một giới hạn nào đó.

Nhưng Carolille không phải là một đứa trẻ thông thường. Caroline là một người mang họ Kennedy, và dĩ nhiên cũng thừa hưởng được đức tính can đảm, phấn đấu của giòng họ này.

Chương 8

Người lớn tuổi nhất. trong gia đình Kennedy sau Rose, là Eunice, mà tôi đã từng quen biết qua các hoạt động giúp đỡ những người chậm phát triển trí khôn của chúng tôi. Khi tôi đến thăm nàng tại nhà Hoa Thịnh Đốn, thì chồng nàng, Sargent Shriver, đang hô hào thành lập Đoàn Chí Nguyễn Hoà bình.

Tôi nhớ lại, lúc bước vào căn nhà của nàng lần đầu tiên, tôi cảm thấy nó mang một không khí của hoạt động, của sự kết giao. Tôi ngồi một mình trong phòng khách chờ đợi nữ chủ nhân. Các khung cửa kính đều mở rộng hướng ra một mô đất cao, và xa hơn nữa, là bãi cỏ xanh mượt với những rặng cây bao quanh.

Tôi chờ không lâu. Eunice bước vào và vội vã giải thích là nàng đang bận rộn với một số trẻ em. Tôi chợt nhớ: đây là một trường hè đặc biệt dành cho những đứa trẻ chậm phát triển trí khôn.

Eunice đúng là mẫu người mang họ Kennedy, tôi tự nghĩ, khi ngồi nghe nàng tổng kết các hoạt động hàng ngày của nàng, một ngày tràn ngập với những vấn đề liên quan đến công việc của chồng cũng như của riêng nàng. Mỗi cá nhân của gia đình Kennedy hình như đều có một trách nhiệm đặc biệt. Trách nhiệm của Eunice Shriver thuộc lãnh vực : chậm phát triển trí khôn.

Đó là một người đàn bà gợi ngay sự chú ý, thẳng thắn, cứng cỏi, thành thật và có một trí thông minh vượt ra ngoài trí thông minh thông thường. Nàng có cái uy của một người mang họ Kennedy, có năng lực và sự nổi bật của một người trong gia đình Kennedy. Nàng là một người đàn bà tượng trưng nhất trong những người đàn bà Kennedy. Trong lúc tôi viết cuốn sách này, có tin tức cho biết, Sargent Shriver sẽ bước vào các hoạt động chính trị. Nếu sự thật như vậy; người vợ sẽ là tài sản chính trị lớn nhất của ông. Nàng sẽ là người đưa ra các đề nghị, các ý kiến sáng giá và mạnh bạo, giúp đỡ cho bước đường sự nghiệp mới mẻ của chồng.

Tôi nhớ lại lần đầu nói chuyện với Eunice qua điện thoại. Tiếng nói từ xa của nàng khiến tôi nhận ra ngay.

Đó là một người trong họ Kennedy, tôi tự nhủ.

- Pearl Buck? Đây là Eunice Shriver. Tôi muốn...

Giọng nói ấy gây cho tôi cảm giác gần gũi, thích thú và... mọi việc đều có vẻ như tốt đẹp cả. Cảm giác này có khắp nơi trong ngôi nhà của Eunice.

Sargent Shriver là một người đàn ông vui vẻ và thông minh, một loại người cởi mở, một người chồng kiêu hãnh cho người vợ.

Những người đàn bà Kennedy đã kết hôn cũng chưa phải dễ dàng khiến họ trở thành những người vợ. Chồng của họ phải luôn luôn chứng tỏ sự mạnh mẽ của người đàn ông. Sargent Shriver còn có bề ngoài chất phát, bề ngoài hào hứng ấy, làm cho ông không lưu tâm, hoặc quên hẳn sẽ có một cuộc tiếp đón quan trọng tại toà đại sứ Hoa Kỳ ở Ba Lê dành cho ông khi ông sang đây.

Shriver thâm đoạt các thắng lợi bằng những phương pháp riêng của ông. Cứ nhìn Eunice và Shriver, chúng ta sẽ biết những phương pháp đó như thế nào ?

Hiển nhiên ông yêu nàng, hiểu biết nàng. Ông luôn luôn lễ độ, dịu dàng, luôn luôn sẵn sàng nghe các lý luận của nàng, nhưng ai cũng biết, các quyết định sau cùng là của ông. Ông là một kẻ không thể đánh bại một cách dễ dàng.

Có một không khí hoàn toàn hiểu biết giữa những người trong gia đình Shriver. Mỗi người đều được phép trình bày ý kiến của mình, nhưng không được phép ngắt lời kẻ khác. Phương diện này xem ra thì rất tầm thường giữa những cặp vợ chồng người Mỹ khác. Ngắt lời người khác đối với họ không có gì gọi là sỉ nhục. Tôi đã từng để ý, dường như mỗi người Mỹ sinh ra đã là một kẻ chuyên chặn lời kẻ khác. Giữa Eunice và chồng nàng lại khác hẳn, họ chú ý và kính trọng lẫn nhau.

Một lần tôi có dịp đến viếng Sargent Shriver tại văn phòng làm việc của ông, và cách thức mà ông kiên nhẫn ngồi nghe tôi nói đã làm tôi xúc động. Ông hiểu biết rất nhanh những gì tôi nói. Ông sẵn sàng chỉ vẽ và giúp đỡ. Tôi cảm thấy một ảnh hưởng của những người mang giống họ Kennedy

trên phương diện này ở ông, mặc dầu tôi chắc chắn bản chất riêng của ông là một con người đầy tình cảm.

Bản tính của tất cả những người trong gia đình Kennedy là giúp đỡ bất cứ ai, trên bất cứ lãnh vực nào mà họ xét thấy sự giúp đỡ của họ cần thiết. Ngay cả Joseph Kennedy Jr, người đã từng chiến đấu cho các quyền lợi riêng của mình một cách quyết liệt, nhưng ông cũng không quên các giúp đỡ có tính cách nhân đạo. Kinh nghiệm thăng trầm đã dạy cho ông không nên hy vọng đến sự biết ơn. *Và kinh nghiệm học hỏi đã khiến ông thốt lên một câu đầy chua chát : Mỗi hành vi tốt đều mang đến hình phạt riêng của nó.* Vì vậy ông gây dựng một lễ thói riêng biệt của người mang giòng họ Kennedy : Những giúp đỡ nhân đạo đều được giấu kín. Có nhiều người đã sống cả nửa cuộc đời còn lại của họ bằng tiền bạc hoặc được giúp đỡ công ăn việc làm bởi Joseph Kennedy Jr. mà họ vẫn không biết. Ông không muốn những người như thế biết lòng nhân ái của ông: ông e rằng lòng tự trọng của họ bị tước đoạt. Có nhiều người đã nghĩ ông như là một người khó khăn và mặc cả, và quả thật đã có con người như thế trong ông, cũng như một chút ít trong mọi người mang họ Kennedy, nhưng lòng quảng đại to tát đã cân bằng tất cả.

*

Eunice, tôi biết là người đã trao tất cả tình thương, sự gần gũi và mang vui tươi đến cho chị của nàng Rosemary, Lúc Rosemary sinh ra, Joe đã lên bốn và Jack được ba tuổi. Rose Kennedy lúc ấy mới hai mươi tám tuổi và bà đầy đủ sức khoẻ. Vì vậy không có bất kỳ một nghi ngờ nào cho rằng đứa bé gái mà bà mới sinh ra không thể nào trở thành một người lớn được.

Rosemary đẹp như mẹ, chỉ chậm chạp trên mọi phương diện của các đứa bé bình thường khi nàng mới phát triển. Các anh của nàng cho rằng hiện tượng đó không có gì đáng quan tâm và tất cả thiếu sót sẽ được trả lại khi nàng lớn khôn chút nữa. Các bác sĩ cũng cho rằng nàng sẽ bình thường một cách không ngờ được. Nhưng không, Rosemary ngừng lại ở đó. Nàng trở thành đần độn trí khôn vĩnh viễn, như một đứa trẻ.

Như tôi đã nói, Rose Kennedy từ chối gửi con vào một học viện dành riêng cho các trẻ cùng loại. Người cha nhấn mạnh rằng bất kỳ cái gì có thể

làm được cho Rosemary trong một học viện cũng có thể làm được ở nhà.

Khi Joe và Jack lớn lên và các đứa bé khác tiếp nối nhau ra đời, Rosemary cũng lớn lên, thể chất cũng mạnh khoẻ và dễ thương, nhưng nàng không biết gì hết.

Hiển nhiên là gia đình đã làm mọi cách có thể làm để tạo cho cô gái thiếu may mắn này một đời sống đầy đủ hạnh phúc. Bây giờ Rosemary chỉ làm những gì được chỉ dạy, dĩ nhiên đây là cách duy nhất để nàng đáp trả lòng yêu thương của mọi người.

Khi lớn lên, đời sống của Rosemary vấp phải nhiều vấn đề trầm trọng. Nàng không thể mãi mãi được xem như là một đứa trẻ lên mười. Các anh của nàng phải khiêu vũ với nàng tại các buổi dạ hội. Nàng nhảy khá giỏi, nhưng các cậu trai khác không bao giờ tán tỉnh hoặc mời nàng nhảy. Và qua đôi mắt của nàng, người ta đọc được câu hỏi tại sao ? Làm sao nàng có thể giải đáp được?

Nàng thích mặc áo đẹp, thích trang điểm và cũng thích quây quần với mọi người. Nhưng buồn thay mọi người, không phải trong gia đình nàng đều tránh né nàng.

Đại sứ Joseph P. Kennedy và phu nhân đã mang cô con gái này sang Luân Đôn và tất cả gia đình đã vào bộ kiến nhà vua và hoàng hậu. Nhưng vào năm 1941, trở về xứ, chừng ấy mới thấy rõ Rosemary càng lúc càng dần độn. Nàng hay cãi họ và rất khó cai quản.

Nàng trở nên gắt gỏng, cần nhần, thường ngồi một chỗ và không lưu tâm đến một ai nữa.

Hết vị bác sĩ này đến vị bác sĩ khác được mời đến chữa chạy cho nàng, và họ đều nói giống nhau : Tốt hơn là nên gửi nàng đến một nơi khiến nàng ít có dịp so sánh, ganh đua hơn. Nàng sẽ sống êm đềm với những người khác cùng hoàn cảnh như nàng. Một học viện Công giáo được chọn để gửi Rosemary.

Vào đó, nàng tìm được một đời sống yên lành với những kẻ cùng cảnh ngộ khác.

Một ngày vào mùa hạ, khi tôi đang ở trong ngôi nhà riêng tại Vermont, và đang gấp rút viết quyển sách này thì điện thoại reo vang. Tôi nhắc ống

nghe và lại nhận ra tiếng nói không vấp vấp và nhấn mạnh của một người mang họ Kennedy, người gọi là Eunice Shriver.

Lần này nàng có việc cần nhờ tôi. Nàng muốn tôi viết bài giới thiệu một quyển sách, đúng ra một tường trình về các vụ phá thai, có thể được cho phép. Một khi biết chắc đứa bé sinh ra sẽ không phát triển trí khôn. Tôi có nhiều ý kiến xác đáng về đề tài này, nhưng tôi cũng lấy làm mừng là nàng đã không hỏi ý kiến của tôi trước khi viết quyển sách. Khi nàng yêu cầu, tôi chỉ nói rằng trên tư cách của một người Công giáo, nàng sẽ không thể tán thành vấn đề phá thai và tôi cũng vậy, tôi không thể nói đến vấn đề này. Tôi rất vui khi được nàng nhờ cậy, nhưng việc này tôi đã từ chối, và chúng tôi thông cảm, dù tôi cảm thấy nàng bất đồng ý kiến với tôi, qua tâm hồn chân thật của nàng.

Eunice Kennedy đã tỏ ra rất hữu hiệu trong các cuộc vận động tranh cử chính trị cho các anh, nhờ vào tài tổ chức khéo léo của nàng. Với hai người em gái, Patrick và Jean nàng đã từng tổ chức một tiệc trà tranh cử rất thành công vào năm 1952. Còn là một tay ăn nói rất hữu hiệu, nàng đã bương bả trong các cuộc vận động tranh cử khác của John, và đạt nhiều kết quả ở Illinois, tiểu bang của chồng nàng.

Có một sự bền vững tương tự trong tất cả các người thuộc gia đình Kennedy : một sự đồng dạng. Mỗi người Kennedy đều có cùng kiến thức, năng lực và nhân cách. Đó là một đặc tính chung cho tất cả, nếu có thể gọi như thế.

Khi một trong những người thuộc gia đình này bước vào một căn phòng: đó là một sự hiện hữu, một chấp nhận không thể giải thích. Đó là sự hiển nhiên, không thể phủ nhận được. Một sự phóng ra từ nhân cách của một gia đình, một kết hợp của sự xác định; của hùng khí, của lý tưởng và của một không khí phấn khởi bao trùm, tất cả được tập trung vào một.

Những người đàn bà Kennedy đều mang đầy đủ nữ tính, nhưng hiển nhiên là nữ tính của thời trang tân tiến : cưỡi ngựa, bóng bàn và mọi thú vui thích hợp khác. Không có ai trong những người đàn bà này là một nội trợ khiêm tốn cả. Họ độc lập, nhưng thận trọng ; lại hữu hiệu trên bất kỳ một vấn đề được theo đuổi nào nhưng họ không kiêu hãnh hay tham vọng,

không ích kỷ. Họ quan tâm đến sự tán thành của gia đình hơn là sự chấp nhận từ công chúng.

Không một người đàn bà nào trong gia đình Kennedy tỏ ra hợp đoàn bằng Eunice Shriver. Chịu khó làm việc, rất mực thông minh, tư tưởng chín chắn, con người có vóc dáng thon thả gọn gàng, căng đầy nhựa sống này đã thấy thời gian luôn luôn quá ngắn ngủi cho bao nhiêu hoạt động, bao nhiêu sự sắp xếp trong đời sống nàg. Một đời sống phức tạp được đeo đuổi năm này sang năm khác. Nàng là một người thích dáng vẻ, thích trang điểm ; nhưng lại là một hiền mẫu, một người vợ tận tụy, trung thành.

Ở Sargent Shriver, nàng đã có một người đàn ông thích hợp hoàn toàn để gia nhập vào khối gia đình của nàng. Đây nghị lực và giàu sáng kiến, đoàn chí nguyện hoà bình do tay ông xây dựng trở thành một tổ chức ảnh hưởng sâu xa trên phương diện tinh thần trong thời gian Tổng thống Kennedy cầm quyền. Tổ chức này dưới thời chính phủ Nixon không phải là ít được quan tâm và ít được mọi người biết đến, nhưng phải công nhận mọi tiếng vang đều rút lại từ thời chính phủ Kennedy. Và các thành quả của tổ chức này lại không thể lường được.

Các con của nàng đã ít nhiều chứng tỏ sự độc lập của chúng. Vì phần nào chúng đã mang gia hệ Kennedy. Các đứa trẻ đều nhã nhặn và lễ độ đáng kinh ngạc. Điều đó chứng tỏ gia đình ấy đã vững chắc như thế nào trên phương diện dạy dỗ và hấp thụ. Các đứa con của họ hấp thụ. nhưng chúng sẽ tạo ra vị trí riêng trong xã hội, gạt bỏ hẳn sự khoe khoang, tự phụ nguồn gốc của chúng. Như là một thành phần nằm trong gia đình Kennedy, chúng chấp nhận mà không hề kinh ngạc về việc một người gần gũi với chúng trở thành Tổng thống Hoa Kỳ. Các đứa trẻ này đã dành cho John sự cung kính đặc biệt, nhưng ông vẫn là cậu của chúng.

Khi John bị ám sát, chúng đều đinh ninh rằng một người mang họ Kennedy khác sẽ thay thế vào chỗ của người cậu. Người mang họ Kennedy ấy đương nhiên là cậu Bob-Robert-Francis-Kennedy.

Chương 9

Robert Kennedy là một phối hợp của sự phức tạp đầy mê hoặc. Tôi nhận ra điều này ở lần đầu tiên gặp gỡ ông ta. Chúng tôi hẹn gặp tại cơ sở làm việc của ông, nằm trong một cao ốc dùng để đặt văn phòng của các Thượng nghị sĩ ở Hoa Thịnh Đốn. Đây là một cuộc gặp gỡ trong chức vụ của ông, có tính cách nghiêm cẩn. Tôi đến để yêu cầu ông gia nhập vào Chủ tịch đoàn các tổ chức Mỹ Á do tôi khởi xướng. Tổ chức này hướng về các đứa con lai vô thừa nhận, hậu quả của các binh sĩ Hoa Kỳ phục vụ tại Á Châu.

Cơ sở làm việc của Robert Kennedy hoàn toàn khác biệt với cơ sở của người em ông, Edward Kennedy, mà tôi có dịp đến hai năm trước đây. Cơ sở làm việc này gồm nhiều văn phòng thật yên tĩnh và ngăn nắp, và hầu hết đều trống vắng. Không phải ngồi chờ, tôi được hướng dẫn ngay vào văn phòng riêng của ông, trong đó, chỉ đơn độc một mình ông ngồi phía sau bàn viết. Đó là một căn phòng vĩ đại, trang trí đơn giản nhưng thẩm mỹ, và cả cái bàn viết của ông cũng tương xứng với căn phòng, nó cũng vĩ đại đến nỗi người ngồi phía sau nó không nghĩa lý gì hết.

Tôi thấy một người đàn ông khá nhỏ, hay có thể khung cảnh đã làm tôi cảm thấy như thế, một người đàn ông trẻ, có khuôn mặt hơi buồn bã, nhưng đôi mắt của ông là một đôi mắt xanh biếc bùng cháy.

Đôi mắt đó có thật sự màu xanh biếc hay không? Hay chúng toát ra một sự gay gắt vào lúc ấy, đã khiến tôi tưởng lầm là màu xanh biếc? Dù sao, tôi không thể làm được, đôi mắt ấy không cười, quả thực ông ta không cười. Tôi trình bày câu chuyện, tôi đưa ra lời yêu cầu của tôi. Ông chăm chú nghe, thái độ của ông không thay đổi. Tôi chờ ông đáp. Đó là một tiếng không đơn giản. Ông quá bận rộn. Ông không thích cho mượn tên của ông. Việc làm đó có vẻ là một chủ trương tốt đẹp, ông nói, nhưng còn có nhiều chủ trương khác cũng tốt đẹp. Gia đình của ông đã chủ trương lo lắng cho các đứa trẻ trì độn. Ông nhồm người dậy khỏi ghế ngồi, chứng tỏ không có gì thêm để nói nữa. Ông ta dứt khoát và không hề tạo ra bất kỳ cử chỉ màu

mè nào. Tuy nhiên, tôi có mục đích khi đến đây và tôi cũng có thể chứng tỏ quyết tâm của tôi. Tôi nói:

Ông Kennedy, tôi cần tên của ông, bởi dân chúng ở Á Châu tin cậy ông. Nếu họ thấy ông quan tâm đến những người mới mẽ này, những đứa trẻ Mỹ Á, họ sẽ chấp nhận chủ trương đầy ý nghĩa này. Và dĩ nhiên họ sẽ giúp đỡ, và chừng ấy vấn đề mới mong có giải đáp thật sự.

Ông Kennedy, những đứa con lai này là những kẻ không có quốc gia. Người Mỹ chúng ta xem chúng như là người Á Châu. nhưng tại Á Châu các đứa trẻ chỉ mang họ của cha, nghĩa là chúng thuộc về người cha, và vì vậy, ở Á Châu, chúng được xem như là người Mỹ. Đương nhiên chúng không có quốc gia. Chúng vô tổ quốc, vô chính phủ. Chúng là kẻ ngoại chủng đối với những nơi mà chúng được sinh ra.

Ông lịch sự xin phép rời khỏi phòng, và tôi giữ ông lại. Tôi từ chối ra về, cho đến khi nào tôi đạt được mục đích mới thôi. Ông ngồi xuống ghế lại. Ông nghe tôi nói. Tôi nhìn thẳng vào đôi mắt rực sáng đang chăm chú nhìn tôi, ông không ngắt lời tôi. Khi tôi dứt lời, ông nói một cách bình thản :

"Tôi sẽ nghĩ và viết thư cho bà".

"Cám ơn ông", tôi nói và rời khỏi phòng.

Tôi cho rằng ông muốn hội ý với gia đình, dĩ nhiên, người mang họ Kennedy không thuộc về cá nhân của họ. Trong vòng một vài hôm, tôi nhận được thư của ông . Ông bằng lòng, tên của ông đứng trước tên của chúng tôi vẫn còn sức mạnh, dù rằng ông đã chết.

Robert Kennedy là con trai thứ ba trong bốn người con trai của gia đình Kennedy. Hình vóc của ông nhỏ nhất trong bốn anh em, tuy vậy, đối với tôi, ông lại là người có dáng vẻ hùng tráng nhất. Và thiên vị tới đâu, ai cũng phải cho rằng ông là một người kém đẹp trai, nhưng đối với tôi ông lại là một người lôi cuốn nhất. Khi ông bước vào một nơi nào đó, ông mang đến cảm giác của một sự đổi thay không khí kỳ lạ, đầy cá tính, đầy khôi hài, một *loại thời trang lệch lạc* khiến có thể gây một trận cười. Ông có thể gây cười cho kẻ khác. Nhưng tôi không chắc ông chấp nhận cười kẻ khác một cách dễ dàng.

Vì nhỏ con nhất trong các anh em, ấu thời ông đã phải học cách chống chọi với những khó khăn để tinh thần phấn khởi, không mềm yếu và không sợ sệt.

Tính ông, vì vậy, không mấy dịu dàng. Ông nói thẳng tất cả những gì ông nghĩ. Sự hoà giải không phải là nghệ thuật của ông. Tuy vậy, khi ông khởi đầu làm một việc gì, ông tỏ ra rất khôn ngoan.

Ông là một loại đàn ông phức tạp, như đã nói, một sự phối hợp của nhiều người đàn ông, bất cứ lúc nào cũng thấy như thế. Với các con, ông để hết lòng khi đùa với chúng và bỗng chốc ông có thể trở thành một người cha nghiêm khắc. Tính tình ông dễ xúc động, nhưng ông cũng có thể lạnh lùng, bình thản khi bị chỉ trích.

Ông cũng là con người hầu như khắc khổ với bản thân và điều khiển cả mọi thói quen. Và bản tính cứng cỏi của ông là nguyên nhân mời mọc sự đả kích nhắm vào, và dù luôn luôn xác tín, ông không bao giờ chấp nhận chủ nghĩa bảo thủ truyền thống. Bản chất của ông là hướng dẫn, là chỉ huy, nhưng biết tình ngộ kịp lúc. Trong ông là những ẩn chứa sâu xa của tuổi trẻ, của thành thật, của tìm hiểu? của trắc ẩn.

Trên tất cả, đó là tinh thần mạnh mẽ của ông. Ông được sinh ra để lãnh đạo và điều không thể nghi ngờ để độc tài. Nhưng độc tài kèm theo biện minh xác đáng. Người ta yêu ông hoặc ghét ông, ông không lưu tâm đến, một khi ông đã đeo đuổi, trong đường lối cứng rắn của ông, một nguyên lý, một công việc mà ông muốn đạt đến trong sự hiến dâng.

Ông không dịu dàng với chính ông. Không hề có bất kỳ sự dịu dàng nào trong ông. Sự dễ dãi sẽ được thay đổi sang sự cương quyết một cách đột ngột. Thường khi tính nghiêm nghị của ông được trút bỏ nhanh chóng để trở thành một người cha trẻ tuổi vui đùa với các con một cách cởi mở.

Ngôi nhà của ông chứa đầy trẻ con: mười đứa và thêm đứa thứ mười một chưa ra đời khi ông chết. Riêng ông, ông vẫn nghĩ là ông được thêm hai đứa, con của người anh, John F., để lại. Ông tỏ ra có sự hoà hợp với trẻ con. Chúng kính phục ông và đeo sát bên ông.

Ông thường chơi đùa với chúng, nhưng các trò chơi mà ông bày vẽ đều hóc búa.

Robert Kennedy có ma lực của một người mang họ Kennedy không những đối với người yêu ông mà ngay cả những người ghét ông nữa. Những người quy tụ bên ông; họ muốn đụng chạm vào ông, một đặc dị: trong cảm giác của quyển Thánh kinh, toát ra từ ông và ngay cả khi ông không hề đưa ra một nỗ lực nào nhằm chi phối họ. Ông không nói nhiều. Ông như kẻ bàng quan trước ý kiến của kẻ khác. Trong một cuộc đối thoại, kẻ nói không phải là ông. Ông có thể đáp hoặc không. Dù vậy sau cùng mọi người đều hiểu ông.

Một hành vi của Robert Kennedy được xem khó hiểu, đó là việc ông kết thân với Joseph Mc Carthy. Dĩ nhiên đó là sự thiếu kinh nghiệm và yếu kém, đã khiến cho Bobby bị lôi cuốn vào các cuộc tấn công đầy bệnh hoạn của vị Thượng nghị sĩ này và liên tục, cả hai đã gây nhiều tổn thương cho quốc gia. Anh của ông, John Kennedy, đã thường tỏ ra thiếu kiên nhẫn trước một Mc Carthy đầy sự kỳ quặc đó.

Robert Kennedy không có được kinh nghiệm một cách thông minh và quảng bác của anh ông : Tổng thống John F. Kennedy. Ông chỉ có thể là một người chỉ huy giỏi, nhưng không thể là một kẻ thuyết phục hay. Ông không biết che giấu chủ tâm để tiến tới thắng lợi sau cùng. Trên một vài phương diện ông giống cha ông hơn những anh em khác của ông. Ông không tự quan trọng hoá ông, những gì cần thiết ông vạch ra không phải để ông lưu tâm, mà chỉ có tính cách để dễ dàng xúc tiến công việc. Ông khinh miệt tính lười biếng, chậm chạp, và yếu kém tổ chức, nhưng ông chỉ ý thức vừa đủ trong vị thế riêng của ông.

Phức hợp của những nghịch thường ấy rất khó để hình dung những gì mà Robert Kennedy có thể đạt đến một khi ông còn sống. Chắc chắn tài năng của ông chưa được tận dụng. Hình như tài năng phát sinh mạnh mẽ đến một cái tuổi nào đó trong đời một người, rồi nó sẽ chậm lại hoặc dừng hẳn. Sự sáng suốt trở nên mong manh, trí thông minh trở nên trì trệ hơn, ngay cả khi tài năng vượt quá mức độ của nó.

Robert Kennedy vẫn còn ở bèn này lẫn mức, trí tuệ chưa hẳn khai, tư tưởng chín chắn chỉ đang khởi đầu. Đối với John Fitzgerald Kennedy, ông còn phải trải qua một khoảng cách xa để được bằng. Đó là không nói John

không chỉ không có thời giờ, mà ông còn không có lúc nào nhàn rỗi để học hỏi thêm, để sống đời sống của trí tuệ, bởi thân xác thường khi đau yếu của ông.

Trái lại, Robert Kenned ngoài một thân xác tráng kiện, ông còn có những khoảng thời gian ngừng nghỉ dành cho trí tuệ, cho suy tư. Khi ông cảm thấy bức bối, bồn chồn, lưu tâm đến một cuộc đua phải đạt đến, điều ấy cho thấy ông đã dốc hết toàn lực thể xác một cách mãnh liệt. Đó cũng là đặc tính của người em Kennedy này.

Sau cái chết của anh ông, ông tự nỗ lực để leo lên đỉnh núi hiểm yếu, trong chiều hướng thử thách sự can đảm riêng của ông. Chứng tỏ nhu cầu riêng của ông, để thắng cuộc. Đó là tinh thần không có gì mới mẻ của một người trong gia đình Kennedy. Đó là kỷ luật bản thân và tự lực chiến thắng. Và vì vậy, dù cùng với một bộ tham mưu, ông tiến đến: nhưng chỉ tiến đến bằng sức mạnh hầu như hoàn toàn của chính ông. Điều này cho thấy tại sao họ phục vụ ông một cách thuỷ chung trong sự hiềm khích.

Người đàn bà mà người đàn ông này đã chung sống như thế nào? Ethel Skakel Kennedy cư ngụ ở Hickony Hill tại Mc Lean, thuộc tiểu bang Virginia, không xa Hoa Thịnh Đốn mấy, trong một ngôi nhà to lớn đầy đủ tiện nghi sơn toàn màu đỏ chói, bắt mắt mọi người từ tiền điện. Dĩ nhiên, trong nhà ấy còn gồm cả Robert Kennedy và các đứa con của họ.

Tôi biết Robert Kennedy yêu thương vợ, sâu xa và hoàn toàn. Ông yêu nàng, vì đối với ông, nàng đáng được yêu. Một người đàn bà gồm đủ những yếu tố để ông quan tâm đến, đặt trên tất cả, ngay cả các đứa con của ông. Nàng hiểu ông. Nàng biết ông cần sự vững bền, ông cần biết nàng ở đâu và vì vậy, nàng ở nhà, nơi mà ông muốn.

Một lần nàng đã nói : Tôi không nghĩ vợ của một chính trị gia phải dính líu đến chính trị. Tôi nghĩ việc mà người vợ phải làm là sắp xếp nhà cửa thành một chỗ trú tuyệt hảo cho chồng khi ông ta trở về nhà, một nơi để ông ta quên đi các vấn đề chính trị.

Bobby (tục danh của Robert Kennedy) có thể là một người cha lý tưởng, thích đùa nghịch với các con, khuyên nhủ và dạy bảo chúng, nhưng cũng có

những lúc mà ông phải quên chúng, và ông có thể quên chúng, vì ông biết có nàng ở nhà.

Nàng tin tưởng các đứa trẻ được hưởng khoảng ấu thời hạnh phúc đầy đủ, qua những gì mà cha mẹ chúng đã cho. Nàng nói : Khi chúng lớn lên, đời sống gặp đủ mọi khó khăn. Chúng tôi cố thấm nhuần trong chúng ý thức, khi chúng trưởng thành, là chúng sẽ phải cung phụng xã hội. Chúng phải học hỏi điều này bằng cách nhận xét từ kẻ khác và giúp đỡ kẻ khác.

Ethel không phải là một người đàn bà nhỏ nhặt.

Buồn vui, bè bạn, ngoại cảnh ít được nàng để tâm đến.

Khi đau ốm, nàng cũng không hề phàn nàn với ai, ngay cả đối với chồng. Nếu giận dữ, hoặ hoãn lằm, nàng mới nói ra tất cả, và rồi quên đi. Tôi không nghĩ đến việc nàng sử dụng sự khêu gợi thân xác như là một vũ khí hoặ như là một phần thưởng, như nhiều người đàn bà khác đã làm. Nữ tính của nàng mạnh mẽ, hoàn hảo, như mọi lãnh vực khác, dĩ nhiên đặc biệt trong lãnh vực một người vợ.

Ethel biết chồng có nhiều sở thích, mặc dù đời sống chính trị và tham vọng chính trị vẫn là ưu tiên đối với ông. Nàng không tỏ vẻ bực bội tính đam mê các môn thể thao của chồng và đôi khi nàng cùng chia sẻ, nếu có thể nàng đồng ý rằng các ông cần phải có bạn hữu, nên không phàn nàn, ganh ghét, ngay cả bạn hữu của chồng là những người đàn bà. Ethel biết, ngoài nàng ra, không ai quan trọng hơn đối với chồng nàng, và như vậy là quá đủ. Khi về nhà, chồng nàng không bao giờ thấy nàng bận bịu với bất kỳ rắc rối và phiền toái nào, những vấn đề riêng của nàng đã được nàng giải quyết và nàng chỉ chia sẻ với chồng những vấn đề nào xét thấy không thể giải quyết một mình. Ethel không cần sự mến yêu, kính phục của kẻ khác, nàng muốn: chỉ Robert Kennedy mà thôi.

Khi xuất ngoại, Robert Kennedy gửi điện tín cho vợ mỗi ngày bằng chính ngôn ngữ xứ sở mà ông đang viếng thăm. Ethel nâng niu, những chứng tỏ sự lưu tâm tự nguyện đầy yêu thương ấy của chồng , như mọi người đàn bà khác. Nhưng nếu chồng nàng không làm như vậy, nàng vẫn không nghi ngờ. Họ kết hôn, bằng chân thật, và họ vui vẻ có con với nhau,

những đứa con với nhau. Ethel thích có con, trông đợi một đứa con ra đời, những đứa con của Robert Kennedy, một cách kiêu hãnh .

Dĩ nhiên, làm sao Ethel không biết đời sống của chồng đầy hiểm nguy. Nàng biết, chồng nàng có thể bị sát hại, nếu cứ tiếp tục chạy theo chiếc ghế Tổng thống. Nàng sống thường trực trong hãi hùng, nhưng nàng giấu giếm chồng. Nàng không để lộ cho chồng thấy bất kỳ nỗi lo sợ nào của nàng. Nàng đã có kinh nghiệm, đã chuẩn bị để sẵn sàng đón nhận thảm kịch.

Song thân và người anh yêu mến của nàng, George Jr. đều thiệt mạng trong một tai nạn rớt phi cơ khác thường. Tám tháng sau đó, người chị dâu của nàng, Joan Patricia, ngạt thở ngay trong bữa ăn và chết sau đó. Ethel đã biết nhiều đến thảm kịch.

Nàng bỏ hết thời giờ lo cho gia đình con cái. Nàng chứng tỏ sự hạnh phúc, vui vẻ và yên ổn, luôn luôn tán thành những việc làm của chồng, luôn luôn khuyến khích ông làm những gì theo ý nguyện, theo mong muốn.

Nhưng đồng thời nàng âm thầm tự chuẩn bị để đón nhận những gì có thể xảy ra. Nàng biết, và nàng đã sắp xếp đón nhận như thế nào và nàng sẽ làm gì sau đó. Gia đình nàng sẽ được tiếp tục như thế, dù chồng nàng có ra sao. Các đứa trẻ sẽ không được quên cha chúng. Hình ảnh, lưu vật của chồng sẽ không được xê dịch. Tất cả phải hiện hữu, như chồng nàng vẫn còn tồn tại .

Tuy nhiên, Ethel vẫn vui vẻ với chồng, bất cứ lúc nào, trong đời sống hiện tại, nàng tháp tùng với chồng mọi lúc, mọi nơi nếu có thể, cả ngay khi nàng có mang. Vào năm 1961, Tổng Thống Kennedy phái vợ chồng nàng đại diện ông sang Ivory Coast tham dự lễ kỷ niệm độc lập năm đầu của xứ này, và nàng đã nói tiếng Pháp, thứ ngôn ngữ được nhớ lại từ ngày nàng còn đi học và nàng cười đùa với mọi người, họ đã yêu mến tính tình dễ thân cận và cởi mở của nàng.

Năm kế, Tổng thống lại phái họ đi vòng quanh thế giới. Liên bang Xô Viết mời, nhưng họ từ chối.

Chuyến đi gặt hái được nhiều thành quả và nàng tự hài lòng.

Ở Ý, nàng được các thông tin viên Hoa Kỳ tặng một xì-cút-tơ, nàng đã lái nó và thử sức ngay với một chiếc Fiat. Ở Thái Lan, nàng phiền trách nhẹ nhàng một viên chức bộ ngoại giao đã lơ đễnh đến nỗi quên gửi hành lý

nàng cùng một chuyến bay. Nàng không nổi giận, nàng đang hạnh phúc, vì nàng được đi với chồng.

Trở về nhà, đời sống vui vẻ thường nhật lại tiếp tục, căn nhà không lúc nào vắng khách. Các bạn đã phong nàng làm bà nội trợ trong năm, cho dù nàng nấu nướng kém cỏi. Nhưng nàng đâu cần làm bếp, đã có người làm thế cho nàng, nàng có bảy người giúp việc tất cả, mỗi người nàng cắt đặt mọi công việc và nàng đòi hỏi họ phải vui vẻ và dụi dàng.

Một lần, khi bà quận công ở Devorshire đến nhà dùng cơm, sau một câu nói duyên dáng, Ethel thêm : Xin Thượng đế giúp Bobby mua cho tôi một cái bàn ăn lớn hơn ⁽¹⁾. Dĩ nhiên nàng đã biết, đã bắt đầu nghĩ đến cái gì sẽ xảy ra tiếp theo sau những ngày Tổng thống, anh chồng của nàng bị giết. Nàng nhận thấy tinh thần của chồng suy nhược. Thế xác của Bobby hao mòn xanh xao và quần áo của ông như chỉ treo trên thế xác ấy. Ông thường bách bộ thật lâu, cô độc với con chó Brumus cao lớn của ông lẻo đẻo bên chân. Nàng biết, chồng nàng sẽ tiếp nối bước đường của người anh.

---

(1) Câu này cho thấy Ethel biết là Robert sẽ ứng cử Tổng Thống. Nàng cầu nguyện cho chồng đắc cử. (Ghi chú của người dịch).

“Kính thưa Tổng Thống, kính thưa quý vị, thay mặt cho bà Kennedy, các con bà, cha mẹ và các người chị của Robert Kennedy, tôi muốn nói ra những cảm nghĩ của chúng tôi đối với những người cùng nhỏ lệ với chúng tôi hôm nay, trong ngôi giáo đường này, và khắp nơi trên thế giới....”

Thời gian tiếng nói được thốt lên là ngày 8 tháng 6 năm 1968, và không gian là ngôi là thờ St. Patrick ở Nữ Ước. Tiếng nói đó là tiếng nói của Edward Moore Kennedy. Ethel Kennedy, mặc tang phục, tấm màn đen che mặt, đứng lặng nghe, với các con bên cạnh, nàng tự nghĩ là nàng đã chuẩn bị. Nhưng, thật ra, nàng chưa chuẩn bị gì cho nàng hết, chưa gì hết.

Bây giờ như vậy là Bobby đã ra đi. Ethel gánh vác thế cho chồng, trong lối đi riêng của nàng. Nàng nói ra, rõ ràng hơn bao giờ, những gì mà chồng nàng đã tranh đấu để đạt đến. Dù cho Ethel mới chỉ bốn mươi một tuổi, chồng nàng vẫn là Robert Kennedy. Nàng là một kẻ trung thành với giọng họ Kennedy. Nhưng nàng cũng tự giải quyết. Đời sống của nàng đã sắp

xếp. Nàng sẽ không tự vấn, nàng sẽ không cho phép nàng buồn bã, nàng cũng không chấp nhận sự buồn bã từ kẻ khác. Sự chiếm hữu của nàng bấy giờ là đứa con của nàng.

Một gia đình lớn đối với Ethel đã quen thuộc. Nàng là đứa con áp út trong bảy anh em. Người cha gốc Hoà Lan của Ethel là một người đàn ông tự lập, khởi đầu với nghề thư ký hoả xa, và ông không bao giờ quên thực tế này. Mẹ nàng là một người đàn bà Ái Nhĩ Lan vui vẻ và chịu khó. Tính tình dễ thân cận, thực tế và căn cơ của Ethel Kennedy, dĩ nhiên là được thừa hưởng và học hỏi từ những nguồn gốc đó.

Cho dù hiện tại nàng sống trong một ngôi nhà vĩ đại tọa lạc trên một mảnh đất rộng đầy cảnh sắc, nàng vẫn sống một đời sống đơn giản, quen thuộc như ngày nào. Nàng dùng điểm tâm lúc bảy giờ sáng với các con, lái xe đưa một số đến trường, và trở về nhà cho đứa con út ăn. Đến chiều, nàng lại ăn với các con và đọc sách cho chúng nghe.

Nàng có nhiều bạn, họ đến Hickory Hill nườm nượp khi Bobby còn sống, và hiện thời một số vẫn còn đến. Phần đông họ đều là những nhân vật lừng danh.

Có nhiều phiền toái xảy ra, khiến nàng quyết định không tháp tùng những cuộc thăm viếng các ngôi mộ Kennedy, dù nhân danh lý do nào. Nàng chỉ đi thăm mộ chồng một mình.

Như Rose Kennedy, nàng có đức tin tôn giáo sâu xa, và nàng thường đọc Thánh kinh để ru ngủ các con.

Quả thật, có những tương tự giữa hai người đàn bà này, trong đó sức chịu đựng được nhìn thấy rõ hơn hết, mà theo tôi, nó cũng đã bắt nguồn từ đức tin tôn giáo. Rose Kennedy từng nói : *“Tôi không hiểu tôn giáo như là một vấn đề chính trị hoặc quốc gia, mà tôi nghĩ tôn giáo là cái gì lạ lùng đối với trẻ con. Phần nhiều trẻ con đều đuổi theo mục đích và sự vững bền này”* .

Chương 10

Sau Patrick và Jean Kennedy, hai trong năm người con gái, chỉ thêm một đứa bé nữa trong gia đình của Joseph Partick Kennedy, một đứa bé trai, Edward. Cả hai người con gái này là mối dây liên lạc êm đềm của gia đình, của toàn thể những phần tử trong giòng họ Kennedy. Và khi lớn lên họ cũng chia sẻ trách nhiệm, yểm trợ các anh của họ, trong những cuộc vận động tranh cử chính trị.

Patrick kết hôn với Peter Lawford, tài tử màn bạc người Anh, và Jean kết hôn với Stephen Smith, một thương gia xông xáo và có nhiều khả năng, hiện tại được xem như là người thiết yếu trong gia đình Kennedy. Cuộc hôn nhân của Patricia sau 11 năm và bốn đứa con, ba trai và một gái, đã chấm dứt bằng một cuộc ly dị. Peter không bao giờ trở thành một phần tử của gia đình Kennedy với một đời sống riêng tư như thế của ông. Và, khi mà Peter không thể nào gia nhập vào thế giới của Patricia, nàng không thể rời bỏ thế giới của nàng.

Người Trung Hoa, hằng bao nhiêu thế kỷ qua, cho rằng người đàn bà là ngoại tộc, không còn dính dáng gì đến gia đình của cha mẹ một khi đã xuất giá. Thân xác, tâm hồn của người đàn bà đã thuộc về nhà chồng.

Trách nhiệm và bốn phận của người chồng trở thành của người vợ. Nàng không thuộc về gia đình nàng nữa, vì người chồng đã nắm trong tay quyền kiểm soát người vợ. Nàng không thể muốn quay về với cha mẹ lúc nào cũng được. Cha mẹ của người đàn bà lúc bấy giờ chính là cha mẹ chồng.

Patricia và Jean Kennedy là người Mỹ, họ không hiểu biết truyền thống gia đình của người Trung Hoa, hoặc có biết đi nữa, họ cũng không theo được. Sở dĩ tôi nói qua truyền thống này ở đây, dĩ nhiên tôi công nhận người Trung Hoa, với nhiều tính khôn ngoan trên nhiều phương diện, và với kinh nghiệm thực tế của họ, họ hiểu rằng một cuộc hôn nhân lâu bền, phải là một cuộc hôn nhân mà người vợ chỉ biết đến duy nhất một gia đình bên chồng.

Cuộc hôn nhân Peter-Patricia đã gãy đổ, bởi gặp phải sự kình chống của hai nguồn gốc gia tộc. Peter Sydney Ernest Lawford là người Anh chính gốc, con trai của ông bà cựu Trung tướng Sir Sydney Lawford.

Patricia là con gái lớn thứ hai trong các cô con gái của gia đình Kennedy có nhan sắc nhất, nhường nhịn và nhã nhặn nhất. Nhưng bà mẹ chồng của nàng, bà Lawford chủ trương con trai của bà kết hôn với một cô gái người Anh vẫn tốt hơn, dĩ nhiên cô gái đó phải có gốc gác gia đình chức phận. Sự thật, bất kỳ cô gái nào cũng có thể làm dâu bà được, ngoại trừ một cô gái mang họ Kennedy.

Cha của Patricia, Joseh Patrick Kennedy, không mấy nhiệt tâm với cuộc hôn nhân của con gái. Ông không tán thành một tài tử màn bạc trở thành rể của ông, nhất là bọn tài tử người Anh, ông thường nhấn mạnh như thế.

Không lưu tâm đến, Patricia và Peter làm lễ cưới tại nhà thờ St. Thomas More ở Park Avenue vào ngày 25 tháng 4 năm 1954. Mười một năm sau, họ ly dị ở Gooding tiểu bang Idaho. Đó là cuộc ly dị đầu tiên trong gia đình Công giáo Kennedy.

Cuộc hôn nhân của Pat và Peter hình như cũng đã trải qua nhiều năm hạnh phúc. Lúc họ ly dị, ngay cả báo chí cũng không biết nguyên nhân xảy ra.

Peter Lawford lần đầu tiên gặp Jack Kennedy tại nhà của cố tài tử Gary Cooper vào năm 1946, trước ngày ông quen biết Patricia khá lâu. Và từ cuộc gặp gỡ đầu tiên này, Peter đã xúc động bởi hấp lực của Jack. Năm 1949, ông gặp Patricia, lúc ấy nàng làm việc cho đài NBC và Kate Smith.

Thành thật mà nói, tôi chưa bao giờ biết một gia đình nào như gia đình Kennedy, Peter nói. Ông chỉ là một đứa bé, có phần nào mơ mộng, được thầy riêng dạy dỗ, hấp thụ mọi truyền thống cổ của người Anh. Quê hương đối với ông là những nơi đồn trú của người cha, những nơi mà ông và người mẹ được luôn luôn mang theo.

"Cảnh sống nhộn nhịp của một đại gia đình quây quần bên nhau hoàn toàn xa lạ đối với ông. Và qua cuộc hôn nhân, bỗng chốc tôi thấy mình trở thành kẻ đứng bên ngoài, trong một tư thế gần như bị trùm lấp."

Những người trong họ Kennedy đã khôn ngoan trong việc duy trì vị thế của gia đình. Họ vẫn hướng về Pat, và biết Peter yêu thương nàng, nên họ luôn luôn mở rộng cánh cửa bất hòa và chờ đợi Peter bước qua. Họ không bao giờ bắt buộc Peter phải có quan niệm chính trị và tôn giáo theo họ. Peter cũng không hề bị đẩy vào các môn thể thao mà người trong gia đình Kennedy ưa thích.

Thật ra, phải mất hai năm làm quen với tinh thần Kennedy tôi mới bắt đầu nhận được tin ngầm kết nạp tôi vào thành phần gia đình, sau khi người gây rắc rối cho tôi trong cuộc hôn nhân, cha của Pat, cuối cùng chấp nhận tôi. Từ đó ông tỏ ra dễ dãi đối với tôi. Nhưng dĩ nhiên là Peter đã không dễ dàng hòa hợp với gia đình này. Khi Pat kết hôn với Peter, một người đàn ông mang nặng cá tính và đắm mình vào sức quyến rũ của nghệ thuật, nàng phải hiểu một nghệ sĩ có thế giới riêng của họ và họ không bao giờ rời bỏ hoàn toàn thế giới này để dễ dàng bước sang một thế giới khác .

Ngay cả đến một người mang họ Kennedy cũng không thể làm thay đổi một nghệ sĩ. Những người không thể thay đổi, không thể xâm phạm đến. Nghệ sĩ đứng đầu. Họ có thể thoát ra trong bất kỳ hoàn cảnh, trong bất kỳ sự khống chế nào, bằng cách đơn giản là rút vào thế giới riêng của họ. Thế giới của Peter là thế giới khác biệt hoàn toàn với thế giới của Kennedy.

Thế giới Kennedy, kể cả đàn ông và đàn bà, là thế giới của những người hoàn thành một công việc tốt hơn là sáng tạo một công việc. Họ là những người được hướng dẫn để làm những việc có tính cách thực tế.

"Người nghệ sĩ là người sáng tạo, không làm theo sự hướng dẫn. Họ chỉ hiển dâng những gì mà họ sáng tạo được, Có thể được chấp nhận hoặc phản đối, và dù cho được chấp nhận hay phản đối, họ vẫn liên tục sáng tác hăng hái, hướng về sự thiện mỹ".. Peter Lawford không thể là người của phe nhóm, ông nói : "Có họ hàng với Tổng thống Hoa Kỳ là một danh dự lớn. Nhưng sẽ không, và không bao giờ theo đuổi được nghề nghiệp. Khi những người mang họ Kennedy đã chiếm giữ bạn bằng tâm hồn, tình cảm của họ, bạn sẽ trở thành như Kennedy trên mọi phương diện. Bốn đứa con của tôi sẽ không bao giờ là những kẻ cô độc Chúng sẽ là những đoàn viên đầy đủ lông cánh của bộ lạc đó.

Tuy nhiên, trường hợp của Jean Kennedy Smith lại khác. Stephen Smith có một sức mạnh tiềm ẩn riêng. Gia đình ông có tiền khá lâu trước khi các người mang họ Kennedy biết đến lợi ích của sự giàu có. Không bao giờ mất bản sắc riêng, Smith còn sử dụng tài năng và kinh nghiệm của ông để phục vụ gia đình Kennedy ra được công nhận là rất cần thiết.

Ông đã tận tâm với gia đình Kennedy dù cho ông không phải là một con người của lý tưởng hoặc của tham vọng này. Ông là một thành viên phi chính trị của một gia đình chính trị. Thật ra, Smith thích Joseph Patrick Kennedy cha vợ của ông, ông muốn nối tiếp con đường dang dở của người cha vợ này, tìm cách nào có thể, để cho những người mang họ Kennedy nắm được quyền lực chính trị.

Ông là một thương gia trẻ tuổi, đã thành công trước khi kết hôn với Jean Kennedy vào năm 1956.

Jean Smith mắt xanh, tóc màu tím nhạt, là một người ít chính trị nhất trong số những người đàn bà thuộc gia đình Kennedy. Nàng chỉ vui với công việc lặt vặt trong gia đình. Jean thực sự là một hiền mẫu đối với các con là một hiền phụ đối với người chồng đẹp trai, thông minh một cách phi thường của nàng. Smith sắc sảo nhất trên lĩnh vực sáng kiến, và bởi vậy, một năm sau hôn nhân, cha vợ của ông phải giao cho ông trông coi và khuếch trương các dịch vụ khai thác dầu hỏa của gia đình Kennedy. Hiện Smith điều khiển và quản trị số vốn đầu tư của gia đình Kennedy lên đến ba trăm triệu Mỹ kim mà không có bàn tán nào hết.

Smith tỏ ra thích hợp với gia đình Kennedy. Là một tay thể thao có hạng, ông có thể tham dự các trò chơi thể thao mà tất cả người trong gia đình Kennedy đều thích và ông chơi trội hơn tất cả, từ golf, tennis, trượt tuyết và cho đến cả môn dã cầu nữa.

Tuy nhiên thành công ưu việt của ông vẫn nằm trong các cuộc vận động tranh cử chính trị của gia đình Kennedy do chính tay ông điều khiển. Smith không bao giờ có khuynh hướng bước vào chính trường, dù nhiều thân hữu của ông cho biết bất kỳ nói về vấn đề gì, ông luôn luôn tìm cách xoay câu chuyện vào lĩnh vực chính trị. Ít ra một lần, tôi có nghe kể lại : *không có lĩnh vực nào sử dụng trọn vẹn tài năng của bạn hơn là lĩnh vực chính trị.*

Chính vợ ông, một người đàn bà Kennedy cũng tin rằng nếu Smith bước vào chính trường, ông có thể thành công lớn. Cảm giác riêng của một người, sau các thảm kịch giáng xuống gia đình này, là Stephen Smith sẽ tiếp tục những gì mà ông đã làm. Người quản trị tài sản của gia đình Kennedy, một cách chuyên tâm, đạt đến thành công vượt mức này, hy vọng giúp những người mang họ Kennedy trong thế hệ kế tiếp nắm lại quyền lực, tạo cho thế hệ này một quan niệm : họ phải là những người lãnh đạo trong đời sống chính trị quốc gia Hoa Kỳ.

Chương 11

Thế hệ này, thế hệ thứ hai, trong bốn người con trai của Joseph và Rose, chỉ còn lại Edward. Cái chết của hai người anh đã sớm đặt vào Edward tầm tiếng lẫy lừng mà ông chưa hề ao ước đến. Ông đã dùng cảm tiến lên để cầm đầu gia đình.

Ba thế hệ của gia đình Kennedy bây giờ nhìn ông như là người lãnh đạo của họ. Các con mang họ Kennedy đều còn quá trẻ để nhận lấy trách nhiệm. Ai sẽ là người dạy dỗ chúng chủ thuyết hợp quần gây sức mạnh của gia đình Kennedy, và ai sẽ dạy chúng phương cách đạt đến sự thắng lợi ?

Edward có đủ năng lực, đủ chín chắn, thắng, bất kỳ thanh niên trẻ nào có đủ yếu tố như thế cũng có thể cầm đầu một gia đình bao gồm ba thế hệ.

Đó là một công việc phi thường. Theo thời gian, một người lớn lên phải tiếm tiến từ vai trò một người con, một người chồng, một người cha và một người đàn ông. Nhưng Edward Kennedy chỉ trong một vài năm đã mang lấy toàn thể gánh nặng gia đình, và đồng thời chia sẻ thời giờ cho các hoạt động chính trị riêng của ông. Trong hợp được yêu mến và trong hoàn cảnh tất cả đều là thân hữu, trách nhiệm mà ông đã nắm giữ có thể được cho là thành công. Nhưng ở đây, các trường hợp đều là ganh ghét và hoàn cảnh thù nghịch.

Sở dĩ tôi đề cập tới điều nguy hiểm này ở đây, bởi nó thường đeo đuổi theo gia đình Kennedy và nặng nề nhất là Edward Kennedy. Hai người anh của ông ra đi, biết bao chỉ trích, bình phẩm bây giờ ông thừa hưởng.

Sự thiệt thòi đầu tiên của Edward Kennedy là một người chắc chắn chưa hề bị quy lỗi nặng nề. Được làm đứa con trẻ nhất trong gia đình luôn luôn là một thiệt thòi, nhất là đứa con ấy lại sinh nhằm vào một gia đình lớn. Nhỏ nhất tất nhiên được chiều chuộng đặc biệt nhất.

Trường hợp của Edward Kennedy chia ra làm hai phần đơn giản. Ông được thúc đẩy bởi các lý tưởng của cha mẹ ông vạch ra cho các con nhưng đồng thời vị thế của ông trong gia đình như đã nói, lại trái ngược hẳn với lý

tưởng được vạch ra, đã tạo khó khăn cho ông trong việc phát triển kỹ luật bản thân, một đòi hỏi cần thiết cho sự thành đạt.

Kỷ luật bản thân được xem là khó khăn nhất trong mọi thứ kỷ luật. Nó được thử thách chỉ trong chốc lát, lúc đối diện với tuyệt vọng, với tiến thoái lưỡng nan, một người có thể trở thành anh hùng hoặc kẻ hèn nhát. Có thể, sự hèn nhát ở Edward Kennedy cũng sẽ không được biết đến. Tôi chắc rằng chính ông cũng không biết đến.

Vì sự hèn nhát không phải là một vấn đề đơn giản.

Edward Kennedy có những bốn phận và trách nhiệm, dù cho hậu quả như thế nào. Sự đe dọa tính mạng, giống như hai người anh, nếu ông tiếp tục để sự nghiệp chính trị của ông hướng đến chiếc ghế Tổng thống, nhưng nếu ông ngưng lại, bỏ dở hướng tiến của mình, ông sẽ là một kẻ hèn nhát.

Mặt khác, các trách nhiệm của ông như là người con trai trưởng thành duy nhất của gia đình, một gia đình cần phải có người cầm đầu và ông cần phải nhận lãnh tư thế một người cha của mười sáu đứa trẻ mang họ Kennedy, khiến ông không thể rút lui mà còn có bốn phận duy trì đời sống của ông. Ông phải quyết định lấy một mình và sẽ phải quyết định được. Kỷ luật và lý tưởng của gia đình này đã ảnh hưởng mạnh mẽ đối với các con của họ, khiến tôi cảm thấy không một người nào thuyết phục được ông, ngay cả người vợ của ông.

Tôi đã nói : Người Mỹ không được công bình đối với các thiên tài, đối với các gia đình vượt trội của chúng ta. Và tôi sức nhớ đến gia đình Kung ở Bắc Kinh. Sự thật này ở cả hai xứ sở, Trung Hoa và Hoa Kỳ, không khác gì nhau.

Tôi nhớ lại, tôi đã từng bỏ ra một tuần lễ đến thăm khu đồn điền của đại gia đình Trung Hoa này.

Lúc đó vào mùa hạ, một ngày thật đẹp, bầu trời quang đãng đến nỗi các rặng núi ở xa như tiến sát hẳn lại. Bà Kung quyết định đi bộ và cùng đi với chúng tôi có mấy người con dâu và một số nữ tỳ của bà. Chúng tôi rảo bước ra khỏi chiếc cổng vĩ đại sơn màu đỏ chói của gia đình này và hơn nửa giờ sau chúng tôi đi ngang qua một cái hào sâu nằm bên cạnh lối đi. Bà Kung chỉ tôi cái hào và nói : Cái hào đó là nơi cha mẹ tôi và tôi ẩn núp khi

các tá điền của chúng tôi nổi loạn chống lại chúng tôi... Họ muốn được làm chủ đất cát của chúng tôi. Nhưng may mắn là chúng tôi được quân sĩ triều đình cứu khỏi.

Bà trầm tư một lúc. Tôi cũng im lặng. Sau đó bà thở dài : “Tôi và gia đình tôi chắc rồi cũng sẽ lại có ngày xuống ản núp trong cái hào đó. Nghèo luôn luôn oán ghét giàu.

Tiên đoán của bà trở thành sự thật. Vài năm sau đó khi Cộng sản nắm quân, nông dân nổi lên chống lại những kẻ giàu có, quyền thế, và gia đình Kung cũng nằm trong số này. Lúc ấy đâu còn quân sĩ triều đình để cứu họ, vì đế chế đã cáo chung... Như vậy đại gia đình của phong kiến cáo chung.

Triều đại Kennedy ở Hoa Kỳ cũng sẽ bị tiêu diệt ?

Câu trả lời chờ đợi trên sự quyết định của Edward Kennedy. Ông có đủ năng lực để dẫn dắt các thiếu niên mang họ Kennedy cho đến khi họ lớn. Tôi sử dụng tình từ lớn thông thường trong việc đánh giá gia đình này. Chúng ta không mong mỏi có bất kỳ một người lớn thực sự nào trên thế giới này. Họ ở đâu ?

Những người lớn thực sự trong giới văn chương, trong giới nghệ thuật và ngay cả trong giới quân sự nữa ?

Đâu là những nhà lãnh đạo tài ba trong tư tưởng và hành động ?

Bất hạnh thay, chúng ta đã cống hiến cho hai cuộc thế chiến. Sự mất mát trầm trọng nhất trong chiến tranh không phải là tiền bạc, mà là những cái chết của những người cần thiết, sáng chói và dũng cảm. Tôi sử dụng tình từ cần thiết, vì tiến bộ của nhân loại tùy thuộc vào những kẻ phi thường này.

Những người này, họ không có nhiều, chỉ có một vài, rất mong manh, trong toàn thể một dân tộc.

Nhưng họ là những nhà lãnh đạo trong chiến tranh cũng như trong hòa bình, họ là những kẻ dũng cảm can trường, là tài nguyên và là báu vật của xứ sở. Tất cả đều bị đưa ra mặt trận.

Qua hai thế hệ, thế giới lâm vào chiến tranh bằng cách này hay cách khác, ở nơi này hay nơi khác. Và mọi cuộc chiến quốc gia chúng ta có liên can vào đều đưa mất mát.

Trường hợp của John và Robert Kennedy qua các đứa con của họ, chúng ta không hiểu chúng sẽ bị ảnh hưởng như thế nào đối với cái chết tàn bạo của cha chúng. Uất ức và sợ sệt có thể khiến chúng không tiếp nối truyền thống can đảm, xuất chúng, chủ tâm đạt đến thắng lợi của những người mang họ Kennedy. Nếu giàu có và địa vị xã hội không còn nữa? Việc gia đình này tiếp tục sự hợp nhất như hiện thời là một việc đáng nghi ngờ. Như gia đình Kung, như gia đình Bouvier, đã tan ra từng mảnh, mỗi người đã theo đuổi lợi ích riêng tư, cho đến khi họ biến hẳn vào đám đông.

Chàng thanh niên Edward Kennedy còn non kém và bất định, hình ảnh người cha được áp đặt cho ông quả thật có hơi gượng ép. Những người đàn bà Kennedy hiện thời chỉ còn có tính cách trang trí, duy trì một cách tượng trưng sức mạnh còn sót lại cho thế hệ thứ ba của giòng họ Kennedy.

Nếu Edward Kennedy rút lui, ông có thể có đủ thời gian và năng lực củng cố tư thế lãnh đạo gia đình và xây dựng hình ảnh của một người cha, người anh đủ mạnh để gây được ảnh hưởng với thế hệ trẻ hơn. Nhưng thực tế sự rút lui có thể làm lu mờ hình ảnh đó. Làm sao ông có cam đảm để dừng lại ?

*

Joan và Ted muốn có một gia đình lớn. Lớn hơn gia đình của Bobby, có lần họ nói như thế. Joan đã hai lần tiêu sản, nàng sẽ có thêm đứa con nào được nữa ngoài Kara và Teddy? Ted hy vọng có mười đứa con. Nhưng hy vọng này hiện tại ít có cơ thành. Đầu mùa thu này chúng tôi được tin buồn, Joan Kennedy lại vừa tiêu sản, cái thai mà một số bác sĩ sản khoa tìm mọi cách giữ. Ted Kennedy tự hỏi có phải do tai nạn của ông ở Cape Cod đã khiến Joan buồn rầu và ảnh hưởng đến bào thai ? Có những trường hợp có thể ảnh hưởng mạnh mẽ tới bào thai. Như Joan chẳng hạn. Nhiều năm, nàng đã sống ẩn dưới chiếc bóng của Jacqueline và nàng cũng vừa thoát khỏi cái bóng của Ethel Kennedy. Tên thời con gái của nàng là Virginia Joan Beneeth, hồi người con gái nhan sắc tóc bạch kim này sống với gia đình ở Bronxville, New York. Vào năm 1958 nàng kết hôn với Ted Kennedy và nhật báo New York Daily News đã dành trọn trang nhất để đăng bức hình chụp hai vợ chồng nàng vừa bước ra khỏi nhà thờ St. Joseph ở

Bronxville. Ted Kennedy sau đó vào học luật ở đại học Virginia và đôi vợ chồng trẻ được một năm gần gũi hoàn toàn hạnh phúc, là khoảng thời gian Ted ra trường và trước khi ông tham dự vào các hoạt động chính trị của gia đình.

Một thiếu phụ lạng lẽ, Joan còn là nhạc sĩ dương cầm tài giỏi, từng có chân trong ban đại hòa tấu tiểu bang Boston. Thông minh và chăm học, trong suốt năm cuối cùng của Ted ở đại học, nàng cũng ghi tên theo học về khoa xã hội học và lịch sử Hoa Kỳ.

Như tất cả mọi người đàn bà Kennedy Joan là một người Công giáo và có đức tin tôn giáo mạnh mẽ.

Ngoài các nhiệm vụ tôn giáo, nhiệm vụ gia đình, nàng còn là hội viên trong hội đồng của Ban đại hòa tấu Quốc gia ở Hoa Thịnh Đốn. Đó là những bận rộn bắt buộc trong tư cách phu nhân của một thượng nghị sĩ trẻ tuổi. Công chúng thích nàng, vì vậy, Joan thường dành thì giờ để nói chuyện trước công chúng khi nàng giúp chồng vận động tranh cử. Nàng nói : *"Nếu người tôi kết hôn không phải là Ted, tôi sẽ được ở nhà với các con, sống riêng tư nhiều hơn. Thật sự tôi không thích thú làm những việc nhà tôi đang làm. Tôi phải làm vì tôi yêu Ted"*.

Một tâm hồn phong phú như một người bạn đã mô tả nàng, và một người thật thà. Có dịp, nàng không ngại phê bình cả chồng, thuyết phục ông hãy tỏ ra hiền dịu hơn khi tiếp xúc với dân chúng, và nàng còn khuyên chồng hãy tập diễn tả tư tưởng để cho đám đông dễ hiểu. Có nhiều phương diện nàng hợp với Ethel, nhưng có điều không hợp, là Ethel kết nạp thêm bạn bè quá dễ dàng, tinh nghịch, thích vui đùa. Đối với cảm nghĩ của tôi, Joan không muốn được ai để ý tới. Khi nàng mặc một chiếc váy mini đến tham dự một dạ hội ở Bạch ốc đó là do yêu cầu hoặc vì hợp cách mà nàng phau mặc.

Nàng còn có những thay đổi trong một số phương diện được xem là khác thường, không phải là nhiên tính của nàng. Qua cuộc hôn nhân, nàng có khuynh hướng tâm nguyện và nhất ý để trở thành một người Kennedy, mang nhãn hiệu Kennedy, có lẽ còn vượt hơn người chị dâu Ethel của nàng.

Vì vậy, nếu Ethel không tái hôn, nhãn hiệu Kennedy, Joan sẽ duy trì. Nếu Ethel tái hôn, nhãn hiệu ấy, qua cá tính mạnh mẽ như thế, một khi trở thành người then chốt trong giòng họ, nhiều đường lối mới sẽ được nàng phát triển, như Jacqueline đã từng làm, hoặc giả, đích xác hơn, cá tính thực sự của nàng sẽ định lại giá trị của nó.

Nhưng, người họ Kennedy có năng lực làm biến đổi người đàn bà kết hôn với họ, thêm vào đó còn ảnh hưởng mạnh mẽ của một gia đình hợp nhất. Người đàn bà như loay hoay trong một màng lưới. Jacqueline dù muốn thay đổi, nhưng cuối cùng cũng phải tìm cách thoát ra. Có thể đến lượt Ethel sẽ làm như vậy ? Và kế đó là Joan? Báo hàng ngày hôm nay, nằm trên bàn trước mặt tôi, có loan tin rằng Joan sẽ ly dị với chồng nàng: Đó là một trong ba mươi sáu cách để thoát.

Một câu phương ngôn Trung Hoa : Tam thập lục kế, dĩ đào vi thượng. Có lẽ đó là sự thật Tôi không thể nói ra. Nhưng trong đời sống của hầu hết những người đàn bà - tại sao tôi không nói là toàn thể - đều có một lần để quyết định. Đó là lúc họ không thể chịu đựng hơn nữa. Họ phải quyết định để thoát ra.

Mỗi người đàn bà Kennedy, con dâu của gia đình này, đều đối mặt với một lần đó. Đó là lần không tránh được qua những người đàn ông Kennedy hiện thân của đẹp trai, sáng chói, hấp dẫn, nhưng dễ thay đổi và xúc động trước những người đàn bà khác. Tóm lại, họ là những người dân Ái Nhĩ Lan khó “chữa trị”. Phải qua nhiều thế hệ nữa, để chất Ái Nhĩ Lan trong họ loãng hẳn, đủ tạo sự an toàn cho người đàn bà kết hôn với họ.

Một vài thế hệ chưa đủ.

Hãy đặt những người đàn bà riêng ra, và trong gia đình Kennedy họ thường bị đặt riêng ra như thế để chờ đợi cho đến khi cần đến, quyết định về tương lai của dòng họ bây giờ được đặt cả vào Edward Kennedy. Ted là người đàn ông trưởng thành cuối cùng trong gia đình có những người đàn ông đáng chú ý, nhưng không có gì rõ rệt cho thấy sự trưởng thành của Ted bằng sự trưởng thành của các anh. Có lẽ chính ông cũng không chắc sẽ đạt đến như thế.

Sự trưởng thành phải trả một giá rất đắt bằng kỷ luật bản thân và bằng sự dẫn thân. Hơn nữa, thời của chúng ta không phải là thời của những người lớn.

Có lúc lịch sử của chúng ta được tạo nên từng giai đoạn bởi duy nhất một người và khi lịch sử được viết, đã viết về câu chuyện con người ngoại lệ đó, và quanh những gì mà người đó đã làm. Hiện tại lịch sử không phải được tạo nên bằng các biến cố của những cá nhân uy quyền nữa, mà bởi những kết quả ngẫu nhiên.

Bờ vực thăm của nhân loại có thể chỉ được biết đến khi người ta ý thức rằng thời của chúng ta là thời của những biến cố vĩ đại và những vấn đề nghiêm trọng không phải là thời của các vĩ nhân. Ngay cả giới phụ nữ cũng đã ngừng tiến đến việc đòi hỏi được nhận lãnh thêm trách nhiệm, họ muốn rút lui vào các lãnh vực nhỏ hơn, lãnh vực an thân của đời sống gia đình. Khi tôi đang viết, một xấp tạp chí và nhật báo mới được gửi đến. Mỗi tờ báo đều có bài liên hệ đến Ted Kennedy xuất hiện ở trang đầu. Mọi hoạt động của ông chứng tỏ đã bị theo dõi, hầu hết những gì được nói đến đều có tính cách soi mói, riêng tư.

Các bài báo này còn có tính cách định tội những người được xem là vô tội cho đến khi bị tòa xét xử. Hành động này trực tiếp chống lại các nguyên tắc bảo vệ những người vô tội, như một số luật gia đã từng vạch ra trước đây.

Không hề có sự thương tổn thanh danh của một người nào gọi là thương tổn vô ích, nhưng quả thật, tai tiếng mà gia đình Kennedy đã phải nhận lấy là ngoài sự thương tổn này.

Vào một ngày mùa xuân ấm áp, lần đầu tiên tôi gặp Thượng nghị sĩ Edward Kennedy tại văn phòng của ông ở Hoa Thịnh Đốn. Cuộc gặp gỡ không hề dính dáng đến chính trị. Tôi muốn ông cho phép sử dụng một ít tài liệu liên quan đến ông trong quyển sách này.

Tôi tranh thủ thời gian, nhưng khi đến, tôi được biết là ông đi dùng bữa trưa, nhưng sẽ trở lại ngay.

Tôi có tính tò mò: luôn luôn chú ý đến bên trong các văn phòng làm việc của đàn ông, vì đối với tôi chúng có thể tiết lộ nhiều điều không kém nhà

riêng cửa họ, nơi có bàn tay các bà chăm sóc đến. Văn phòng của Ted Kennedy được trang hoàng đẹp đẽ và ấm cúng. Văn phòng của Robert Kennedy trưng bày đồ đạc trang nhã, ngăn nắp và phần nào đơn sơ. Văn phòng của Edward Moore Kennedy thì khác hẳn, nó có vẻ chen chúc, bề bộn, và những người có mặt, thiếu nữ và một số thanh niên, đều hấp tấp và bận rộn với công việc. Sách, giấy chất cả trên nền nhà vì các giá sách đã đầy ứ. Điện thoại reo không ngừng nghỉ. Không khí vội vàng và náo nhiệt, nếu không nói là hỗn độn.

Tôi không ưa chờ đợi và tôi cảm thấy bồn chồn nóng nảy. Tôi đã cố giữ bình tĩnh để khỏi phải đứng dậy ra về. Cuối cùng, sự kiên nhẫn của tôi có giới hạn.

Tôi đứng dậy. Lập tức một thiếu nữ khá đẹp báo cho tôi biết là Thượng nghị sĩ đang chờ tiếp tôi. Tôi đi xuống và bước vào văn phòng của ông.

Một thanh niên cao lớn, khá bệ vệ, rời khỏi ghế đón tôi, với điện thoại trong tay, vì lúc đó ông đang điện đàm với người nào đó, nhưng chúng tôi vẫn bắt tay và tôi ngồi xuống. Cuộc điện đàm vẫn tiếp tục và đó là dịp may để tôi quan sát người thanh niên này.

Ông ta trông giống người mẹ, Rose Kennedy, khuôn mặt bầu bĩnh hơn hai người anh của ông, đôi má hơi phệ, nếu thoáng nhìn sẽ không thấy rõ. Đôi mắt không to, nếu không nói là hơi nhỏ. Khuôn mặt ấy có thể nói là khá đẹp trai, nhưng không cương nghị, và nếu không sai lầm: không có gì chứng minh cho thấy việc ăn uống đã được giới hạn.

Chàng thanh niên này cũng không có được sự mực thước của các anh. Quần áo có vẻ chật chội, trông ông giống như một đứa trẻ ăn mặc xuề xòa.

Ông bắt đầu nói trước, không cần lưu ý đến kẻ hiện diện có chấp nhận hay không. Ông nói ông bận rộn ra sao, những gì mà ông sắp làm và quan trọng như thế nào.

Hai người anh của ông, lợt lỏi hơn, không bao giờ quan tâm ngay đến tôi, để tỏ ra rằng tôi cần phải đến gặp họ. Nhưng tôi thích Edward Kennedy hơn, và dĩ nhiên, khi ông nói tôi có dịp quan sát ông kỹ càng hơn. Có những dấu hiệu ở chàng thanh niên này, qua kinh nghiệm từ ba đứa con trai của tôi, tôi nhận thấy vị thế của mỗi người con trong bất kỳ gia đình nào

quả thật rất quan trọng. Edward Kennedy đã phát lộ nhiều dấu hiệu cho thấy ông là đứa con trai nhỏ nhất trong gia đình. Chắc chắn có một sự đè nén trong ông, kết quả của sự tranh đua với người lớn tuổi hơn, điều này không thể hồ nghi được và dĩ nhiên những kẻ mà ông cạnh tranh chính là các người anh sáng chói hơn ông. Một sự thiệt thòi, như tôi đã nói ở phần trên.

Đây là các ý nghĩ thoáng qua khi tôi ngồi nghe vị Thượng nghị sĩ trẻ tuổi nói và tôi được dịp ngắm nhìn khuôn mặt của ông. Cuối cùng tôi trình bày ý định đến đây của tôi. Ông ngừng lại một cách miễn cưỡng để nghe, một khác biệt nữa giữa ông và hai người anh.

Hai người kia lớn tuổi hơn, chín chắn hơn, họ nhận thấy không cần chứng minh sự quan trọng những gì họ làm.

Khả năng để nghe người khác nói, một cách thiết yếu và quan tâm, là một dấu hiệu của sự chín chắn.

Đối với đứa con nhỏ nhất trong gia đình, nó phải được giới hạn bớt vị thế yếu kém của nó bằng các cuộc tranh luận, bàn cãi, nhấn mạnh, yêu cầu và nếu cần, phải nổi nóng với nó nữa. Tôi có đứa con trai năm tuổi, một sự lạ lùng của trí thông minh và tật xấu.

Khi cha nó trong một lúc nổi giận không kiềm chế được đã chụp một cây roi để sửa trị nó. Nó giơ hai tay nhỏ xíu của nó lên và qua dáng điệu như đang mặc áo rộng của một luật sư, nó nói : "Hãy chờ một chút đã ba. Để con nói cho ba nghe". Và nó giải thích, với luận điệu trẻ con của nó, cho đến khi cha nó dịu hẳn cơn giận.

Giống như trường hợp đứa con nhỏ của tôi, giữa sự quản cố chặt chẽ của gia đình, các đứa trẻ thường có khuynh hướng nói liên tục, nhằm để gây chú ý của đám đông, để mọi người biết đến sự hiện diện riêng của nó. Nếu trường hợp ý kiến của nó không được lưu ý đến, chừng ấy, chúng sẽ tìm cách thoát khỏi sự kỷ luật và bởi sự lôi cuốn từ các đứa con lớn hơn.

Tôi đã từng biết nhiều thanh niên con trai út trong gia đình, họ đều là các tay lái xe bạt mạng. Chính đứa con út của tôi từng trải qua một giai đoạn giống như một kẻ điên cuồng trên tay lái. Thật vậy, khi theo học ở Harvard, tâm trí của nó luôn luôn bị các chiếc xe đua ám ảnh. Qua đó, tôi biết được

lý do mà vị Thượng nghị sĩ trẻ tuổi này thường có khuynh hướng lái xe nhanh. Vượt tốc độ một cách bất chấp luật lệ là một dấu hiệu bất ổn trong một số lĩnh vực nào đó, hoặc cần để chứng minh sự hiện hữu của họ. Khi sự chín chắn phát triển đầy đủ, họ thấy không cần phải chứng minh sự có mặt của họ nữa, thì chừng ấy, đồng hồ tính tốc độ sẽ trở lại bình thường.

Câu hỏi có thể được đặt ra, là thời gian này sẽ kéo dài bao lâu mới chấm dứt? Câu trả lời là còn tùy theo những thay đổi của từng cá nhân. Trường hợp của Edward Kennedy có thể lâu hơn người khác, bởi ông có ba người anh sáng chói và tài năng phi thường, và ngay cả các người chị của ông cũng có nhiều đặc tính nổi bật. Sự cạnh tranh quá trầm trọng.

Trong văn phòng của Edward Kennedy tôi để ý đến một chiếc bàn chạm trổ bằng tay, trên mặt bọc da và ở góc có gắn một tấm lắc khắc ba chữ “Tặng Joseph P.Kennedy. III”. Phía dưới lại khắc ba mẫu tự J.B.K, đây là ba mẫu tự đầu tên của Jacqueline Bouvier Kennedy. Cái bàn này nguyên của Joseph Kennedy Jr, con trai trưởng gia đình Kennedy, kể đến là John F.Kennedy rồi sau đó Jacqueline đem tặng lại cho cháu.

Tên khắc trên tấm lắc là tên con trai lớn của Robert Kennedy. Chính Robert Kennedy sử dụng chiếc bàn này. Bây giờ đến lượt Edward, nhưng một ngày nào đó sẽ về tay Joseph P.Kennedy III.

Cuộc gặp gỡ Edward Kennedy hôm đó chấm dứt qua sự ghi nhận của tôi: quả thật, có một ảnh hưởng gia đình mạnh mẽ đối với một người đàn ông mang họ Kennedy. Nhất là ảnh hưởng của người mẹ. Khi nói về người mẹ, rõ ràng Edward Kennedy có niềm kiêu hãnh phi thường về bà. Và tôi cũng có cảm giác uy thế của gia đình là năng lực, là sự ấm áp cho con, dâu, và các cháu của họ.

Khi ra về tôi tự hỏi: “Chàng thanh niên này bao giờ trở thành Tổng thống?”

Chương 12

Lúc còn đi học, tôi đã biết sự nguy hiểm khi gặt hái được một chút ít tiếng tăm như thế nào, sự nguy hiểm khi mình thành công như thế nào. Tôi đã lớn lên dưới mái gia đình, trong một xã hội Trung Hoa không ganh tị, nơi mà nếu tôi làm việc tốt, tôi sẽ nhận được sự ca ngợi và cung kính. Ở xã hội chúng ta thì không như thế. Lần đầu tiên tôi đã nếm mùi của sự thật này, khi tôi bước vào đại học. Lúc ấy tôi cần tiền để theo đuổi việc học, tôi tham dự hai cuộc thi truyện ngắn và thơ. Tôi đoạt giải cả hai. Thay vì bắt gặp những khuôn mặt nhiệt tình và thân hữu, tôi chạm phải những cái nhìn, những lời cầu nhàu đầy thù địch. Người ta cho rằng cả hai giải trao cho một người là không đẹp.

Sau này, khi tôi nhận giải Nobel văn chương, hoàn toàn bất ngờ : một làn sóng giận dữ nổi lên, cho rằng một phụ nữ, và một phụ nữ đã ở Trung Hoa gần hết đời sống, sao lại có thể được trao giải như một người Mỹ.

Robert Frost, xin ơn Trên ban phước cho ông, đã tuyên bố : Nếu bà ta có thể nhận giải Nobel, thì bất cứ ai cũng có thể! Theodore Dreiser, người giao dịch thư từ thường xuyên với tôi, lúc ấy là chủ bút tờ Saturday Review of Literature, đã viết một bài bình luận tố tôi mạnh tay nhất; và tiếp tục những người khác, không bao giờ ngớt. Sự thù ghét dù chỉ tồn tại trong các phạm vi xác đáng, nhưng tôi phải học hỏi để biết nó. Trong xứ sở chúng ta tôi lớn nhất, theo ý nghĩ thông thường, là để thất bại. Người Mỹ không thể quên sự thất bại của họ và vì thế, họ không quên những kẻ thành công, khi họ thất bại.

Khi mà sự khiêu khích của sự thành công đạt đến mức độ cuối cùng của nó, như trường hợp của giòng họ Kennedy, kết quả đã được nhìn thấy, và theo ý kiến của tôi, kết quả này sẽ trở lại, và sẽ trở lại. Những đứa cháu trai mang giòng họ Kennedy chắc chắn đã có những dấu hiệu của sự kết hợp mà ông cha họ đã có. Thảm kịch của thế hệ này sẽ theo đuổi thế hệ kế tiếp. Giòng họ Kenned ai cũng biết và vì vậy nổi lo sợ đã ám ảnh họ .

Tuy nhiên, một vài người đàn ông mang họ Kennedy sẽ có đủ năng lực để sống dưới tình trạng như thế, và một vài người đàn bà sẽ đủ can đảm để đứng bên cạnh các ông chồng của họ. Từ trước đến nay người đàn ông Kennedy đều có đủ năng lực và người đàn bà Kennedy đều có đủ can đảm, và công bằng mà nói, họ xứng đáng để nhận lãnh mọi danh dự.

Nhưng, như đã nói, những người đàn bà Kennedy đã bị ám ảnh bởi nỗi lo sợ. Họ phải chấp nhận sự lo sợ như là một phần khả năng bị mất trong đời sống của họ. Điều này càng cho thấy rõ rệt sự tin tưởng của họ hướng về những người đàn ông trong gia đình và họ không cố tâm làm thay đổi những người đàn ông này. Những người không chỉ không thể thay đổi mà còn không thể bị thay đổi. Và nếu như một người đàn bà không biết học hỏi làm sao để sống với nỗi lo sợ, người đàn bà ấy phải rời khỏi người đàn ông đang dần thân vào giữa nỗi lo sợ. Đó là điều cho thấy tại sao không có người đàn bà nào đã yêu và kết hôn với những người đàn ông mang họ Kennedy rời bỏ người chồng của họ. Đối với những người đàn bà mang họ Kennedy kết hôn với những người đàn ông khác mà cuộc hôn nhân vẫn duy trì là do người chồng của họ đủ khả năng để hòa hợp với đời sống liên quan mật thiết đến gia đình bề thế của họ và điều này cho thấy trách nhiệm và sự đóng góp quan trọng của cá nhân.

Tôi không bao giờ ấn tượng rằng nỗi lo sợ đã khiến cho những người đàn bà Kennedy trở thành què quặt.

Sự thật hoàn toàn trái ngược. Đắm mình vào giữa nỗi lo sợ họ không còn lo sợ nữa. Tôi đã từng nói rằng đức tin của người đàn bà mạnh mẽ hơn người đàn ông, và dĩ nhiên, đức tin của người đàn bà Kennedy. Họ phải kiên nhẫn không ngừng và cũng không ngừng bồi đắp tình yêu của họ một cách bất vụ lợi và hết lòng.

Những người đàn ông sáng chói, mãnh liệt, táo bạo này đã sống ở trên cao, họ không biết đến sự cố gắng của một người bình thường. Họ ganh đua liên tục không chỉ với những người đàn ông khác mà còn với chính họ nữa. Đối với họ, thành công hôm nay không đủ tốt cho ngày mai. Họ phải vượt trội mãi mãi. Quả núi này cao, nhưng quả núi khác cao hơn. Họ sẽ

không hài lòng cho đến khi họ leo lên được qua núi cao nhất và đối diện với họ chỉ còn là khung trời bao la.

Lái một chiếc thuyền trên dòng nước phẳng lặng chưa đủ, họ phải liều lĩnh đương đầu với những mối hiểm nguy cao độ nhất. Họ luôn luôn nghĩ đến những đời sống khác hơn đời sống của họ và họ làm cho họ lớn hơn sự thách thức trước mặt. Và có sự liều lĩnh nào không tạo được kích thước "lớn hơn" ? Họ bắt lấy mọi canh bạc, hoặc là được hết hoặc là mất hết. Ba người con trai lớn của gia đình Kennedy đã mất hết.

Tương lai của người con thứ tư là bóng tối đen thẫm của sự nghi ngờ từ kẻ khác.

Kiên nhẫn không ngừng nghỉ của các người vợ Kennedy ; dốc hết cho tình yêu, không chỉ chứng tỏ sự liều lĩnh và dũng dưng bởi đức tính can đảm, mà còn bởi chứng tỏ họ sẵn sàng chấp nhận biến cố bất ngờ sẽ đến một hôm nào đó. Và hành động của những người đàn ông như thế, nhưng người đàn ông phi thường cũng bất ngờ dâng cao một cách điên cuồng. Họ có thể đột nhiên cuồng nhiệt, với nỗi hoan hỉ một cách man dại. Hành động bạt mạng, liều lĩnh của họ thích hợp đối với thiếu niên hơn là người đã trưởng thành.

Những người luôn luôn gặp phải sự thách thức của đời sống thỉnh thoảng họ muốn thoát ra, để trở vào lại thế giới của một đứa trẻ, như một chốn ẩn lánh tạm thời được hồi tưởng. Họ sẽ hành động như trẻ con hành động, họ cười đùa như trẻ con cười đùa, gạt bỏ mọi lưu tâm sang bên cạnh, quên hẳn một lúc thân phận thực sự của họ.

Những người đàn bà kết hôn với những người đàn ông mang họ Kennedy đã ý thức được điều này. Họ cảm thấy là họ không được quên bất kỳ cái gì. Thật ra đối với họ không có cái gì để quên cả. Họ yêu chồng của họ qua những gì mà người chồng đã có. Họ muốn chồng của họ duy trì bản năng và làm những gì mà chính các ông chồng của họ muốn làm.

"Nàng là người yểm trợ đặc lực nhất cho một ông chồng", Robert Kennedy nói về vợ ông, sau mười tám năm chung sống. "Nàng luôn luôn nghĩ tôi đúng, và các đối thủ của tôi sai." Khi Robert Kennedy tranh luận với gia đình xem ông có thể tranh đấu để được chỉ định làm ứng cử viên

Tổng thống hay không, vợ ông biết ngay, không hề tỏ ra bất kỳ sự hồ nghi nào, rằng ông thực sự muốn được chỉ định, và vì vậy, nàng chống lại mọi quan điểm bác bỏ của kẻ khác. Hơn thế, nàng còn nhấn mạnh rằng chồng nàng phải quyết định lấy một mình. Nàng nói :

"Điều này chứng tỏ Bobby đã trưởng thành. Anh ấy phải nghe mọi cuộc tranh luận. Nhưng cuối cùng anh ấy phải quyết định anh ấy sẽ làm những gì mà anh ấy nghĩ là đúng".

Nàng có hối hận khi xảy ra cái chết của chồng ?

Theo sự ước đoán của tôi, tôi cho rằng nàng không hối hận. Nếu Robert lùi bước, ông sẽ là người đàn ông không xứng đáng với tình yêu của nàng dành cho. Vận mạng của chồng nàng đến đó là hết, nàng đã nghĩ như thế.

Sự thành bại của một người đàn ông không phải chỉ do người vợ mang mà còn do các đứa con của họ nữa. Đứa con mang họ Kennedy nào sẽ tồn tại và đứa con nào sẽ không ? Khi tôi nói tồn tại, tôi không hề nghĩ đến cái chết. Họ là một nhóm người giàu có, họ sống trong tình trạng vật chất lý tưởng, được giáo dục tại các học đường lớn và sống trong một gia đình đầy rẫy tình thương yêu. Tôi nghĩ đến sự tồn tại, như là những cá nhân còn nằm trong hào quang của một gia đình lớn và tiếng tăm .

Tôi nghĩ đến một người mà tôi từng biết, như những người mang họ Kennedy, một người đàn ông có biệt tài và thành đạt, đã xây dựng được "đế quốc riêng" của họ trên thương trường. Với mọi tham vọng đạt được, mọi ước muốn đều vừa ý, tóm lại người đàn ông này có mọi thứ. Nhưng, vợ của ông ta, một người đàn bà mà ai cũng phải công nhận là đẹp, lại là một người nghiện rượu nặng. Và người con trai, thừa hưởng mọi phong độ, dáng vẻ của người cha, lại là một sinh viên yếu kém và thất bại, dính líu vào xì căng đan với một cô gái. Người đàn ông này đã chán nản và đau khổ tột cùng, nhưng chỉ biết âm thầm cứu gỡ đứa con, hết rắc rối này đến rắc rối khác.

Người chồng còn là nghị lực của người vợ và người cha còn là sự thành công của đứa con. Nhưng, bởi tính bẩm sinh, người đàn ông này không hề có bất kỳ một sự mãn nguyện nào, cho dù đối với gia đình của ông.

Mọi người đều biết ông có một người vợ nhỏ. Người vợ chính và đứa con của ông cũng biết, và cả hai biết cả đến sự sa đọa của họ, nhưng họ càng lúc càng chìm đắm, và lòng yêu kính đối với người chồng và người cha không còn trong họ. Người đàn ông cũng ý thức điều này, nhưng ông ta không thể giúp gì được ông ta, bởi tính bẩm sinh, chỉ có thể là một nhà lãnh đạo, một người cầm quyền, một kẻ tạo ra mà thôi.

Tôi từng biết, không phải ít, những người cha lớn đã sinh ra những đứa con không lớn như họ. Nếu tốt ra, những người con này sẽ có một đời sống khiêm tốn, nhưng thường thì họ thất bại còn hơn những người bình thường nữa. Một số trong những người con này sẽ biện bạch và nói về trường hợp yếu kém của họ với sự tôn kính đầy yêu thương đối với người cha. Một số sẽ thốt nên lời oán hận người cha của họ và, họ cũng oán hận chính họ nữa.

Và các người cha cũng biết cái bóng lớn và sự thành đạt của họ đã che phủ các đứa con của họ như thế nào. Tôi nói như thế, vì tôi có kinh nghiệm riêng về vấn đề này, dù kinh nghiệm có tôi nhỏ bé.

Các đứa con của tôi thường nói : "Làm con của mẹ thật khó. Nhiều sai lầm nhỏ nhặt của con, ngay cả việc lái xe chỉ vượt tốc độ giới hạn một vài cây số, chúng con cũng bị mọi người bàn tán đến.

Tôi biết chúng thường mang mặc cảm bị hạn chế. Bởi chúng là con của tôi, dù rằng chính tôi không hạn chế chúng. "Khi chúng còn đi học, tôi nhớ lại, mỗi buổi sáng trước khi đến trường hoặc đi đâu đó, tôi thường kiểm tra chúng kỹ càng, vì thật ra, nếu tôi để quần áo chúng mất một hạt nút hoặc mang đôi vớ thủng lỗ, chúng sẽ gây ra lòng thương hại từ kẻ khác. Họ sẽ nghĩ chúng không được chăm sóc kỹ càng vì có một bà mẹ văn sĩ, hoặc họ nghĩ bà mẹ văn sĩ đã đi ngao du ở Âu châu hoặc Á châu, hoặc bà ta đã bỏ mặc chúng với kẻ giúp việc trong nhà, hoặc nhiều lý do tưởng tượng khác".

Các đứa trẻ luôn luôn bị dòm ngó chỉ chỗ. Chúng biết và chính tôi cũng biết điều này, và tôi đã hơn một lần phân trần cho chúng hiểu về sự rắc rối sẽ gặp phải khi chúng làm con của tôi. Những phân trần như vậy khiến chúng ý thức được và bảo đảm với tôi là sẽ không để tâm đến nữa. Nhưng chúng nói cho tôi biết trước, là sẽ có phản ứng chỉ khi nào có sự xúc phạm đến riêng tôi. Và, quả thật, thỉnh thoảng chúng đã làm như thế. Sau này có

người gọi điện thoại giận dữ báo cho tôi biết một trong những đứa con trai của tôi đã đánh đập mũi con trai của người đàn bà khác.

"Tôi kinh ngạc là việc ấy lại gây ra bởi một trong những đứa con con bà"- Người gọi điện thoại cho tôi luôn luôn nói câu này.

"Thôi đừng kinh ngạc nữa. Bà không thể nào tưởng tượng nó đã hãi hùng như thế nào khi nó được làm con của tôi", tôi nói.

Người ta có thể biết một cách khái lược về sự hiện hữu và số phận chung cuộc của một người qua sự yêu thương mà người đó được dành cho lúc còn nhỏ. Và đứa nhỏ phải thừa hưởng, không thể tránh được, những gì mà cha mẹ nó đạt đến.

Trong gia đình Kennedy sự thừa hưởng này nặng nề hơn, tôi nghĩ, bởi sự thành đạt đều tột bậc. Tôi cũng tin tưởng một cách vững chắc, thậm chí lớn nhất của gia đình Kennedy - đã được gánh chịu hầu hết bởi những người đàn bà, vì họ không thể làm gì được để ngăn chặn hoặc làm cho nó nhẹ bớt đi - là sự tàn bạo của đám đông. Joseph Patrick Kenned người cha, biết rõ sự tàn bạo tột độ này và ông đã uốn nắn các con trước khi tung họ vào mặt trận chính trị. Trong cuộc vận động tranh cử chính trị đầu tiên ở Boston. John Kennedy đã có kinh nghiệm riêng của ông. Một người đàn bà thuộc đảng đối nghịch tấn công ông bằng các lời phỉ báng, và dù bà ta đã nói khê với ông : "Đừng có chú ý đến - đó mới đúng là chính trị." ông không mắc bẫy, ông đã chú ý và trả đũa bà ta ngay lập tức.

Dĩ nhiên kinh nghiệm này của ông đã đem đến chiến thắng cho ông ngay ngày ra quân đầu tiên.

Lúc đó John chỉ mới hai mươi chín tuổi và phía địch thủ của ông tuyên bố rằng cha của ông, cũng chính là đạo diễn tư tưởng của ông trong cuộc vận động tranh cử, đã đổ ra nhiều triệu mỹ kim để quảng cáo trên các hệ thống truyền thanh và báo chí, trong chủ trương tóm hết số phiếu của người Mỹ gốc Ý. Đương nhiên, người cha phải giúp đỡ con trai của ông, nhưng không có bất kỳ số tiền nào có thể mua được sự chiến thắng trong một cuộc chạy đua gồm tới mười đối thủ.

John Kennedy đã chiến thắng một cách ngoạn mục, nhưng các lời ám chỉ không đúng sự thực trong cuộc vận động tranh cử đầu tiên ấy đã khiến cho

nhều người để tâm ganh ghét, để cuối cùng được chấm dứt bằng cuộc mưu sát, đưa đến cái chết cho ông. Những người đàn bà trong gia đình không thể có cách nào trả đũa thâm kịch đó.

Họ không thể trả đũa, như những người đàn ông có thể, công khai và với tất cả vũ khí tài năng của họ.

Họ chỉ có thể rút lui, hoặc tốt nhất là chấp nhận.

Cuối cùng sự nổi loạn thầm kín bị chôn vùi và trở thành quyền lực xâm chiếm hẳn đời sống của họ. Tôi tin như vậy, đối với những người đàn bà Kennedy hiện đại.

Rose Kennedy chẳng hạn, bà đã tin tưởng mạnh mẽ hơn bao giờ hết vào ơn Trên và ơn Trên sẽ dành mọi điều tốt lành cho gia đình bà. Hiện tại bà hướng đức tin của bà vào các đứa cháu. Dĩ nhiên bà không biết trước những gì sẽ xảy ra cho chúng, khi chúng đang sống trong một thời đại mới mẻ hoàn toàn. Thời gian không chỉ thay đổi mà còn thay đổi rất nhanh.

Các đứa cháu của bà không giống cha mẹ chúng, các người con của bà. Thế hệ thứ hai của giòng họ Kennedy không chỉ sống dưới sự nghiêm khắc, nhưng đầy yêu thương của người cha, mà còn được đức tin của người mẹ góp vào. Những lúc ấy các con của bà được sinh ra trong một thời đại mà khuôn thước đời sống đã rõ rệt, đặc biệt đối với những người giàu có.

Có rất ít giới hạn trong hoàn cảnh sống hiện tại. Nhưng nếu có, chỉ là những giới hạn mong manh.

Những giới hạn này được tạo ra bởi người con út trong gia đình, Edward, và cũng chỉ trong quyền hạn tương đối của ông. Edward là cây cầu nối liền giữa thời đại của cha mẹ ông và thời đại của thế hệ Kennedy thứ ba, các đứa cháu.

Các đứa cháu của ông thuộc về thời đại mới, thời đại của tuổi trẻ - hay ít nhất, thời đại của những người dưới hai mươi lăm tuổi. "Giới trẻ phàn nàn giới già đã chiếm hữu họ, rằng giới già đã dựng nên thêm giới không vừa ý này. Rằng họ đã lớn lên mà không hề được giúp đỡ trong khung cảnh nghiêm ngặt được thiết dựng nhằm chống lại sự nổi loạn của họ. Sự thật, khung cảnh mà họ phàn nàn một cách thống thiết đó, đã được thiết dựng, đã được khuôn nắn bởi chính họ. Cha mẹ của họ, những người lớn tuổi chỉ

có trách nhiệm trong việc dựng lên một khung cảnh mà họ tin tưởng thích hợp cho những gì bọn trẻ ước muốn".

Toàn thể nền văn hóa của chúng ta, kể từ sau cuộc chiến thế giới lần thứ hai, đã hướng về giới trẻ hơn bao giờ hết. Ngay cả đến kiểu mẫu y phục mà chúng ta mặc, đều nhằm làm thích hợp cho giới trẻ. Một số trung niên, nam và nữ, cũng chạy theo thời trang của giới trẻ, thời trang dành cho những cậu trai hoặc những cô gái dưới hai mươi tuổi. Hoặc, nhìn sang các lĩnh vực khác, có phải các chương trình truyền hình, các trò chơi và cả đến sách vở nữa, trong xứ sở chúng ta, đã bị xâm chiếm độc quyền bởi sở thích của trẻ con và vị thành niên ?

Vâng, tôi chỉ có thể nói như thế, tất cả phải được nhìn nhận, vì đó là sự thật.

"Đã đến lúc chúng tôi, những bậc cha mẹ và những người lớn tuổi ngắm nghía những gì mà chúng tôi đã làm. Bằng mọi cách tốt đẹp nhất có thể, chúng tôi chỉ muốn làm những gì mà chúng tôi cho là đúng đối với giới trẻ, chúng tôi đã thiết dựng một thế giới chống lại sự nổi loạn của giới trẻ hiện tại. Tuổi trẻ đần độn ? Hay các bậc cha mẹ đần độn ? Cả hai.

Những người trưởng thành, kể từ khi cuộc chiến thứ hai chấm dứt, đã cống hiến cuộc đời của họ cho con cái. Họ không còn là những cá nhân quyết định chọn lựa cách cống hiến riêng theo năng lực của họ. Các người cha đã làm việc đầu tắt mặt tối, ngày này sang ngày khác, mà còn chưa thêm được gì ngoài thức ăn, quần áo tiền học hành của bầy con. Có bà mẹ cũng đã phục vụ bầy con gần như suốt cuộc đời của họ.

Bây giờ những đứa trẻ, vừa đủ lớn khôn, xoay sang tố cáo cha mẹ họ. Họ tố cáo những gì? Chủ yếu, sự tố cáo của họ, chẳng hạn, tại sao cha mẹ họ không nuôi họ đầy đủ hơn, quần áo của họ không tốt đẹp hơn, họ không được đi học cao hơn và nhiều thứ thiếu thốn khác trong đời sống của họ. Họ đâu hiểu rằng, sự thật cha mẹ họ không còn thì giờ hơn nữa".

Những người lớn tuổi không có cả thì giờ nhàn rỗi để suy tưởng, để sáng tạo. Tất cả thì giờ đều đầu tư vào các đứa trẻ, thay thế những mất mát của hai cuộc chiến. Hai thế hệ người Mỹ đã dâng hiến bản thân cho đám thiếu niên, những kẻ hiện thời đang đe dọa nền văn hóa và ngay cả nền văn minh

của xứ sở nữa, bằng sự nổi loạn, đòi hỏi, hủy diệt những gì mà chính họ được bảo vệ trước đây Con người thường lâm vào những xúc động mù quáng, luôn luôn cố gắng tìm cách thay thế những gì đã mất mát. Cả hai thế hệ người Mỹ sau hai cuộc chiến đã được sử dụng bởi sự mù quáng ấy . Hiện tại chúng ta đối diện với một thế hệ khác, hoảng hốt và bơ vơ, trừ phi chúng ta hiểu rõ những gì đã xảy ra, chỉ với tính cách hợp tác, chừng ấy chúng ta mới có thể xây dựng được một thế giới tốt đẹp hơn.

Câu hỏi ở hiện tại : "Những gì đã xảy ra ấy, chúng ta phải chữa trị bằng cách nào ?" Những người đàn ông sáng chói đã tiêu pha hết cuộc đời của họ để kiếm tiền cho các đứa con của họ và những người đàn bà thông minh ; có thể, đã mất biết bao năm trong công việc bếp núc. Bọn trẻ không thể giúp đỡ những người lớn tuổi, vì chúng không biết giúp như thế nào, và những người lớn tuổi cũng không thể nhìn lại những năm "đã rồi". Vì như vậy, kết quả chỉ đưa đến sự phàn nàn và oán trách của bọn trẻ, những kẻ đã và đang bối rối .

Những bối rối này là thế giới mà những thiếu niên mang họ Kennedy đang đối mặt. Tôi tự hỏi họ sẽ làm gì ? Thịnh đạt của họ sẽ gia tăng hoặc giảm sút ? Họ sẽ không phải tranh đấu và cạnh tranh để kiếm sống, nhưng liệu họ sẽ có đủ năng lực để đương đầu với định mệnh bằng di sản thành công của gia đình mà họ thừa hưởng ?

Teddy sẽ đương đầu được, Rose Kennedy đã nói một cách tin tưởng; sau khi xảy ra tai nạn xe hơi chết người Ở Chappaquiddick. Nhiều tuần lễ, Edward Kennedy đã mất hẳn tinh thần. Ông chán nản tột độ, trái hẳn với sự dự đoán của người mẹ. Ông cảm thấy sự nghiệp chính trị của ông đã bị hủy diệt.

Nhưng thời gian trôi qua. Ông hồi phục tinh thần.

"Biến cố ấy, tất cả sẽ quên được", một hôm ông nói.

"Những vấn đề, mọi giải đáp, tất cả sẽ được xếp sang một bên. và tôi nghĩ là dân chúng sẽ hiểu. Một ngàn chín trăm bảy mươi ? Ở Massachusetts ? Vâng tôi sẽ nhập cuộc".

Dân chúng sẽ hiểu ? Tôi không chắc như thế. Tôi tin rằng, qua biến cố đó, dân chúng hoa Kỳ đã tỏ ra ,nổi giận với gia đình Kennedy, cho dù đang

là lúc họ yêu mến gia đình này.

Tôi sử dụng tên Kennedy làm tiêu biểu lý tưởng, dù rằng thực sự gia đình Kennedy là một tiêu biểu ước mơ của người Mỹ hơn bất cứ gia đình nào khác ở Hoa Kỳ. Giấc mơ của người Mỹ từ thuở hàn vi cho đến khi giàu có trong ba thế hệ của gia đình này.

Nhưng lý tưởng và những người con lý tưởng của gia đình này, tôi nghĩ, mới thật là sự giàu có còn hơn tiền bạc nữa. Sự giàu có, bao gồm các phẩm chất dũng cảm của đức tính và xa hơn, của giáo hóa nữa.

Những người mang họ Kennedy có tất cả hoặc gần như có tất cả những gì họ đã nói. Giữa những tráng lệ, họ "tráng lệ nhất". Sự thành công một cách ngoạn mục, nhờ phần nào vào sự tráng lệ sẵn có của họ, đã chọc những người không thành công ngoạn mục ganh tị đến tột độ. không thể chịu đựng nổi, và các cuộc mưu sát chỉ là lối thoát duy nhất. Người ta đã âm thầm thỏa thích, đồng thời có cả sự ân hận. Họ là kẻ chiến thắng một cách xấu hổ.

Đó là những xung động? Dĩ nhiên mỗi người Mỹ chúng ta đã bị sự xung động xuyên qua. Dân chủ sản sinh ra xung động, bởi nó khuyến khích sự tự do. Nó cũng đòi hỏi trách nhiệm cá nhân. Một quốc gia chuyên chế đơn giản hơn, không hề có tự do hoặc trách nhiệm cá nhân, và vì vậy, không hề có những xung động. Tại một quốc gia chuyên chế, tự do là của một người, hoặc theo nó, hoặc chống lại nó.

Sự xung động lớn nhất là, chúng ta đòi hỏi những kẻ dũng cảm, chúng ta cần họ, chúng ta tạo dựng ra họ. nhưng cuối cùng chúng ta tiêu diệt họ.

Một ngôi sao màn ảnh, một thể thao gia, hoặc bất kỳ "*Người nào nổi lên, chỉ trung bình thôi, trong lĩnh vực của họ, chúng ta sẽ cố võ để cưỡng bách họ tiến xa hơn nữa, trở thành kẻ anh hùng, một khuôn mặt hãnh diện của quốc gia. Tuy nhiên, khi chúng ta chợt nhìn lại, thấy họ đang ở trên đỉnh đầu của chúng ta, chúng ta lại vội vã tiêu diệt họ, bằng mọi cách, hoặc sát hại, hoặc khinh bỉ, hoặc bôi mớ các sai lầm của họ. Và sau đó, chúng ta lại tìm tòi, khám phá và dựng lên những anh hùng khác*".

Vì thế mà hai anh em Kennedy bị tiêu diệt và chúng ta xoay sang nhìn chăm chú, một cách thèm khát, người em cuối cùng của họ. Chúng ta đã

có vẻ tiến bộ trong việc nắn hình tượng của chàng thanh niên này, để chàng ta trở thành một vật sùng bái của quốc gia. Điều này cho thấy, qua sự thất vọng của chúng ta, khi chàng thanh niên này phạm lỗi lầm chỉ một lần. Chàng ta vô tình đã có những hành vi như là một người tầm thường, hoặc cố ý phạm phải những hành vi đó .

Edward Kennedy, một người đàn ông đã có gia đình, đến một dạ hội gồm toàn các cô gái độc thân, và không thể nào chấp nhận được, khi ông ta đã làm một việc ngu xuẩn, là trốn tránh trách nhiệm mà mọi người đều biết đến, qua thảm kịch không thể giải thích suôn sẻ được ở Chappaquiddick.

Làm sao ông ta có thể là một vị anh hùng, một ứng cử viên thần tượng, một khi ông ta phản bội chúng ta như thế ? *“Những kẻ sùng bái ông sẽ không bao giờ hiểu hành động của ông. Thượng nghị sĩ, tôi bảo đảm với ông.”*

Thật khó trở thành một người anh hùng trong một xứ sở dân chủ. Không có người nào, cả hai phía nam và nữ, muốn thành công lớn trong xứ sở này mà lại dám chạy theo sở thích riêng của họ. Vì nếu làm như thế, một khi họ nổi lên, thành công vượt hơn những kẻ khác, họ sẽ không thể nào được yên thân.

Kéo dài trong đời sống của họ, trước khi cơn bão cuối cùng xảy ra là những cú điện thoại đe dọa và chửi bới, những lá thư nặc danh giận dữ và bẩn thỉu, và những người bạn giả dối xếp hàng dài ngoài cửa. Và cho đến một lúc, những người nổi lên ấy sẽ thấy mình trơ trọi. Nhưng, như vậy cũng chưa bảo đảm là họ sẽ được yên thân. Báo chí, truyền thanh và truyền hình khao khát cung ứng cho dân chúng những xì căng đan, có thể tiêu hủy thân danh, xóa bỏ sự thành công, sự nổi bật của những người mà dân chúng vừa ghét vừa mến mộ.

Các cơ quan truyền thông tin tức sẽ cố công tìm tòi sự xấu xa, của những người mệnh danh là anh hùng của chúng ta, nếu chẳng may không thấy gì hết, họ sẽ bịa ra những tin tức có tính cách đồn đãi và láo lếu.

Và dân chúng tin họ.

Chỉ mới hôm qua đây, tôi thấy trên một nhật báo ở California đã loan một tin dơ bẩn, biết ngay là đặt điều về Jacqueline Onassis. Theo mẫu tin,

Jacqueline nói rằng : "Tôi rất hài lòng khi được kết hôn với một người đàn ông mà người đó là công dân của xứ sở khác." Tôi hy vọng nàng không bao giờ xem đến tờ báo đó, vì nếu nàng xem, sẽ chỉ gặp phải sự thương tổn vô ích, như Edward Kennedy đã từng gặp phải.

Đời sống trong xứ sở chúng ta đã vấp phải nhiều sai lầm. Gia đình Kennedy hiện đã đạt được mọi kỳ vọng của họ, thay thế vào đó, thế hệ thứ ba, các đứa cháu của Joseph Patrick Kennedy và Rose Kennedy, phải đối diện với một tương lai khốn đốn mà mầm chống đối chính là sự bất hòa.

Nếu tôi là một người mẹ Kennedy , tôi sẽ mang các đứa trẻ sang một xứ khác, sống giữa một dân tộc khác, để chúng lớn lên trong yên bình và quên lãng quá khứ.

Sách cổ đã nói : "Cha ăn mặn, Con khát nước", đó là một câu đáng suy ngẫm. Vâng, tôi sẽ mang các đứa trẻ tránh thật xa quá khứ đầy ám ảnh ấy. Tôi sẽ mang chúng đến một xứ sở cổ kính, nơi mà dân chúng khôn ngoan trong nền văn hóa xưa cũ của họ, biết cách chấp nhận một cá nhân ra sao, biết kính trọng nhân tài, biết giá trị cái đẹp biết dành thời giờ cho trí tuệ và tinh thần phát triển.

Ở đây tại Hoa Kỳ, chúng ta không có thời giờ để phát triển tinh thần và trí tuệ của riêng chúng ta.

Tham vọng của chúng ta đều hướng về các quyền bình đẳng, khiến chúng ta trở thành mù quáng để nhận ra sự thật rằng chính sự ban phát của tạo hóa cũng chưa hề bình đẳng. "Giữa chúng ta, cần có kẻ đẹp người người xấu. Người này tài ba kẻ kia đần độn. Người này sáng chói kẻ kia u tối".

Trong khi mà sự dũng cảm, sự đẹp đẽ và tài năng không phải đơn thuần dành cho những kẻ giàu có. Nơi mà các kho tàng quý giá này tồn tại, còn nằm trên các lĩnh vực văn hóa. Văn hóa không hề có giới hạn trong xã hội chúng ta".

"Nhưng trong xã hội chúng ta những người mở đường lại thường không phải là những người làm văn hóa, và hiển nhiên, họ không biết đến sự thiếu thốn của riêng họ. Họ khinh bỉ văn hóa như khinh bỉ những thứ khác. Trong quá khứ, chúng ta không có trạm nghỉ giữa hai đoạn đường. Thực tế chúng

ta không có. Chúng ta bị quấy nhiễu, nếu không nói là luôn luôn bối rối, trước sự hiện diện của những kẻ sáng chói.

Chúng ta luôn luôn tìm cách để bằng hoặc vượt hơn những kẻ đó. Biên giới đổ kỵ của chúng ta nằm trên sự thù nghịch và ngay cả sợ hãi nữa. Chúng ta ưa thích sự tầm thường hơn. Tôi nghe những tiếng kêu :

"Nhưng chúng ta là những kẻ quảng đại nhất".

Xin ngừng lại ở đây ? Chúng ta, người Mỹ quảng đại, nhưng tôi nhớ lại lời bắt bẻ của một người bạn tôi, một người đàn ông ở một xứ Á châu bé nhỏ, khi tôi nhắc ông nhớ đến sự quảng đại của chúng ta :

"Các bạn quảng đại , ông đồng ý. Nhưng không chính với các bạn, mà chỉ với đồng tiền của các bạn".

Còn đủ thời giờ để phát triển lòng quảng đại của chúng ta trên tiền bạc. Còn đủ thời giờ để phát triển phẩm chất của đời sống. Xứ sở chúng ta còn quá non yếu, tôi tin tưởng trên lĩnh vực phát triển phẩm chất của nó. Còn đủ, và còn đủ thời giờ, để tìm hiểu thắm thía những đặc tính của nhân bản, để mang vào không khí tổng quát có khuynh hướng đi xuống của nền văn hóa chúng ta, tuy rằng kỹ thuật siêu đẳng, có thể là quá nhiều trên phương diện phù phiếm. Chúng ta hy vọng vào hành vi của một thiểu số tài năng, nói về phương diện tinh thần, hơn là hy vọng vào một đa số tầm thường.

Tóm lại, chúng ta không chấp nhận đánh giá tài năng như là một sự thuận lợi về tài chính. Vì nếu như vậy, chúng ta sẽ thất bại khi công nhận rằng ngoài thiểu số tài năng, nói về phương diện vật chất, đa số tầm thường không thể tạo ra bất kỳ sự tiến bộ nào trong xã hội chúng ta.

Chỉ có thời gian mới có thể cho biết một người mang họ Kennedy có thể chống chọi lại sự hủy hoại và các cú đấm mạnh mẽ của nền dân chủ chúng ta.

Vì mọi xác định đều có phủ định của nó. Sức mạnh xác định của dân chủ nằm trong ý nghĩa khi mà các dịp may là đồng đều cho mọi cá nhân, để cá nhân đó phát triển khả năng đầy đủ nhất của hẳn. Tuy nhiên, dân chủ không hứa hẹn các mối lợi tìm được của mọi người phải bằng nhau. Dân chủ bảo đảm dịp may chỉ có thể. Nhưng những người ngu dốt và thiếu suy nghĩ đã làm lẫn quyền hạn này và dần dần họ phát triển một thái độ đầy ảo tưởng,

cho rằng *quả đời* cũng sẽ được chia đều mà không cần chú ý đến năng lực của cá nhân đã *trồng cây đời* kia mới sinh ra được các quả này. Kết quả của một thái độ đầy ảo tưởng như thế, phát sinh ra tâm tính cầu nhau giữa những kẻ được chia ít trong xã hội chúng ta. Và cuối cùng đưa đến sự chia rẽ, sự thù nghịch thật sự của một phía là những kẻ kém tài năng và thất bại, và một phía là những kẻ có tài và thành công. Và sự thù nghịch trầm trọng hơn, mà kết quả là các vụ ám sát, được xem là hình thức tốt nhất, và giết người, thông thường được xem là hình thức tồi tệ nhất trong xứ sở chúng ta.

Sự nguy hiểm của sự thù nghịch, càng tột độ đối với những cá nhân thành công một cách nhanh chóng và ngoạn mục, như trường hợp của gia đình Kennedy.

Chính Rose Kennedy vừa mới đây đã xác nhận sự nguy hiểm này, khi suy nghĩ về bạo hành đã bám riết lấy gia đình bà. Bà tự hỏi có phải Thượng đế không cho phép gia đình Kennedy thành công, loại thành công nhanh chóng và phi thường, đối với gốc gác hạ lưu của họ trước kia. Bà nghĩ ngợi: "Thình thoảng tôi tự hỏi, không hiểu gia đình tôi có vật gì đã quyến rũ được bạo lực. Đó là sự đố kỵ?" Và, như bà đã nói sau đó, liên quan đến cuộc hôn nhân của Jacqueline Kennedy: "Những người Kennedy chúng tôi không bao giờ làm cái gì nương theo khuôn thước thông thường. Việc làm của chúng tôi luôn luôn là một tiếng nổ lớn".

Những gì đã khiến những người Kennedy không thông thường chính là phong thái, sự bén nhạy và sự độc lập của họ. Sự kết hợp của gia đình đã bao đảm, đã gây tin tưởng cho năng lực riêng của họ, khiến họ không bao giờ cảm thấy bị đe dọa bởi xã hội. Họ từ chối bị đe dọa.

Eunice Shriver nói: "không ai trong gia đình chúng tôi tỏ ra cuồng tín hoặc triệt để thi hành các nghi thức tôn giáo, ngoài mẹ tôi. Bà có được sự tín ngưỡng mãnh liệt mà có thể ví như những kẻ tử vì đạo, thà chết cho tín ngưỡng còn hơn là sống mà không được tín ngưỡng. Niềm tin này tôi nghĩ, đã đến từ giòng máu Ái Nhĩ Lan đơn thuần của mẹ tôi.

"Tôi không thể để cho các biến cố khắc phục", Rose Kennedy tuyên bố. Tôi không hề nghĩ đến có lúc tôi phải nằm mọp xuống để bị nghiền nát.

Nếu tôi sụp đổ , tinh thần của toàn thể gia đình sẽ tiêu tán lập tức". "Chúng tôi biết vui vẻ và biết ưu sầu". Rose Kennedy đã nói, trước một vài hôm xảy ra cái chết của chồng bà, Joseph, người cầm đầu gia đình Kennedy. "Chúng tôi biết nỗi thống khổ lẫn niềm thích thú. Và tôi phải biết ơn tất cả, bởi vì, chiến thắng của chúng tôi lớn hơn thảm kịch của chúng tôi". Nhưng niềm tin tuyệt đối vào Thượng đế có thể có những ảnh hưởng trái ngược hoặc chống đối của nó. Tôi nói như vậy là do kinh nghiệm có được qua người cha truyền giáo thân yêu của tôi. Ông có niềm tin mãnh liệt như Eunice Shriver đã nói. Ông cầu xin thiên ý và luôn luôn nhận được. Một lần ông cũng cầu xin và nhận được, nhưng bỗng nhiên ông đâm ra ngờ vực. Ông không công nhận là thiên ý luôn luôn, phù hợp với các ước muốn riêng của ông. Và vì sự ngờ vực này đã đưa đến sự phản đối, có những lúc dâng cao phần nộ, trong giới truyền giáo của ông. Ông bị cấm giảng đạo và ông đã chấp nhận, mặc dù lúc ấy ông cảm thấy nỗi đau đớn triền miên.

Tôi không định nói : "có thể, cùng một kiểu phá sản của niềm tin ấy sẽ xảy ra trong niềm tin của Rose Kennedy..

Tuy nhiên tôi biết, niềm tin khẳng khẳng đó có thể đưa đến một năng lực đặc trưng, khiến có thể đánh thức sự chống đối và quỵ rũ về sự trả thù. Và năng lực đó của người mẹ có thể ảnh hưởng đến các đứa, con và họ sẽ phát triển một năng lực giống như thế, mặc dù năng lực này được sử dụng những ước muốn riêng tư của họ. Và vì vậy, các đứa con sẽ đánh thức lòng oán ghét từ kẻ khác, những kẻ không có được năng lực như họ, và rồi thì, bạo hành xảy ra. "Nếu có như vậy, Rose Kennedy đã thấm nhuần năng lực tồn tại các con của bà đồng thời với sự hủy diệt."

Tâm trạng của bà giống như một bài thơ thống thiết của một thi sĩ Do Thái :

"Hỡi đấng tối cao, tôi không oán hận.

"Hai đứa con tôi, sức mạnh đã vỡ tan và nằm xuống.

"Tôi đã nhìn thấy máu của chúng, đã tôi thấm sự vinh quang.

"Chúng sẽ được nhắc nhở giữa muôn người.

"Thế hệ sau này sẽ hồi tưởng và gọi tên chúng một cách tôn kính.

“Nhưng riêng tôi sẽ thầm gọi tên chúng trong những đêm dài, những cái tên nhỏ bé ấy đã thân thiết một lần quanh bếp lửa đời tôi.

"Du không oán hận, tôi đã hao mòn, hao mòn trong cơn bi thương dẫn vật.

"Và, đồng thời trong tôi một nỗi vui mừng, bởi chúng có được niềm tin và chiến đấu cho niềm tin đó... “

Chương 13

Các chương đầu của quyển sách này tôi đã mở đường bằng cách đưa ra các biện giải để bệnh vực giòng họ Kennedy ở Hoa Kỳ. Tôi lại nói về sự tiêu biểu của gia đình này, như là một trong những gia đình ngoạn mục nhất trong xứ sở chúng ta, và hiện tại chúng ta đang làm mọi cách để hủy diệt sự ngoạn mục đó.

Cầm đến bất kỳ tờ báo nào các bạn đều tìm thấy ngay một xì căng đan mới về một người trong gia đình Kennedy, hoặc ít nhất: một xì căng đan cũ được nhai đi nhai lại.

Các cô thư ký, bọn vú em, những kẻ phục dịch và bao kẻ khác châu đầu bàn tán, chứng minh những người trong gia đình Kennedy đã độc ác, nhẫn tâm, và đáng bất mãn như thế nào. Với tất cả những kẻ này, tôi chỉ cần hỏi : "Vậy tại sao các bạn lại tiếp tục làm cho họ?" Dĩ nhiên không có bất kỳ một lời đáp lại nào gọi là trôi chảy hết.

Nếu không có những độc giả của các loại xì căng đan, nếu không có sự thích thú tìm đọc các mẫu chuyện có tính cách bôi nhọ như thế, thì chắc chắn chúng sẽ không được ấn hành. Vì có người đọc, có sự thích thú, chúng được ấn hành, đó là một phản ảnh quan trọng lớp qua công chúng trung lưu trong xã hội Hoa Kỳ chúng ta.

Tôi không tin tưởng một cách ngây thơ rằng những người trong gia đình Kennedy đều hoàn toàn vô tội.

Tin tưởng như vậy là vô ý thức. Tôi đã từng biết những người tài năng và sáng chói, cho thấy thực tế, họ không tránh khỏi sự cám dỗ của các hành động quái dị. Tôi cũng biết rất rõ những cám dỗ này mà những người mang họ Kennedy thỉnh thoảng lâm vào.

Rose Kennedy luôn luôn tỏ ra trung thành một cách triệt để đối với chồng, trong khi đó ông ta vẫn tiếp tục giao du thân mật với một nữ tài tử điện ảnh.

Ngoài mặt bà giữ sự bình thản, nhưng chống đối đã được "chuyển nhượng" cho các người con. Dĩ nhiên, không lời nào được nói ra, không ai cần phải nói gì hết. Chỉ cần sự "xuống tinh thần" của các người con cũng đã nói lên sự chống đối của họ.

Những người đàn ông Kennedy không bao giờ chứng tỏ lòng trung thành của họ đối với các bà vợ, nhưng cách bà vợ phải tự đánh giá để tiếp tục bốn phận làm vợ, làm mẹ của họ. Tôn giáo của họ đã bắt buộc họ phải trung thành. Nhưng tôi không tin tôn giáo hơn lý lẽ. Những người đàn ông Kennedy đều có một tính chất bất thường và sự bất thường này đã hấp dẫn nhiều người đàn bà, trong đó có cả các bà vợ của họ nữa.

Các bà vợ của họ biết rằng, cuối cùng việc này không sao tránh khỏi, do sức quyến rũ của những người đàn ông trẻ tuổi, đẹp trai trong xã hội chúng ta, nếu thêm vào sự giàu có, đương nhiên bất kỳ người đàn bà nào cũng sẵn lòng với sự quyến rũ ấy.

Một thanh niên nói với tôi :

“Bà không thể hiểu nổi khó khăn như thế nào trong việc trốn tránh mấy người đàn bà. Họ tư hiến dâng.Họ lao mình vào. Họ vận dụng mọi mưu mô.”

Tôi nói : "Như vậy là anh biết quá rõ".

Hắn mỉm cười : “Nhưng trước khi biết rõ, thì đã bị họ nắm lấy mất rồi".

Chàng thanh niên này không nói những gì mà một người đàn ông có sức quyến rũ như thế cảm thấy. Họ thường cô đơn và vì vậy, họ dễ xúc động hơn một người bình thường. Họ có thể bị cám dỗ dễ dàng - và, tai hại thay, họ thường hay nhượng bộ. Khi họ đã nhượng bộ chúng ta không còn cách nào khác hơn ngoài việc *đòi lại* toàn thể giá trị của họ, toàn thể những gì mà họ đã cống hiến cho đời sống quốc gia chúng ta, những gì mà họ không thể được thay thế. Chúng ta không biết cách nào khai hóa họ: chúng ta chỉ biết cân nhắc những điều xấu xa để chống lại những gì tốt đẹp của họ.

Không nên nghĩ rằng tôi đang biện bác một thái độ không hẳn là hoàn toàn vô lý về phía công chúng đối với gia đình Kennedy. Gia đình này có trách nhiệm đối với công chúng, nếu họ còn muốn đeo đuổi đời sống công cộng, họ phải duy trì những đức tính căn bản mà họ đã được chấp nhận.

Những căn bản kiên cường gây kinh ngạc khắp nơi trên thế giới này. Đức tính công minh, đứng đắn và khôn ngoan là đặc điểm của một người đàn ông hoặc một người đàn bà tốt ở bất kỳ nơi nào trên thế giới. Và mọi nơi trên thế giới dân chúng rất mong mỏi có được những người như thế để họ có thể đặt tín nhiệm. Nếu tôi có nhấn mạnh đến sự tàn nhẫn của đám đông dành cho thiếu số tài năng có thể trở thành những nhà lãnh đạo của họ, tôi cũng phải nhấn mạnh trách nhiệm của thiếu số tài năng này : Họ luôn luôn phải tu thân.

Vì tài năng có thể chỉ là một phần nhỏ nhoi đối với sự thành công của một người. Tai hại thay, thỉnh thoảng, nếu không nói là quá thường, một tài năng rực rỡ lại nằm trong một ý chí suy nhược và một lý tưởng thấp kém. Tôi sẽ không đề cập đến những người hiện còn sống mà người đó có thể tiêu biểu những gì tôi vừa nói .

Tôi xin đề cập đến, chẳng hạn, Edward Allan Poé, một người có tư tưởng sáng chói, nhưng không bao giờ tài ba của ông đạt đến mức toàn mỹ, bởi bệnh nghiện rượu của ông.

Tôi cũng không nghĩ đến một người đàn bà hiện đã chết, có thể nói là một nhân tài xuất chúng về ngành điêu khắc, nhưng lại kém chiều sâu của lý trí, rất cần thiết trong cảm hứng sáng tạo những tác phẩm lớn. Thiếu cảm hứng sáng tạo nên các tác phẩm điêu khắc của bà ta hoàn hảo trên phương diện kỹ thuật, nhưng không thể cho đó là các tác phẩm lớn.

Tôi không thể nói có đúng chẳng, John Fitzgerald Kennedy sẽ phát triển trọn vẹn tài ba ông, nếu ông còn sống. Có những dấu hiệu cho thấy là có thể, vì tư tưởng của ông đã phát triển nhanh chóng hướng về tương lai, đã lộ diện hoặc có thể đoán biết được, qua các ứng dụng vào các dịch vụ thế giới và qua tư thế cầm quyền đầy nghị lực của ông, có thể khiến ông trở thành một nhà lãnh đạo thế giới.

Người em của ông, Robert Kennedy mà ông đặt nhiều hy vọng như là người kế nghiệp của ông, lại có một bề ngoài cho thấy không có được sự phán đoán bén nhạy bằng ông trên phương diện công bình và về các quyền hạn của con người .

Chưa có gì chứng minh kích thước lớn qua người em thứ ba, Edward Kennedy. Ông tỏ ra thiếu óc phán đoán mà theo tôi điều này nên được báo động đối với một nhà lãnh đạo có khả năng. Dân chúng của bất kỳ quốc gia nào cũng đều muốn được cầm đầu bởi các nhà lãnh đạo khôn ngoan, thiết thực và lương thiện. Họ có quyền mong muốn ta có quyền đòi hỏi như thế. Vì một dân tộc chỉ có thể tiến bộ nhanh chóng và mạnh mẽ là do sự cung ứng tài ba lãnh đạo của các nhà lãnh đạo Tôi phải nói rằng những người mang họ Kennedy đã có một ít khuyết điểm trong các đặc tính gia đình của họ. Phải thừa nhận rằng dân chúng của chúng ta thường tố cáo họ có những hành động lập dị: giả nhân giả nghĩa, và một số người trong gia đình này đã làm trái hẳn những căn bản được chấp nhận trong xứ sở chúng ta. Như tôi đã viết ở các trang trước, không thể chối cãi, có một sự khó chịu giữa dân chúng Hoa Kỳ, khi họ nhìn những người mang họ Kennedy không thấy một ai giống như, hoặc nằm trong trường hợp của Coolidge, của Hoover hoặc của Truman(1). Đó chỉ là một vài phương danh dẫn chứng.

(1) Coolidge John Calvin, Tổng thống thứ 30 của Hoa Kỳ (1923 – 1929).

Herbert C. Hoover Tổng thống thứ 31 của Hoa Kỳ (1929 – 1933)

Harry S. Truman, Tổng thống thứ 33 của Hoa Kỳ (1945 – 1953)

(ghi chú của người dịch.)

Kỳ thật, không có ai trong những người sáng chói này bằng những người trong gia đình Kennedy, nhưng dân chúng cảm thấy họ đáng tin nhiệm hơn. Dĩ nhiên cái gọi là giới bình dân, họ không bao giờ tin nhiệm hoàn toàn những người sáng chói, táo bạo hoặc sáng tạo hơn họ. Nếu đây là sự thật, để đạt được sự tin nhiệm, một người phải làm cách nào cho thấy sự sáng chói, táo bạo và sáng tạo của họ mọi người khác đều có thể làm được.

Nhưng - và đây là điểm then chốt - nếu nền giáo dục kiềm hãm bớt trách nhiệm hướng hẳn vào những kẻ thông minh tuyệt đỉnh, chừng ấy hồ ngăn cách giữa hai thái cực mới có cơ chấm dứt. Nếu những kẻ ít thiên tư, có thể thông suốt kinh nghiệm học hỏi của những kẻ có nhiều thiên tư, thì phần lớn thái độ ghen ghét, đố kỵ và hiềm khích của đám đông hướng vào những kẻ tài ba đặc biệt, có thể đổi sang sự biết ơn, vì chừng ấy họ mới biết những cá tính và những trí tuệ như thế quả xứng đáng là các nhà lãnh đạo của họ.

Qua quyển sách này, chú tâm của tôi vừa bên vực thiếu số tài ba sáng chói, tượng trưng của gia đình Kennedy, một thiếu số đưa đến tất cả hy vọng tiến bộ của nhân loại, vừa bên vực đa số lo âu, ngờ vực và không ưa thích sự lãnh đạo của thiếu số vừa nói, đồng thời đa số này lại mong mỗi có được một sự lãnh đạo khôn ngoan, công bình và ý thức trách nhiệm.

Những người mang họ Kennedy thực sự có thiếu sót trong các mong mỏi này ? Một lần nữa tôi lại nói về sự tượng trưng. Tôi nói về một giòng họ có thừa sự giàu có. Đó là giòng họ Rockefeller, một giòng họ đại phú, và cũng có thể kể đến Ford. Mỗi giòng họ đều có một ông cha sáng nghiệp, có thể so sánh với Joseph Patrick Kennedy. Thế hệ thứ ba của gia đình này, Rockefeller và Ford, đều là hai thế hệ đáng nể, nhưng cả hai đều không có một ai là nhà lãnh đạo lớn. Mỗi gia đình đều làm việc tốt đẹp có tính cách nhân đạo.

Có thể kể các công việc nghiên cứu phát triển hữu ích trên phương diện y học của cơ sở Rockefeller hoặc công cuộc nghiên cứu cải tiến canh nông đáng chú ý của cơ sở Ford, một công cuộc nghiên cứu có thể nói là hơn bất kỳ công cuộc nghiên cứu nào khác, có thể giải quyết nạn đói ở Ấn Độ. Những việc làm tốt đẹp này không thể nói là không quan trọng, nhưng lại có tính cách thông thường đồng dạng với nhiều việc làm khác và không sản xuất được một nhà lãnh đạo nào đầy dũng khí có thể gây hứng khởi cho mọi người.

John Fitzgerald Kennedy, trước khi bị ám sát, đã tiến đến cao độ nhất của sự hứng khởi và, nếu ông còn sống, ông có thể mang chúng ta đến một sự hiểu biết mới mẻ về năng lực riêng của Quốc gia Hoa Kỳ.

Dưới ảnh hưởng của ông, Jacqueline có thể đã tiếp tục trong vị thế riêng của nàng bên cạnh ông, nên chúng ta sẽ chỉ được nghe những thành tích tốt đẹp về nàng. Những người sùng bái nàng chưa mãn nguyện, họ muốn thấy nàng hoàn thành hẳn những gì mà họ mong mỏi. Hiện tại, những mong mỏi này đã trở thành sự khinh bỉ và chỉ trích đầy giận dữ rằng, thật sự, tài năng của nàng cũng chẳng làm nên được việc gì.

Giống như sự giận dữ đang chĩa mũi vào Edward Kennedy, người mà dân chúng đã đặt hy vọng, và hy vọng đó tiêu tan theo với biến cố bất ngờ.

Tôi hồ nghi về sự quên lãng của mọi người, dù ngay khi họ có thể hiểu biết, như Edward đã nói, sau mọi thắc mắc được giải đáp: Tôi nghĩ là mọi người không quên.

Hôm nay, tôi vừa nhận được thư của một đứa cháu trong gia đình Kung. Hãn từng là một lãnh tụ vệ binh đồ ở chính ngay tỉnh lỵ sinh quán của hãn. Tỉnh lỵ này tôi biết rõ như in trong trí, cho dù hãn không tả lại trong thư. Hãn vừa trốn thoát sang Đài Loan và từ đó hãn viết thư cho tôi. Trong thư hãn tiết lộ về lý do của sự tình ngộ : "trong số nhiều người khác như hãn, tài ba và sáng chói, hãn được giáo dục trong một trường đặc biệt để sau khi tốt nghiệp hãn. sẽ dạy lại những điều đã học hỏi cho dân chúng. Trong trường, hãn được cho biết là dân chúng rất ham học, rất hạnh phúc và dù sống đơn giản, tiện nghi của họ nhiều hơn những ngày cũ. Hãn tin tưởng những gì mà hãn được dạy và hãn trông mong được thi thố tài ba của mình.

Tuy nhiên, khi ra trường đi sâu vào làng mạc, hãn mới nhận thấy những gì mà hãn được dạy không đúng với sự thật. Dân chúng không hạnh phúc. Họ không có miếng ăn đầy đủ. Họ cảm thấy bị đè nén.

Hãn trở thành ngờ vực và chán nản. Con người thuộc gia đình Kung vẫn còn hiện hữu trong hãn, và tâm trí vẫn còn là một người thuộc giai cấp quý tộc. Hãn không thể nào tiếp tục nói láo với mọi người, và hãn đã trốn".

Lợi bộ đến bờ biển phía Nam và nhờ một chiếc thuyền đánh cá nhỏ, hãn sang được Đài loan. Trong thư, hãn mô tả đời sống ở Đài Loan phong phú và nhiều tiện nghi hơn ở Hoa lục. Nhưng hãn cho rằng ở đây có nhiều cách biệt giữa kẻ giàu và người nghèo.

Những người giàu có phung phí, xa hoa, sống trong các ngôi nhà quá to lớn và nhất là có nhiều kẻ phục dịch. Hãn cho rằng như vậy là không tốt.

Nhưng hãn cảm thấy, sự thật, ở đây có nhiều tự do trên phương diện chọn lựa. Những thanh niên như hãn có thể theo đuổi những ngành học thích hợp, họ có thể chọn nghề nghiệp, không phải bị chỉ định như hãn.

Hãn viết, ước ao của hãn được trở thành một nhà văn, nhưng hãn lại được huấn luyện để trở thành một nhà giáo - đúng ra, một cán bộ tuyên truyền. Bây giờ dĩ nhiên là quá trễ để hãn chọn nghề nghiệp. Hơn nữa, nếu

chọn nghiệp văn, hẳn sẽ viết về cái gì ? Tất cả những gì hẳn biết, hẳn không còn tin tưởng nữa.

Hẳn không thuộc vào nơi nào hết. Hẳn không được hạnh phúc ở bất kỳ nơi nào cả.

Ở một phần khác của thế giới đó, dưới một hệ thống hoàn toàn khác biệt, tôi nhận thấy tài năng và sáng kiến đã bị hoang phí một cách thảm hại. Cũng giống như chúng ta ở đây. Hoang phí, bởi vì những người có thiên tư đã bị đẩy vào cùng một khuôn thước của sự độc đoán và của sự hủy hoại. Họ, như các thanh niên Mỹ trẻ tuổi của chúng ta, họ không biết phải tin tưởng những gì.

Ngày người cha của gia đình, Joseph Patrick Kennedy chết, tin tức lan đi khắp nơi trên thế giới : Cái chết của một Kennedy khác. Nhưng lần này không có gì gọi là gây sững sốt, vì cái chết nằm ngoài sự kinh khiếp. Chỉ có cái chết của một người trẻ tuổi mới là cái chết dữ dội. Sự chấm dứt của một đời sống thọ, và thành công, là một chấm dứt đương nhiên tốt đẹp.

Lúc ở Trung Hoa, tôi còn là một đứa nhỏ, tôi thường thấy sự chết chóc, chết vì chiến tranh, chết vì đói, chết vì bệnh tật. Những cái chết đau đớn và khủng khiếp. Tệ hại nhất là cái chết của những đứa trẻ. Nhà chúng tôi nằm trên một ngọn đồi, bên ngoài một thành phố lớn. Quanh sườn đồi gần như bị mồ mả che phủ.

Thỉnh thoảng, nếu không nói là quá thường, những cái huyết chôn trẻ con chết được đào rất nông và cái xác không có hòm bao học, và đôi khi trần truồng nữa, nếu đứa trẻ chết đó là con nhà nghèo. Quần áo là một vật quý giá đối với dân nghèo Trung Hoa, không thể nào phí phạm một cách vô ích như thế được.

Những ngôi mộ nhỏ bé chôn nông này thường được lũ chó hoang trong các ngôi làng quanh đó mò mẫm đến. Và chính tôi, một đứa bé ưa chạy lang thang thỉnh thoảng đạp nhầm một cái xác nhỏ bé đã bị lũ chó ăn mất phân nửa... Tôi biết đến đầy đủ sự khủng khiếp của cái chết từ đó. Trong thời gian này tôi cảm thấy sự chết chóc đáng sợ hãi.

Nhưng nhiều năm trôi qua, xuyên qua các cuộc cách mạng và chiến tranh hỗn loạn, tôi bắt đầu hiểu cái chết rõ hơn, và tôi ý thức rằng có những cái

chết rất vô nghĩa nhưng cũng có những cái chết rất cần thiết hoặc được mong đợi. Và cái chết sau cùng này, trong đời tôi, tôi đã từng biết đến? Khi chồng tôi thành linh lâm bệnh, giống như trường hợp của Joseph Patrick Kennedy, giữa khi sức khỏe đầy đủ. Tôi biết được sự đau buồn lo lắng như thế nào trước một cơn bệnh biến chứng bất thường, thỉnh thoảng nặng, thỉnh thoảng nhẹ, nhưng luôn luôn có khuynh hướng mòn mỏi, cho đến khi tiếng nói tắt đi, cử động ngưng lại, ánh mắt mờ dần, tri giác không còn nữa.

Và ở đó, trên chiếc ghế ông ta ngồi, ngày qua ngày và đêm đến, ông ta được mang đến giường và nằm đó chờ ngày trở lại . Mọi người vây quanh , nhưng ông ta không còn hướng dẫn đời sống của họ nữa, không còn là trung điểm của sức mạnh gia đình nữa. Mỗi cá nhân trong gia đình từ đây phải tự tìm lấy sức mạnh của riêng họ.

Những ngày cuối cùng như thế cũng đã đến với Joseph Patrick . Một cái chết kéo dài, dai dẳng đã trở thành một cái chết đương nhiên, không thể tránh được, ngay cả không được mang cảm giác là một cái chết nữa. Sự ngừng nghỉ đã được mòn mỏi trông đợi, đến nỗi không còn sợ hãi, không còn kinh hoàng, dù trong chốc lát.

Những dòng này tôi viết trước đêm đám tang được cử hành. Xác của Joseph Patrick Kennedy được tắm liệm và quàn trong một căn phòng ấm cúng tại nhà riêng ở Hyannisport, từ đó, nhìn ra khung cửa sổ mở rộng, là phong cảnh Nantucket Sound mà sinh thời ông rất ưa thích. Trong nhà, quanh ông mọi người trong gia đình đều có mặt. Tôi không thể biết, nhưng không thể nghi ngờ, giờ này qua giờ khác, từng người một hoặc nhiều người trong gia đình cùng lúc đã tiến vào căn phòng yên tĩnh ấy và đứng gần ông, bên khung cửa sổ đó, hồi tưởng lại những gì mà ông đã làm qua vai trò người chồng, người cha, người ông của họ. Và họ tự nghĩ, có thể, hoặc chắc chắn, hiện tại ông đang họp mặt với các người con của ông một cõi khác, với Joseph, Katherine, John và Robert. Rose Kennedy và Ethel Kennedy có thể là hai người thực sự nghĩ đến sự sum họp này. Và dĩ nhiên có cả Jacqueline Onassis, qua sự mến yêu mà nàng dành riêng cho Joseph Patrick Kennedy và ngược lại. Những thông cảm mà người cha chồng đã dành riêng cho nàng, còn có phần hơn các đứa con của ông nữa.

.....

Ở đây, Vermont, mưa đang nghiêng vào các khung cửa sổ mở rộng tại căn nhà miền núi của tôi. Trời cũng đang mưa ở Hyannisport. Mưa rơi trên nóc giáo đường Hyannisport, nơi mà Joseph Patrick Kennedy được từ biệt lần cuối cùng. Quây quần bên ông là những người trong gia đình và một số bạn thân. Sau đó ông được mang ra nghĩa trang riêng của giòng họ ở Brookline, nằm giữa những ngọn đồi phía Đông Nam Boston. Nơi đó, ông có thể yên nghỉ, bỏ lại phía sau cho các con cháu ông, những gì là cao nhã và vĩ đại của ông. Họ sẽ không bao giờ quên ông, không chỉ những ngày tuổi trẻ hăng hái và đầy năng lực, mà còn ở những ngày bệnh hoạn và hao mòn thân xác trước khi đi về cõi chết của ông nữa.

Bây giờ tôi nghĩ đến những người còn lại. Tôi nghĩ nhiều hơn đối với Rose Kennedy. Lúc này bà trở lại nhà, mưa rơi và đêm xuống dần, nghĩ đến người yêu mến đang nằm cô đơn dưới mưa, cõi lòng tan nát. Các con cháu bà, họ sẽ ở lại với bà đêm nay nhưng mai đây họ phải mỗi người mỗi ngả.

Cuối cùng, những giây phút cô độc hiện rõ hơn bao giờ hết. Cẩn trọng như mọi khi, bà xem qua mọi nơi trong nhà trước khi đi đến, nhưng bà biết rằng sẽ không bao giờ có bất kỳ người nào mở cánh cửa lớn kia một lần nữa, khi bà đã đóng nó lại. Không tiếng nói nào phá vỡ sự yên lặng trong căn phòng của bà.

Chiếc giường còn đó, bà nằm xuống, nhưng biết rằng sẽ không còn ai chia sẻ khoảng trống còn lại. Và khi thức giấc, bà không còn nghe hơi ấm chuyển sang từ một thân thể khác.

Tôi biết rõ sự chia ly cuối cùng như thế nào. Cũng như những người vợ khác, nếu họ đã trải qua. Người vợ bây giờ sẽ không hồi tưởng hình ảnh của chồng trong những ngày bệnh hoạn hao mòn trước khi chết, cũng không nhớ lại cái cái nằm đơn độc dưới nấm mồ lạnh lẽo ngoài kia. Qua hồi tưởng của người góa phụ là hình ảnh một chàng thanh niên cao lớn, đẹp trai khỏe mạnh, đôi mắt rực sáng, trong những ngày đầu của yêu đương và khoảng thời gian mới mẻ của những ngày hôn phối... Và rồi các đứa con ra đời và niềm hạnh phúc như thế nào với những đứa trẻ phương phi và khỏe mạnh ấy.

Đêm đầu tiên, khi người chồng nằm yên dưới mồ, “tuổi trẻ của người chồng qua hồi tưởng của người vợ”. Người góa phụ không thể nào chịu đựng nỗi sự đau khổ trừ phi xoa dịu bằng sự hồi tưởng như thế.

Ngôi nhà ở Hyannisport thoạt đầu chỉ là nơi nghỉ hè của họ, nhưng sau đó họ đến cư ngụ thực sự, dù cho đời sống ở đây có nhiều phương diện không thích hợp với họ. Nhưng, hai mươi năm trôi qua, họ quen dần, họ học hỏi để yêu mến hải cảng này và lịch sử của nó. Người da đỏ là những người có mặt trước tiên ở đây, kế đó là các nông dân và các trại chủ, kế nữa là dân đánh cá và cuộc nội chiến, cuối cùng nó trở thành một thành phố với một quyền hạn riêng và một bãi biển nghỉ hè danh tiếng.

Ông ta, Joseph Patrick nhấn mạnh rằng gia đình ông biết rất rõ lịch sử của thành phố nhà. Và tiền bạc đã khiến dân chúng quên nguồn gốc Ái Nhĩ Lan của họ. Chiếc xe hơi to lớn đầu tiên ở Hyannisport là của họ - một chiếc Packard hay Cadillac gì đó.

Joseph Patrick Kennedy đang bận rộn trong việc tìm kiếm một triệu đô la thứ hai của ông, nên trong ba kỳ nghỉ liên ông đều không có mặt với gia đình. Đến kỳ nghỉ hè thứ tư, kể từ khi họ dời đến Hyannisport, họ có ngôi nhà mới đồ sộ, đồ án do một kiến trúc sư danh tiếng ở Boston thực hiện.

Tôi có đến Hyannisport sau cái chết của Joseph Patrick Kennedy và nhờ vậy tôi biết được dân chúng ở đây đã nghĩ như thế nào về gia đình to lớn và danh tiếng lừng lẫy này. Họ nói về người cha trong những ngày bệnh hoạn và mòn mỏi trước khi chết, họ nói về những ngày khi các đứa con của gia đình này còn trẻ.

Một người địa phương nói đùa : Hình như không đến nỗi họ chiếm hết phân nửa dân phố thành phố này. Họ thường sắp hàng dài trước cửa tiệm của tôi. Cũng như những gã trẻ tuổi khác - họ nô đùa và xô đẩy nhau thật ồn ào.

Gia đình này có rạp chiếu bóng có âm thanh đầu tiên ở New England. Rạp hát này được dựng lên khi Joseph Patrick nổi tiếng trong giới sản xuất phim ảnh và cũng nhờ vào lĩnh vực này ông thu được một món tiền vĩ đại . Vào năm 1932, đứa con gái út và là đứa con thứ tám của họ, Jean, chào đời. Joseph Patrick thường vắng nhà luôn, Rose Kennedy hoàn toàn nhận lấy

trách nhiệm trong gia đình, đúng ra không phải hoàn toàn, bởi vì sự hiện diện của người chồng vẫn như luôn luôn ở nơi nào đó trong gia đình.

Trong khi Joseph Patrick làm việc ở Hollywood, chạy đua với thời gian trong việc sản xuất các cuốn phim thương mại, Rose Kennedy được Jack, con trai bà, ví bà mẹ như chất keo. Dĩ nhiên, chất keo để giữ cho gia đình kết hợp với nhau. Các đứa con ngoan ngoãn, được bà dạy dỗ đúng mực, vào những ngày êm đẹp nhất, khi mà tất cả chúng còn quanh quẩn trong nhà. Nhưng, người cha không bao giờ cho phép kéo dài cảnh nhàn hạ đó, ông không muốn bất kỳ một người mang họ Kennedy nào không biết ganh đua, không biết chống trả lại kẻ khác. Ông nói với các con : "Lần thứ hai không bao giờ đến. Đúng ra, lần thứ hai không phải là lần tốt". Vì vậy bất kỳ nơi nào hai vợ chồng ông đến, nếu có thể, họ đều mang các con theo, hoặc ít ra cũng một hai đứa. Joseph Patrick muốn tương lai của các con vượt hơn những gì mà ông đã có. Ông biết các con của ông đang ganh đua với nhau, nhưng ông không thể dạy chúng biết chịu sự nhường nhịn, dù là sự nhường nhịn hợp lý. Chính ông không bao giờ làm một kẻ nhường nhịn hợp lý. Ông cứng cỏi và dạy các con ông sự cứng cỏi đó.

Một lần, Joe và Jack đang đứng trên bờ biển và chợt nhìn thấy một chiếc thuyền lật úp vì chạm phải đá ngầm, mỗi cậu nhanh nhẹn nhảy xuống một chiếc thuyền nhỏ của họ, và hối hả bơi ra chỉ để cứu một người đang bị đắm. Lúc đó Joe chỉ mười hai tuổi, và Jack mới mười tuổi. Cả hai không nghĩ đến thân mình. Joe đã không chết trẻ, nếu ông không tình nguyện chiến đấu sau khi nghỉ vụ quân dịch chấm dứt. Ông không biết sợ hãi, qua một năng lực hun đúc như thế, và qua đôi mắt rực sáng, mái tóc dày luôn luôn dựng ngược như không bao giờ được chải gỡ ấy, ông mang dáng dấp của một kẻ hăm hở lên đường, không ngừng nghỉ và dám làm bất kỳ việc gì.

Chàng thanh niên Joe, người giúp đỡ bà mẹ hết lòng cũng như với những kẻ khác trong gia đình, nhưng lại có khuynh hướng khép những kẻ khác ấy vào khuôn khổ của anh ta. Anh ta dạy mọi người cưỡi xe đạp, bơi lội đánh bóng bàn và đá banh. Môn cuối cùng này anh dạy mọi người cho đến khi họ trở thành một đội banh gia đình mà anh ta là nhà điều dặt. Chỉ có Jack không chịu sự khống chế của người anh và Joe thỉnh thoảng phải ra tay

khuất phục cậu em. Dĩ nhiên, Joe luôn luôn chiến thắng vì thân xác to lớn hơn Jack. Tuy nhiên sau các cuộc xung đột, Joe vẫn không làm thay đổi được đứa em, nhưng chẳng vì thế mà cả hai không yêu mến lẫn nhau. Jack nói, khi đã lớn hơn, rằng bất kỳ một giải quyết tối hậu nào, người giải quyết đó phải là Joe.

Và hai cậu con trai này phải đến trường, vào cái tuổi bừa bãi kinh khiếp của họ. Phòng ngủ của Jack những kẻ phục dịch phàn nàn, luôn luôn hỗn độn, nơi này một vài chiếc khăn ẩm, nơi kia những chiếc quần tắm dẫm nước, chỗ nọ là các đôi vớ cuộn lại. Và khi muốn đánh bóng đôi giày? Cậu học trò Jack không ngần ngại sử dụng chiếc áo choàng thường mặc đi học, chiếc áo choàng quá ngắn đối với thân hình quá khổ của cậu ta. Loại áo choàng dành cho học sinh Hoa Kỳ, có kí hiệu, để khi nhìn vào có thể biết lớp mà họ theo học. Trong lớp có một trăm mười hai học sinh: cậu Jack đứng hạng sáu mươi tư. Tuy vậy, các bạn cùng học đã bầu cậu ta làm huynh trưởng trên phương diện con người dễ dàng đạt đến thành công nhất của bất kỳ sự lựa chọn nào trong đời sống. Và cậu ta đã vẽ các cô bạn học như là các con ong cho mật.

Các cậu con trai của bà hay tinh nghịch: Rose Kennedy phải công nhận. Có lần họ phải ngồi tù hết một đêm. Chuyện này xảy ra trong cuộc đua thuyền ở Edgartown, Joe và Jack tham dự, và đã mạnh tay với một đội chiến thắng đến nỗi ban tổ chức phải giao họ cho cảnh sát. Cả hai bị nhốt vào tù và người chủ thuyền mà họ mượn được thông báo đến bảo lãnh họ về. Người chủ cho mượn thuyền đã biết ý người cha của hai cậu trai này nên từ chối bảo lãnh. Ông ta nói rằng để họ có dịp học hỏi thêm. . . Trong ký ức của người đàn bà đêm đầu tiên nằm trên giường một mình khi người bạn đồng hành nằm yên dưới ba thước đất, người đàn bà ấy, Rose Kennedy, sẽ tiếp tục nhớ lại, vào mùa hạ năm 1936, hai con trai bà, Joe và Jack lần lượt chiến thắng tất cả các cuộc đua thuyền. Cả hai, cầm đầu toán, đã được cử tham dự cuộc đua tranh giải vô địch ở bờ biển Địa Trung Hải và hàng loạt cuộc đua thường niên vào tháng bảy và tháng tám trong năm. Và sau đó, các đứa con này trưởng thành hẳn, qua ký ức của Rose Kennedy Jack chạy đua vào Thượng nghị viện tiểu bang Massachusetts, Eunice nhảy vào

cuộc vận động tranh cử cho người anh. Nàng và Pat đẹp làm sao trong chiếc "váy" có thêu tên của Jack và hình tòa nhà Quốc hội. Đồ trang sức của họ đều khắc khẩu hiệu "Hãy bỏ phiếu cho Kennedy", mọi thứ đều có vẻ buồn cười, nhưng gần gũi và chứng minh tinh thần phe nhóm qua các hình thức mà người cha không hề tính toán để dạy cho họ trước đây. Và rồi người góa phụ hồi tưởng đến những năm Joseph Patrick làm đại sứ ở Anh quốc và thời gian đó đời sống của họ hoàn toàn mới mẻ... Những kỷ niệm và những kỷ niệm, ngay đến cả cái chết cũng không xóa được những kỷ niệm đó.

"Nhưng, mưa đang lạnh lùng rơi trên mái nhà.

Ba người đàn bà Kennedy đã phải sống hoặc hiện hữu, qua đêm đầu tiên với ý thức đầy đủ của sự chết, được xét đoán qua chính bản thân tôi. Đó là đêm mà thân xác của người yêu dấu vừa nằm yên dưới lòng đất.

Trong trường hợp cái chết của Joe: đêm đầu tiên này không hề được trải qua. Cái chết mà thân xác không tìm được ấy, kẻ chết đã phiêu du trên cao. Ở một nơi nào đó. Nhưng Rose Kennedy, Jacqueline và Ethel đã phải trải qua, mỗi người mỗi khác, hình dung lại được những gì thuộc về người thân yêu đã chết của họ. Không có bất kỳ cái gì, không ai có thể ngăn chặn được hồi tưởng của họ, ngoài thời gian. Thời gian làm cho phai dần đi. Dĩ nhiên, người đàn bà mà chồng chết quá trẻ sẽ có tâm trạng, có những kỷ niệm hồi tưởng phải khác hơn người đàn bà mà người chồng chết già.

Một trong những người anh em trong gia đình Kennedy tôi được biết, đã không bao giờ léo hánh đến nơi chôn những người thân của mình một lần nào.

"Tôi đến đó làm gì ? Họ không còn ở đó nữa." Người đó đã nói như thế.

Riêng tôi, có lần tôi đến thăm một Tổng thống Kennedy và từ đấy không một lần nào tôi trở lại nữa.

Tôi hồi tưởng ông một cách khác. Nhưng những người đàn bà Kennedy, những người mà chồng họ nằm trong các ngôi mộ đó, luôn luôn đến thăm viếng những người yên nghỉ cuối cùng này. Riêng Rose Kennedy, tôi cảm thấy có một mối giao cảm đặc biệt, dường như đời sống của bà đã lui lại phía sau. Rose Kennedy không phải là mẫu người bỏ hết cuộc đời cho con

cháu, qua một cá tính quá mạnh mẽ, quá độc lập, quá nhiều thói quen của thời trẻ ấy. Nhưng đó là sự thật, hiện tại bà ý thức được những năm còn lại của mình, là những năm của trầm tư, của suy tưởng.

Dù rằng những năm này là những năm quý báu, với âm nhạc êm đềm hơn, với nghệ thuật ý nghĩa hơn, với thiên nhiên rực rỡ hơn và bởi vì thời gian quá ngắn ngủi.

Đối chiếu với những người đàn bà trẻ hơn, những con dâu góa bụa của bà, có đời sống hướng về tương lai cho chính họ và cho các đứa con của họ, đời sống không khép kín của họ chỉ là đời sống cho thế hệ kế tiếp. Họ có bốn phận không chỉ đối với người chồng đã khuất, mà còn có bốn phận đối với sự tồn tại của giống họ Kennedy nữa.

Nhà tôi, phía bên ngoài, mưa chỉ còn lất phất, nhường chỗ cho những mảnh tuyết mong manh, lặng lẽ rơi.

Chương 14

Gia đình Kennedy đã làm thay đổi quốc gia của chúng ta, và thay đổi chúng ta, hơn bất kỳ gia đình nào khác trong lịch sử Hoa Kỳ. Dĩ nhiên, thay đổi này cũng phải đơm độc mình họ, thay đổi của đời sống một quốc gia là một sự chuyển biến liên tục và gia đình Kennedy đã lộ diện, đã nhô lên đúng lúc trong lịch sử quốc gia chúng ta và trong lịch sử của thế giới. Chúng ta đang tiến tới gần một thời đại.

Hai cuộc thế chiến và cuộc chiến tiêu hao ở Triều Tiên đã cướp mất của chúng ta biết bao nhiêu nhân tài trẻ tuổi, có thể là những nhà lãnh đạo của quốc gia chúng ta và của thế giới. Sự mất mát lớn nhất trong chiến tranh không phải là tiền bạc. Sự mất mát luôn luôn và mãi mãi vẫn là sự mất mát những thanh niên sáng chói và tài ba trên phương diện lãnh đạo. Trong xứ sở và ở hải ngoại, thế hệ thứ hai hiện thời của chúng ta chỉ còn lại những nhà lãnh đạo hăng nhì .

Dưới thời đại Tổng thống Truman và Eisenhower có thể nói là thời kỳ phục hồi. Dân chúng còn kiểm điểm bản thân và xem xét những lĩnh vực quanh đời sống của họ, họ chưa dám nhìn về tương lai xa hơn.

Họ mong muốn được dìu dắt bởi những người mà họ có thể đặt được tính nhiệm của họ.

Nhưng giai đoạn cầm quyền của Eisenhower có thể nói là giai đoạn gây ít nhiều thất vọng. Đồng ý là Eisenhower có nhiều kinh nghiệm và tài ba trên lĩnh vực quân sự, nhưng hiển nhiên, ông không có kinh nghiệm và tài ba trong lĩnh vực chính trị. Đức tính thanh khiết và thẳng thắn của ông phải được công nhận, nhưng sự tiên liệu và chuẩn bị, phải có, đối với một nhà lãnh đạo tài giỏi, ông gần như không có. Tuy vậy theo tôi nghĩ, qua những năm chậm chạp ấy, lại tào ra một môi trường tốt cho dân chúng, để họ có đủ thời giờ chuẩn bị, phản ánh và hiểu thêm các nhu cầu của họ, để họ sắp xếp, tìm kiếm một lối đi mới thích hợp trong đời sống. Việc tìm kiếm này đã dần dần kết tinh được một ước muốn sâu xa hơn, vững chãi hơn, trong

tư tưởng non yếu lúc bấy giờ. Tóm lại, tất cả rất, cần thiết cho những kẻ can đảm và anh hùng dẫn bước trên hướng đi mới mẻ của họ.

Đúng vào thời gian này, những người đàn ông mang họ Kennedy xuất hiện. Nếu Joseph Patrick Kenned Jr. người anh lớn của họ còn sống, thì sự xuất hiện có thể là quá sớm, và hấp lực của gia đình Kennedy cũng kém hẳn đi, nếu không nói là không có.

John Kennedy đã xuất hiện đúng lúc, đúng con đường cần thiết sự có mặt của ông.

Ông đã đến với sức mạnh truyền thống của Hoa Kỳ , của một giòng họ di trú ba đời ở quốc gia này , của sự giàu có, thành công và quyền thế, qua các hoạt động riêng của ông, ông đã lộ diện như là một vị anh hùng được mong mỏi.

"Những gì đã tạo nên người anh hùng ?" Chưa có ai tìm hiểu một cách rõ rệt. Theo tôi, một hành động liều lĩnh ngăn ngui của một người, không có nghĩa người ấy là một vị anh hùng. Nhiều người có thể được gọi là anh hùng trong chốc lát, qua hành động can đảm nhất thời của họ. Tôi nghĩ: một vị anh hùng thật sự phải được nhìn qua các hành động liên tục của họ và chính bản thân họ gây ra sự tín nhiệm, lòng tin cậy và tối hậu là sự tôn kính.

Giải thích tốt nhất của hai tiếng anh hùng thường được sử dụng trong ngôn ngữ hiện đại là nên lấy nghĩa nguyên thủy của Hy Lạp: *“thiên tài của cái đẹp”*.

Trong một bữa ăn: tôi đã thảo luận với một người bạn có quan điểm chính trị độc lập, về hiện tượng Kennedy : "Vâng. đúng là nguy hiểm, ông ta tuyên bố. Một Kennedy này kế tiếp một Kennedy khác bước vào tòa Bạch ốc, chúng ta sẽ có một đế chế. Kennedy chỉ ở Bạch ốc hai nhiệm kỳ, không thể thêm hai nhiệm kỳ nữa. Không, không, tám năm là quá đủ. Tôi bỏ phiếu cho đảng Công hòa tám năm và rồi quay lại đảng Dân Chủ. Nhưng chắc bà công nhận, một Kennedy và tòa Bạch ốc với tất cả ma lực của ông, dân chúng đã bị mê hoặc và họ muốn ông ta ở lại mãi mãi."

Gia đình Kennedy có ma lực, mỗi người trong gia đình này đều có, nhưng John Kennedy và vợ ông, Jacqueline, có ma lực vô song. Robert

Kennedy cũng có ma lực và góp thêm vào ma lực của người anh, sau khi người anh này bị ám sát. Ma lực không luôn luôn có tính chất mời gọi sự yêu thương mà nó còn, thỉnh thoảng, mời gọi sự đố kỵ và bạo hành nữa.

Một chiều ở Arizona, khi tôi đến dự tiệc tại nhà một góa phụ giàu có, một người đàn bà sáu mươi tuổi, thành thật và giản dị, nhưng bà ta đã gây cho tôi sự kinh ngạc. Đó là lúc một thanh niên lên tiếng bàn về Robert Kennedy, và cuối cùng với giọng điệu mền mại, anh ta cho rằng Robert có thể là vị Tổng thống sắp đến của Hoa Kỳ. Khuôn mặt đáng mền của nữ chủ nhân biến đổi luôn luôn. Thật ra, phải nói là một khuôn mặt biểu lộ sự oán ghét vô tả.

"Tôi ao ước có người nào đó sẽ bắn hẳn", bà ta nói như hét lên.

Ngẫu nhiên, sau lời nói này chỉ một thời gian ngắn, Robert Kennedy bị ám sát. Nhưng buổi chiều đó, một sự im lặng nặng nề bao phủ lấy tất cả chúng tôi. Không hề có một bàn luận nào quanh thái độ oán ghét kỳ lạ đó. Chúng tôi nói sang những vấn đề khác, nhưng đó chỉ là sự lãng quên trong chốc lát. "Tôi vẫn không thể nào hiểu nổi, sự trái nghịch giữa lòng yêu mền và oán ghét như thế."

Hiện tượng này đã có trong người dân của chúng ta, có lẽ là do kết quả của triết lý dân chủ mà Hoa Kỳ đã và đang theo đuổi: một nơi dung chứa bạo lực bằng nhau trong tình yêu và trong thù hận. Sự trái ngược chưa hề thấy ở bất kỳ dân tộc nào mà tôi từng biết qua. Tôi không hiểu rõ rệt lý do phát sinh hiện tượng này. Có lẽ, một phần nào, chúng ta đã thừa hưởng những gì mà tổ tiên chúng ta để lại. Chúng ta được sinh ra bởi những kẻ phiêu lưu và liều mạng, mà giòng mà cuồng bạo đó vẫn còn chảy trong huyết quản chúng ta. Vâng, tôi đã từng sống giữa nhiều dân tộc, tôi chưa bao giờ biết có sự cuồng bạo nào như trong xứ sở chúng ta - Yêu đương một cách cuồng bạo, oán ghét một cách cuồng bạo. Ở xứ sở này, được yêu mền và bị oán ghét cũng ngay đó. "Phải nhìn thấy cái cảnh một người đàn ông Kennedy được các bà hâm mộ bao quanh xâu xé vồ vập và kêu gào, mới biết được thế nào là nổi rùng rợn của sự yêu mền. Chính tôi cũng đã từng bị giam giữ trong một đám đông hâm mộ cuồng bạo như thế, cho đến nỗi cánh sát phải giải cứu tôi. Tôi lo sợ sự yêu mền như thế, vì sự yêu mền

này có thể đổi sang sự oán ghét lập tức, nếu tôi chỉ có một ngôn ngữ hoặc một hành động sai lầm.

Nhưng có quá nhiều sự cuồng bạo mà người Mỹ chúng ta chấp nhận ở hiện tại và tất cả sự cuồng bạo này gần như đều nằm trong sở thích riêng tư. Chúng ta có một sự đối nghịch trong đời sống, mà có thể nói một cách vắn tắt, là bắt nguồn từ sự bất mãn đối với những thành đạt của một cá nhân.

Oán ghét là dĩ nhiên, một trong những hậu quả của sự đổ ky. Tôi nhận thấy sự đổ ky đã được xem như là một lỗi thông thường giữa dân tộc chúng ta, kết quả của một hệ thống xã hội đặt căn bản trên sự ganh đua riêng rẽ của từng cá nhân. Do đó, dân chúng Hoa Kỳ trở thành cô độc hơn dân chúng của bất kỳ quốc gia nào khác trên thế giới.

Biết bao nhiêu người Mỹ đã trải qua những đêm dài hoàn toàn cô độc, chỉ làm bạn với chiếc máy truyền hình. Những kẻ trình diễn trên truyền hình đã gây ảnh hưởng, có thể nói là lớn hơn bao giờ hết, đối với dân chúng Hoa Kỳ. Và tôi có thể thêm, ảnh hưởng đó còn vượt hơn những gì mà những kẻ trong lĩnh vực này mong mỏi.

Tuy nhiên, phải công nhận rằng truyền hình góp công khá nhiều trong việc gây dựng sự sùng bái của những người đàn ông mang họ Kennedy, làm nổi lên sự tuấn tú đầy quyến rũ của họ. Và trên màn ảnh nhỏ, nét dạn dĩ, tự tin, kiến thức và sự giàu có của họ như đều hiển hiện một cách linh hoạt. Truyền hình là cơ hội cho những thanh niên có tài rời khỏi bóng tối, nhưng truyền hình cũng có thể làm cho một kẻ vô tài nổi tiếng một sớm một chiều. Chúng ta có thể nhắc lại trường hợp của Adolf Hitler. Con người sinh trưởng trong một gia đình thấp kém và ít học ấy, chỉ nhờ vào sự khai sáng khéo léo của những kẻ vây quanh và khẩu tài của riêng ông, mà suýt nữa Âu châu bị tiêu diệt. Dân tộc Đức luôn luôn dễ bị xúc động trước những kẻ nổi bật, những vị anh hùng, một cách lạ lùng. Sống trong một lãnh thổ gần như bị nhốt kín, một dân tộc thông minh và cần mẫn tột bậc, ý thức năng lực vô song của chính họ và nhất là với ý tưởng một dân tộc cứu tinh của các dân tộc khác, đã làm một số người nắm quyền lực trong tay dựng lên một thần tượng, và thần tượng này sẽ có sứ mạng *thế dân hành đạo*. Một hiện tượng như thế có thể hiếm thấy trong xứ sở mà trong thời

đại chúng ta nếu không có sức mạnh của truyền hình tiếp tay. Qua màn ảnh nhỏ tất cả chúng ta cùng lúc nhìn thấy cùng một khuôn mặt, chúng ta cùng nghe một tiếng nói.

Toàn thế quốc gia, qua truyền hình, như quy tụ vào một người. Thật ra, chúng ta có thể không thích người đang xuất hiện trước mặt chúng ta, điều đó đã chứng tỏ một lần qua Richard Nixon . Bởi sự thiếu kinh nghiệm, thiếu tự luyện khi xuất hiện trên màn ảnh nhỏ của ông.

Vì vậy, nếu truyền hình có khuynh hướng qui tụ như đã nói, nó còn làm cho cá nhân xuất hiện phân cách rõ rệt với những kẻ khác. giữa thời đại mà sự già nua đang tan vỡ này.

Hiện tại điện tử thay thế tất cả, đó là phương diện khác. Nhờ điện tử, chúng ta nghe được tin tức mọi nơi trên thế giới. Ngoài sự tìm hiểu, học hỏi về lịch sử và địa dư ở trường.. chúng ta biết được các cuộc xung đột, tranh chấp biên giới. Chúng ta không bao giờ được giải thích trong khi mà có nhiều lý lẽ không thể trốn tránh và giải quyết êm đẹp của mỗi biến cố trong quá khứ lại đang xảy ra trong hiện tại. Và tuổi trẻ đâm ra ngờ vực và giận dữ đối với những người lớn tuổi, cha mẹ và thầy dạy của họ. Họ chứng tỏ sự ngờ vực của họ qua các hình thức nổi loạn ồn ào, qua bề ngoài lơ lả và qua cách ăn mặc hở hang. Và sa đọa hơn, họ chủ trương *hút* tốt hơn *uống*, vì chỉ có ma túy mới tàn hại thân thể họ rõ rệt nhất trước mắt kẻ khác. Và như thế, thời đại đạo mạo già nua, như Richard Nixon một lần đã thất bại trước một John F. Kennedy trẻ trung ra linh động.

Những người đàn ông mang họ Kennedy là ẩn dụ của các sức mạnh trong thời đại điện tử của chúng ta. Họ hăng hái một cách bình thường. Họ không hề chứng tỏ một sự cố gắng nào. Tính khôi hài của họ mang đầy góc cạnh của sự chua chát và cay đắng, biểu thị trạng thái của tuổi trẻ ở hiện tại, vì vậy mà họ trở thành những anh hùng và thêm hy vọng của đám thanh niên.

Khi họ chết, những cái chết dữ dội, và sự dữ dội này, phi lý và không rõ căn nguyên như thế, đã diễn tả một khía cạnh phần nộ khác của tuổi trẻ. Vì tuổi trẻ, thích phản kháng và bạo động, có thể chính họ cũng ao ước được chết một cái chết dữ dội như thế nhưng chưa bao giờ họ được thỏa nguyện.

Thời đại của chúng ta là một thời đại của tuyệt vọng và nổi loạn. Không lãnh vực nào cho thấy trạng thái này rõ rệt bằng lãnh vực âm nhạc, đặc biệt loại âm nhạc đại chúng ở Hoa Kỳ. Những âm thanh rên rỉ, đứt hơi, la hét, đập phá ấy. Và cũng trong lãnh vực âm nhạc đại chúng, chủ nghĩa cá nhân được lập đi lập lại bằng những âm thanh đơn độc, và cả đến lời tựa và nội dung của chúng nữa, đều có khuynh hướng đẩy người khác xa rời hẳn nhau. Một vài cái tựa : "Của chính tôi, "Tôi chỉ chấp nhận tôi, "Tôi là của tôi "Tôi là tất cả và nhiều nữa, không kể xiết.

Sự cô đơn này còn đầy ý nghĩa hơn trên lãnh vực khiêu vũ. Hiện tại, người ta không nhảy cùng với nhiều người, và ngay cả đến từng cặp cũng nhảy rời xa nhau. Nhưng, sự cô đơn, chia rẽ này không phải là tính cách bất tuyệt. Nó chỉ là đoạn nhạc mở đầu để chờ đợi, chờ đợi một cá nhân, cá nhân đó là người am hiểu nhất và biểu tượng nhất, trong tình trạng của tuổi trẻ hiện thời, của những kẻ cảm thấy không hiểu chính họ đang ao ước được hiểu từ một kẻ khác.

Những kẻ nổi lên tiếng kêu gào hướng về một người mà họ tin tưởng sẽ hiểu họ. Và người hiểu họ sẽ dễ dàng trở thành kẻ độc tôn, và xứ sở chúng ta sẵn sàng chờ đợi hiện tượng này ở hiện tại hơn bao giờ hết. Tuy nhiên, nhà lãnh đạo của họ cũng phải có đầy đủ lý tưởng và truyền thống của người Mỹ. Chẳng hạn như ông ta phải là một người giòng giõi, đã có gia đình. Một người vợ trung thành, có nhan sắc cũng là một điểm chính yếu. Người vợ này phải không được xen vào bất kỳ phương diện hoạt động nào của chồng, nhưng bà ta phải tỏ ra thông minh một cách thích đáng vào lãnh vực nào đó, không dính dáng đến chính trị. Người vợ này cũng phải là người đứng phía sau người chồng, lãnh vai trò phụ bên cạnh người chồng, và không bao giờ được vượt quá giới hạn này. "Trong tất cả những điểm vừa nêu. Tổng thống John Kennedy đã may mắn gồm đủ. Người vợ của ông có nhan sắc, biết tôn trọng vị thế của chồng, nhưng đồng thời nàng cũng có vị thế riêng nổi bật.

Người đàn bà đi cạnh Tổng thống đã mang lại cho ông sự kiêu hãnh trên nhiều phương diện, chẳng hạn như khiếu thẩm mỹ của nàng, đã từng được chứng tỏ khi nàng bước vào tòa Bạch ốc".

Nếu John F.Kennedy không chết, người ta phỏng đoán là ông sẽ ở trong tòa Bạch ốc ít nhất là hai nhiệm kỳ. Sự phỏng đoán này không phải không có bằng chứng, một khi ông vẫn duy trì sự kỳ vọng hiện hữu mà dân chúng đặt vào ông.

*

* *

Có nhiều bàn tán và tin tưởng khác nhau về sự quyết định của Edward Kennedy liên quan đến tương lai của ông. Vẫn chưa có quyết định nào rõ rệt cho thấy ông sẽ mở cuộc chạy đua vào tòa Bạch ốc, ít ra cho đến năm 1976.

Ông cảm thấy trách nhiệm nặng nề đối với thế hệ kế tiếp của giòng họ. Hơn nữa, cuộc đời của ông đã bị tai tiếng. Chỉ còn một vài người bạn có thể duy trì sự trung thành của họ trong tình cảnh này.

Nhưng tôi cho rằng lòng trung thành hoàn toàn dành cho Edward Kennedy phải là gia đình, phải là những người Kennedy thực sự. Còn những người khác, những người không mang ý nghĩa tiềm ẩn của gia đình này, họ sẽ lảng tránh.

Dù cho Edward Kennedy quyết định chạy đua vào Bạch ốc hay không, vị thế của ông vẫn là vị thế khó khăn trong gia đình, dưới sự chăm chú của thế hệ trẻ hơn đang hướng vào ông. Thế hệ trẻ, thế hệ thứ ba Kennedy, sẽ lớn lên với những chuyện ngòi lê đôi mách, với những phi báng nhắm vào gia đình chúng. Những đứa lớn tuổi hơn sẽ đọc tin tức qua báo chí, sẽ biết tất cả bóng tối đã phủ xuống gia đình chúng như thế nào.

Ưu tiên, những gì mà Edward Kennedy sẽ làm đối với thế hệ kế tiếp, là làm cách nào khuất phục được niềm tin và sự kính trọng từ các đứa cháu đối với ông và sau đó mới nói đến sự khuất phục sự yêu mến và lòng trung thành của chúng.

Đầu tiên, nếu tôi được phép khuyên ông, rằng ảnh hưởng của ông chỉ có thể mạnh mẽ, nếu ông làm cách nào để thế hệ sau này nhìn thấy sự thành thật hoàn toàn của ông đối với chúng. Khi một đứa trẻ nhỏ tuổi, kính trọng, ao ước sự dẫn dắt và khuyên bảo của ông, nó sẽ tự động làm theo. Dĩ nhiên, chúng phải được nói tất cả sự thật. Tôi tin rằng mọi giấu giếm không qua

khỏi sự tìm tòi của tuổi trẻ. Chúng phải biết tất cả sự thật trước khi chúng tìm biết qua sự phi báng, chế nhạo từ kẻ khác. Thảm kịch của Edward Kennedy không chỉ là thảm kịch riêng của ông, nhưng nó góp phần vào những thảm kịch đã giáng xuống đại gia đình này. Và các đứa trẻ cũng phải biết rằng chúng sẽ tiếp xúc thường xuyên với lòng đố kỵ, ganh ghét và oán hận.

Tôi không đặt nhiều hy vọng vào sự trung thành tuyệt đối. Con người không có khả năng trung thành như thế. Và hầu hết sự thiếu khả năng này đến từ những cá nhân cảm thấy sự trung thành của họ bị đe dọa. Tôi hy vọng Edward Kennedy biết được điều này.

Dĩ nhiên, ông cũng phải dạy các đứa cháu của ông biết là vẫn có một số người có thể tin cậy được. Chỉ một vài mà thôi. Một vài người này có thể đặt sự yêu mến, tin cậy một cách an toàn và ngoài giới hạn. Dù rằng có những người khác không thể yêu mến và tin cậy được nhưng cũng không cần phải nghi kỵ.

“Những kẻ siêu việt không hề ghen ghét một ai..”

“Ghen ghét chính là sự gặm mòn của mặc cảm. Những kẻ siêu việt không mặc cảm”.

Có những người tôi nhận thấy không thể tin nhiệm được, nhưng có thể được mến thích. Tôi có một số bạn - vâng, tôi gọi họ là bạn - mà tôi có thể nói chuyện rất vui vẻ với họ suốt buổi, nhưng tôi không đặt vào họ một sự tin tưởng nào hết. Đừng đặt hy vọng nhiều vào người nào, cha mẹ tôi không dạy tôi như thế, nhưng tôi đã học hỏi được qua những kinh nghiệm đắng cay.

Tất cả những điều này phải được dạy cho những đứa trẻ Kennedy. Và giữa những đứa trẻ này, hy vọng sẽ có một số lại nổi lên, và có thể lại đưa cái tên Kennedy lên cao đến tột đỉnh của nó. Con trai lớn nhất của Robert Kennedy, Joe hiện tại 17 tuổi, Joe là chàng thiếu niên có mặt trong toán dàn chào danh dự ngày tang lễ của người cha, đã sẵn sóc và đỡ dành các đứa em nhỏ hơn, đã xuất hiện trước quan khách, bắt tay và cảm ơn mọi người đến chia buồn, và đã đứng bên cạnh người mẹ lúc hạ huyết với hai hàng nước mắt lăn dài trên đôi má.

Joe cũng là chàng thiếu niên đã từng theo người chú, Edward sang Âu châu và chứng tỏ truyền thống can đảm của gia đình bằng cách nhảy vào một trận đấu bò ở Tây Ban Nha và lúc tan cuộc, máu đẫm ướt thân vừa đủ gây sự kinh khiếp cho các người bạn của anh ta.

.. Joe thừa hưởng tất của di sản tốt đẹp của giòng họ, và với cái tuổi vừa mới lớn ấy, anh đã chứng tỏ được sự nhanh trí như là một diễn giả thành thục, Joe tỏ ra nhiều hứa hẹn.

Robert, em trai của Joe, hai lần sang Phi châu khi mới mười lăm tuổi. Cậu xách máy ảnh theo đoàn người săn bắn và đã chụp được hình nhiều loại thú dữ. Robert thích khoa học và ít lưu ý đến chính trị. Cậu ta có riêng một vườn thú nhỏ, gồm có một chú gấu vẫn còn khá hung dữ, một con rùa vĩ đại, một con chuột xù, một đôi chim ưng và nhiều thú vật chim chóc nhỏ bé khác.

David, em của Robert, là cậu bé được yêu mến nhất trong gia đình Kennedy tỏ ra ham thích các môn thể thao.

Những đứa bé khác vẫn còn thơ ấu. Đứa nhỏ nhất, sinh sau ngày Robert chết, là cô bé Elizabeth.

Gia đình của Robert Kennedy vẫn hiện diện đây đó, ngoại trừ ông. Người góa phụ của ông đã tìm mọi cách để cho các cậu con trai ảnh hưởng nhiều đến sức mạnh của nam tính, nên thường xuyên sắp xếp những cuộc viếng thăm các người bạn của chồng.

Qua đường lối này, các đứa trẻ không chỉ tiếp xúc với những người đàn ông trưởng thành: mà chúng còn tiếp xúc với những người tài ba và sáng chói trong nhiều lĩnh vực như nghệ thuật, khoa học, chính trị và thương mại ...

"Có thể nói, trong tất cả những người, đàn bà Kennedy hiện tại, không ai có năng lực và cương quyết bằng Ethel Kennedy và cũng không ai có sự tử tế, nhã nhặn, tự nhiên, sinh động bằng nàng. Cả gia đình đều yêu mến nàng - yêu mến và cảm phục".

Năm cư tang đầu tiên của nàng đã trôi qua. Nàng bắt đầu mở cửa tiếp xúc lại với bạn bè: đặc biệt là bạn bè của các con nàng. Lần đầu tiên kể từ sau ngày chồng chết, nàng mới nhúng tay vào một hoạt động từ thiện bằng

cách tham dự một dạ hội khiêu vũ. Nàng xúc tiến việc thành lập cơ sở Robert F.Kennedy, trọng tâm nâng đỡ những thiếu niên có thực tài nhưng không có phương tiện tiến thân. Qua kết quả một cuộc thăm dò của viện Gallup vào tháng giêng năm 1969, Ethel Kennedy được xem là người đàn bà được cảm phục nhất tại Hoa Kỳ, Rose Kennedy đứng hạng nhì.

Ethel còn được xem là người mẹ tiêu biểu nhất đối với công chúng Hoa Kỳ. Rose Kennedy có chín người con, nhưng Ethel có mười một.

Nàng có nhiều ưu thế quan trọng khác. Nàng không đẹp. Vui tươi, khỏe mạnh, linh động, vâng, nhưng nàng không đẹp, và vì thế nàng không hề là một đe dọa đối với những người đàn bà khác.

Ethel, một người đàn bà, có thể trở thành kẻ cầm đầu nhóm Kennedy. Thêm vào tất cả ưu thế của nàng, nàng đầy đủ tư cách để trở thành kẻ lãnh đạo : nàng có nhiều con trai hơn tất cả. Và những đứa trẻ này cũng có nhiều hứa hẹn ở tương lai. Tóm lại nàng sẽ thay thế vị trí của Rose Kennedy, người cầm đầu thế hệ thứ ba của giòng họ. Con trai lớn nhất của Ethel Kennedy, Joseph Kennedy III, đã tranh cử vào một chức vụ chính trị đầu tiên, mà nếu so sánh với John Fitzgerald Kennedy, chàng thanh niên này còn khởi nghiệp sớm hơn người bác đến mười năm. Vấn đề được đặt ra ở hiện tại, một mình với hai vai trò, vừa là người mẹ vừa là người cha, Ethel có thể thuyết phục các con trai của nàng rời xa hẳn không khí đầy ganh đua của đời sống chính trị không? Hoặc nàng sẽ tiếp tục truyền thống chiến đấu của Kennedy nhằm đạt đến cho được những cao vọng, như gia đình này đã từng làm ?

Các thảm kịch của quá khứ sẽ ngăn chặn bước tiến của thế hệ Kennedy thứ ba, hay là họ vẫn dẫn bước trên lối đi hướng vào tòa Bạch ốc ? Phần nhiều, không hẳn là hoàn toàn, tùy thuộc vào một người đàn bà, một người vợ, một người mẹ Kennedy. Nhưng nếu Ethel tái giá, xứ sở của chúng ta có thể thay đổi. .

Tôi đã hỏi một người bạn là liệu Ethel có thể tái giá hay không ? Ông ta nhấn mạnh : “Chắc chắn nàng sẽ làm lại cuộc đời. Tôi chắc như thế. Còn quá nhiều sinh lực, nàng không thích mãi mãi là một góa phụ cô đơn. Các đứa con của nàng... không thành vấn đề”.

Và dân chúng, đám đông, bà biết, họ đang kính mến nàng, họ sẽ không đòi hỏi ở nàng những gì mà họ đòi hỏi một cách nghiệt ngã ở Jacqueline. Nàng có thể nhớ lại, nàng đã hy sinh quá nhiều, một sự hi sinh cho kỷ niệm thần thánh.

"Dân chúng sẽ giữ sự yêu mến của họ đối với nàng." Mặc cảm của nàng sẽ không sâu xa như Jacqueline. Nàng có thể bước thêm bước nữa dễ dàng. Việc này sẽ xảy ra, tôi dám canh đoan".

Một ông bạn khác của tôi cũng có ý kiến trùng hợp. "Nàng sẽ tái giá trong vòng hai năm". Ông ta đoan chắc với tôi.

Nhưng dù cho các người bạn của tôi đều xác tín, tôi tin rằng Ethel không bao giờ tái giá. Và nếu đúng như vậy, nàng sẽ duy trì vị thế trụ cột và sẽ là người cầm đầu gia đình Kennedy.

Bảy năm trước đây, vào ngày 1 tháng 9, tuần báo US News and World Report đã phê bình như sau :

"Trong lịch sử Hoa Kỳ chưa hề có một người đàn bà nào có ba người con trai, đều giữ những chức vụ Quốc gia cao cấp cùng một lúc. Bà Rose Kennedy có lẽ là người đàn bà đầu tiên."

Và hiện tại, có viễn ảnh cho thấy Ethel Kennedy sẽ là người đàn bà thứ hai.

HẾT

PEARL S.BUCK
Tháng Giêng 1972.

Table of Contents

LỜI NÓI ĐẦU

Chương 1

Chương 2

Chương 3

Chương 4

Chương 5

Chương 6

Chương 7

Chương 8

Chương 9

Chương 10

Chương 11

Chương 12

Chương 13

Chương 14